

TÖÖTUST ENNETAVAD MEETMED

Ülevaade perioodist mai 2017 – aprill 2019

Märts 2020

Sisukord

Abstract	3
Sissejuhatus	4
1. Töötust ennetavad meetmed.....	5
2. Koondülevaade töötust ennetavate meetmete kasutamisest.....	9
2.1 Ennetavad meetmed 05.2017 – 12.2019 ja võrdlus prognoosiga.....	9
2.2 Ennetavate meetmetega seotud karjäärinõustamised	13
2.3 Ennetavate meetmete kasutajad	15
3. Tööturukoolitus koolituskaardiga töötajale	19
3.1 Tööturukoolitustel osalejad	19
3.2 Koolitusvaldkonnad ja tulemused	21
3.3 Teenuse kasutajate käekäik tööturul	25
4. Kvalifikatsiooni saamise toetamine töötajale	30
5. Tasemeõppes osalemise toetus	34
5.1 Tasemeõppetoetuse saajad	34
5.2 Õppevaldkonnad ja õpingute tulemused	36
5.3 Tasemeõppes osalejate käekäik tööturul.....	39
6. Koolitustoetus tööandjale	42
6.1 Koolitustoetust kasutanud tööandjad	42
6.2 Tööandjatele hüvitatavad summad.....	44
6.3 Koolitustel osalejad	45
6.4 Koolitusvaldkonnad ja tulemused	47
6.5 Teenuse kasutajate käekäik tööturul	49
Kokkuvõtlikult meetmete kasutamisest ja tulemustest.....	52
Lisa 1. Töötust ennetavate meetmete tingimused	54
Lisa 2. Toetatavad põhikutsealad	57
Lisa 3. Toetatavad põhikutsealad, mis kuuluvad mitmesse valdkonda ja nende kasutamine statistikas	59

Abstract

Estonian Unemployment Insurance Fund (EUIF) has been offering preventive measures since May 1, 2017. Employees can participate in labor market trainings with a training card, apply for a degree study allowance when obtaining vocational or professional higher education or get support for obtaining qualifications. Employers can apply for a training grant to help their workforce adapt to changes in the company, develop employees' Estonian skills or train new employees. Following overview will give a brief insight into preventive measures' users and their behaviour on the labor market after the end of the measure.

Similarly to previous experiences of EUIF, full implementation of preventive measures has taken more than two years. As of December, 2019, the measures have still not reached their full potential, as the growth rate of participation has been about 100% a year. During the first two year (May 2017 – April 2019) the measures were used by 6,400 individuals, all together 7,443 times. The measures have been most actively used in Ida-Viru and Harju counties.

The most used measure has been labor market training with a training card with more than 4,500 started trainings during the first two years of implementation. There has been noticeable interest towards Estonian language courses, both as labor market training as well as employers using training grant. All measures' users constitute 0.91% of 15-74 year old workforce. Prior to entering preventive measure, the users' average income fell in the middle of Estonian minimum and average salary.

One of the most concerning result of the analysis was the high tendency to discontinue Estonian language courses. Discontinuing students constituted about 24% of students learning Estonian with training card and about 14% of students learning Estonian on training grant. The share of discontinuing students in other fields of trainings were significantly lower, about 4%.

Six months post participating in a labor market training with training card or training grant, the rate of employment was very high, being more than 90% amongst the participants. Study allowance measure participants had lower post studies employment rate due to high share of discontinuing students and target group including unemployed. During six months after the end of measure, 9% of the participants changed their jobs. Also comparing income before and six months after participating in a preventive measure, the increase in participants' income was 14,5% on average, exceeding Estonian average salary increase of 9,8% over given period.

Sissejuhatus

Alates 2017. aasta maist pakub töötukassa töötuse ennetamisele suunatud teenuseid („Tööta ja õpi!“ teenused). Teenuste eesmärgiks on aidata kaasa tööpuuduse vähendamisele, töjõupuuduse leevendamisele, tootlikkuse kasvule ning toetada majanduse struktuurimuutusi kõrgema lisandväärtusega töökohtade kasvu suunas. Töötajatele pakutakse võimalust osaleda koolitusel või tasemeõppes ning hüvitatakse kvalifikatsiooni omandamisega seotud kulud. Tööandjatele pakutakse tuge töötajate koolitamisel muutuste olukorras või uute töötajate värbamisel. 2018. aasta juunis lisandus tööandjatele võimalus saada koolitustoetust ka töötajate eesti keele oskuse arendamiseks.

Analüüsi eesmärgiks on anda ülevaade töötust ennetavate meetmete kasutamisest kahel esimesel rakendumisaastal ning analüüsida meetmeid kasutanud inimeste käekäiku tööturul. Töös ei hinnata meetmete puhasmõju, kuna meetmetes osalemistest ei olnud analüüsi koostamise ajaks möödunud veel piisavalt aega ning inimeste arv, kelle põhjal puhasmõju hinnata oleks liiga väike. Analüüs põhineb töötukassa ning maksu- ja tolliameti andmetel ning keskendub peamiselt perioodil 01.05.2017-30.04.2019 meetmeid kasutanud inimestele ja tööandjatele. Üldine ülevaade ennetavate meetmete kasutamisest antakse perioodi 01.05.2017-31.12.2019 kohta.

Analüüs koosneb kuuest peatükist. Esimeses peatükis antakse ülevaade töötust ennetavatest meetmetest. Teine peatükk annab koondülevaate ennetavate meetmete kasutamisest ning võrdleb meetmete kasutamist esialgsete prognoosidega. Kolmandast kuuenda peatükini vaadatakse erinevate meetmete kasutamist detailsemalt ning analüüsitakse meetmeid kasutanud inimeste käekäiku tööturul, vaadates nii nende hõives püsimist, töökoha vahetamist kui ka muutuseid palgas.

Töötukassa varasem praktika uute meetmete käivitamisel on näidanud, et meetmete sissetöötamiseks kulub ligikaudu kaks aastat. Ka töötust ennetavad meetmed käivitused esialgu küllaltki aeglaselt ning meetmete kasutamine ei olnud ka käesoleva analüüsi koostamise hetkeks oma täielikku potentsiaali veel saavutanud. 2017. aastal osales töötust ennetavates meetmetes kokku ligi 1 200 inimest. 2018. aastal, mil laiendati meetmete sihtrühma, ennetavate meetmete kasutamine suurenes ning meetmete toel arendas oma oskusi üle 3 600 inimese. Kahel esimesel rakendumisaastal (mai 2017 - aprill 2019) on meetmeid kasutanud kokku ligi 6 400 inimest, osad neist ka mitmel korral. Kahe aasta jooksul on erinevaid teenuseid alustatud kokku 7 443 korral, kõige aktiivsem on olnud teenuste kasutamine Ida-Virumaal ja Harjumaal.

Kõige kasutatavamaks teenuseks on olnud töötajate koolitus koolituskaardiga, mida kahe aasta jooksul on kasutanud üle 3 700 inimese. Suurem huvi on olnud eelkõige eesti keele koolituste vastu (68% alustatud koolitustest olid eesti keele koolitused). Tasemeõppesse on töötukassa toel asunud õppima ligi 1 200 inimest. Tööandjatele pakutavatest meetmetest on kõige suurem huvi olnud töötajate eesti keele oskuse arendamiseks mõeldud koolitustoetuse vastu (68 tööandjat, 1 020 töötajat). Koolitustoetust muutuste või värbamise olukorras on kasutatud vähem.

Käesolev analüüs näitas, et töötust ennetavaid meetmeid kasutanud töötajatest valdav enamus on ka 6 kuud pärast teenuse kasutamist hõives ning nende palgakasv on enamasti kiirem, kui Eestis keskmiselt. Samas ei anna käesolev analüüs vastust sellele, kas hõives püsimine ja palgakasv tulenevad ennetavate meetmete kasutamisest või võivad olla selle taga muud tegurid.

1. Töötust ennetavad meetmed

Alates 01.05.2017 pakub Eesti Töötukassa Vabariigi Valitsuse 17.11.2016 vastuvõetud määruse „[Tööhõiveprogramm 2017-2020](#)“ alusel töötuse ennetamisele suunatud meetmeid. Ennetavad meetmed („Tööta ja õpi!“ teenused) on mõeldud töötajatele, kes vajavad tuge töökoha vahetusel või tööl püsimisel oskuste puudumise või aegumise tõttu. Samuti on uued teenused mõeldud tööandjatele, et toetada neid vajalike oskustega tööjõu leidmisel ja ettevalmistamisel ning muutuste läbiviimisel. Meetmed on suunatud sihtrühmadele, kellel töötuks jäädes on kõrgem risk jääda pikaajaliseks töötuks või langeda tööturult välja mitteaktiivsusesse: vanemaealised, erialase hariduseta, vähese eesti keele oskusega ning terviseprobleemidega inimesed. Lisaks võib töötuks jäämise risk tuleneda ettevõtte majandustegevuses läbiviidavatest muutustest, uue tehnoloogia kasutuselevõtust või töötajate kvalifikatsiooninõuete muutumisest. Alates 01.06.2018 toetatakse tööandjaid ka töötajate eesti keele oskuse arendamisel.

Töötust ennetavateks teenusteks on:

- **tööturukoolitus koolituskaardiga** töötusriskis olevatele töötajatele;
- **tasemeõppes osalemise toetus** töötajale või registreeritud töötule, kes asub omandama kutseharidust, rakenduskõrgharidust või bakalaureuseõppe õppekavadel kõrgharidust;
- **kvalifikatsiooni saamise toetamise teenus** tööturukoolituse või koolitustoetuse toel toimunud koolituse läbinud töötajatele;
- **koolitustoetus tööandjale** töötajate teadmiste ja oskuste arendamiseks nende tööle asumisel, kohanemisel muutustega tööandja majandustegevuses ja töötajate eesti keele oskuse arendamiseks.

Tööturukoolitusel osalemiseks ja/või tasemeõppes osalemise toetuse saamiseks tuleb töötajal pöörduda esmalt töötukassa karjäärinõustaja poole, kes aitab välja selgitada, kas tööelus paremini hakkama saamiseks on vajalik täienduskoolitus või tuleks omandada uued oskused kutse- või kõrgharidusõppes.

Tööturukoolitus koolituskaardiga töötajale¹ on mõeldud toetamaks kõrge töötusriskiga töötajate oskuste ja teadmiste arendamist, et ennetada töö kaotust. Teenust osutatakse tööealistele (16-aastased kuni vanaduspensioniealised) töölepingu, töövõtu-, käsundus- või muu teenuse osutamiseks sõlmitud võlaõigusliku lepingu alusel või avalikus teenistuses töötavatele inimestele², kellel on viimase kolme aasta jooksul töötuskindlusstaaži vähemalt 12 kuud.

Sihtgruppi kuuluvad töötajad:

- kes ei saa tervise tõttu oma senisel töökohal töötamist jätkata;

¹ Töötust ennetavate meetmete tingimused ja sihtrühmade kirjeldused on kokkuvõtlikult esitatud lisa 1.

² Enne 01.06.2018 jõustunud töötust ennetavate meetmete tingimuste muudatusi osutati tööturukoolitust vaid töölepingu alusel ja avalikus teenistuses töötavatele inimestele.

- kelle keskmine sissetulek kuus oli alla 1 291 euro (sissetulek eelmisel kalendriaastal oli madalam kui 12-kordne kolmanda kvartali Eesti keskmine brutokuupalk Statistikaameti avaldatud andmete alusel³) ja
 - kes on vähemalt 50-aastased või
 - kellel puudub eri- või kutsealane haridus (st põhi- ja üldkeskharidusega) või
 - kelle eesti keele oskus on tööalaseks arenguks ebapiisav.

Töötajal on võimalik osaleda töötukassa koolituskaardi partnerite pakutavatel täienduskoolitustel kolme aasta jooksul kuni 2 500 euro ulatuses. Koolitus võib kesta maksimaalselt ühe aasta. Meetmega toetatakse osalemist OSKA valdkondade koolitustel⁴, lisaks informatsiooni- ja kommunikatsioonitehnoloogia⁵ ning eesti keele⁶ koolitustel. Terviseprobleemidega sihtrühma töötajad saavad osaleda koolitustel, mis tervisest tulenevalt annavad sobivad oskused ja töötamist toetavad, neile ei ole seatud sissetuleku ega koolituse valdkonna piiranguid. Loetelu põhikutsealadest, millel töötamiseks vajalike oskuste omandamist töötukassa koolitustega toetab on esitatud lisa 2.

Tasemeõppes osalemise toetuse eesmärk on toetada erialase hariduseta, vananenud oskustega või tervises seisundi tõttu eri- või kutseala vahetama sunnitud inimesi tasemehariduse omandamisel. Teenus on mõeldud tööalastele (16-aastased kuni vanaduspensioniealised) töölepingu, töövõtu-, käsundus- või muu teenuse osutamiseks sõlmitud võlaõigusliku lepingu alusel või avalikus teenistuses töötavatele inimestele⁷, kellel on viimase kolme aasta jooksul töötuskindlustusstaži vähemalt 12 kuud. Tasemeõppes osalemise toetust on võimalik saada ka registreeritud töötutel. Toetust makstakse õpingute nominaalaja vältel kui inimene asub õppima tasuta õppekohal kutsehariduses, rakenduskõrghariduses või bakalaureuseõppes. Toetuse suuruseks on 130 eurot kuus (kui inimene töötab või omab muid sissetulekuid) või 260 eurot kuus (kui inimesel ei ole sissetulekuid).

Tasemeõppes osalemise toetust saavad taotleda töötajad ja registreeritud töötud, kes kuuluvad vähemalt ühte kolmest sihtrühmast:

³ Enne meetmete tingimuste muutumist pidi töötaja eelmise kalendriaasta sissetulek olema väiksem 12-kordse kuu töötasu alammäära ja koefitsiendi 1,7 korrutisest.

⁴ OSKA valdkondade koolitusteks loetakse koolitusi, mis valmistavad ette töötajaid põhikutsealadele, millel OSKA uuringute kohaselt on kasvav tööjõuvajadus ja millele töötajate nõudlus on suurem kui pakkumine või erandina töötukassa määratud kutse- või ametialale, millele töötajate nõudlus tuleneb muust eelnimetatud uuringus põhjendatud asjaolust. OSKA uuringud on Kutsekoja poolt teostatavad valdkondlikud tööjõuvajaduse uuringud, milles analüüsitakse Eesti majanduse arenguks vajalike oskuste ja tööjõu vajadust lähema kümne aasta jooksul. Kokkulepitud metoodikale tuginedes analüüsitakse igal aastal tööjõuvajadust 5-6 majandusvaldkonnas. Täpsemat infot OSKA uuringute kohta leiate [Kutsekoja kodulehelt](#).

⁵ Informatsiooni ja kommunikatsioonitehnoloogia õppevaldkonnas on vastavalt [täienduskoolituse standardile](#) esmase arvutikasutuse, andmebaaside ja võrgu disaini ning halduse, tarkvara ja rakenduste arenduse ning analüüsi ja informatsiooni- ja kommunikatsioonitehnoloogia interdistsiplinaarse õppekavaruühma koolitused.

⁶ Alates 01.06.2018 võimaldatakse töötajatele ainult eesti keele koolitusi, mis valmistavad ette eesti keele tasemeeksami või A1-taseme saavutamiseks. Enne meetmete tingimuste muutumist võimaldati töötajatele eesti keele koolitusi laiemalt ka erialase eesti keele oskuse arendamiseks.

⁷ Enne meetmete tingimuste muutumist said tasemeõppes osalemise toetust vaid töölepingu alusel ja avalikus teenistuses töötavad inimesed.

- eri- või kutsealane haridus puudub ning põhi- või üldkeskhariduse omandamisest või katkestamisest on möödunud vähemalt 5 aastat;
- eri- või kutsealase hariduse (sh kõrghariduse) omandamisest on möödunud vähemalt 15 aastat;
- tervise tõttu ei saa oma senisel töökohal töötamist jätkata.

Lisaks ei tohi inimene toetuse taotlemise ajal õppida kutseõppeasutuses ega kõrgkoolis ning olla taotluse esitamisele eelneva 12 kuu jooksul katkestanud eri- või kutsealase hariduse õpinguid. Toetatakse õppima asumist õppekavadel, mis valmistavad ette töötajaid OSKA valdkondade kasvava tööjõuvajadusega põhikutsealadele või kutse- või ametialal, kus kasvav tööjõuvajadus tuleneb muust eelnimetatud uuringus põhjendatud asjaolust (v.a terviseprobleemide korral). Töötajad ja töötud, kes ei saa tervise tõttu oma senist tööd jätkata või tööd leida võivad õppima asuda õppekaval, mis nende töötamist tervisest tulenevalt toetab.

Kvalifikatsiooni saamise toetamine töötajale aitab tõsta töötajate kvalifikatsiooni ja konkurentsivõimet tööturul. Teenus võimaldab töötajale, kes töötab avalduse esitamise hetkel töölepingu, töövõtu-, käsundus- või muu teenuse osutamiseks sõlmitud võlaõigusliku lepingu alusel või avalikus teenistuses⁸, hüvitada kvalifikatsiooni tõendava dokumendi saamisega seotud kulu ja riigilõivu kulu.

Kulu hüvitamise eelduseks on eksami sooritamine positiivsele tulemusele ning eksamile eelneva kolme aasta jooksul on töötaja:

- lõpetanud vastava tööturukoolituse (töötuna, tööotsijana või töötajana) või
- tema koolituse läbimise eest on töötukassa maksnud tööandjale koolitustoetust.

Kvalifikatsiooni saamisega seotud kulu hüvitatakse kolme aasta jooksul kuni 500 eurot. Hüvitatakse eksamile eelneva konsultatsiooni, eksami ja taotletud tunnistuse tasu.

Tööandja koolitustoetuse eesmärgiks on toetada tööandjaid värbamise ja muutuste olukordades ehk juhul, kui tööjõupuuduse tõttu on uusi töötajaid vaja enne värbamist koolitada või kui ettevõttes läbiviidavad muutused tõstavad töötajate töötusrisiki, näiteks tehnoloogia või kvalifikatsiooninõuete uuenedmine (juhul kui on hiljuti muutunud või on muutumas seadusega ettenähtud nõuded ametikohal töötamiseks või uueneb kutsestandard). Alates 01.06.2018 saavad tööandjad toetust taotleda ka töötajate eesti keele oskuse arendamiseks.

Koolitustoetust võib taotleda eraõiguslik juriidiline isik, füüsilisest isikust ettevõtja tööandjana ja kohaliku omavalitsuse üksuse asutus. Koolitustoetust on võimalik taotleda neljas olukorras:

- Uue töötaja värbamiseks põhikutsealadele, mille osas on OSKA uuringutega tuvastatud kasvav tööjõuvajadus ning mille tööjõu nõudlus ületab pakkumist või erandina töötukassa määratud kutse- või ametialale, mille tööjõuvajadus tuleneb muust eelnimetatud uuringus põhjendatud asjaolust.
- Tööle asumisele eelnevalt vähemalt 12 kuud järjest töötuna arvel olnud töötaja koolitamiseks ühe aasta jooksul alates tööle asumisest, kui töötaja tööleping on sõlmitud tähtajatult või kehtib pärast taotluse esitamist vähemalt kuus kuud. Avaldusel märgitud koolituse

⁸ Enne meetmete tingimuste muutumist said kvalifikatsiooni saamisega seotud kulude hüvitamist taotleda vaid töölepingu alusel ja avalikus teenistuses töötavad inimesed.

alguskuupäev peab jääma töötaja töösuhte alguskuupäevast ühe aasta sisse. Toetust makstakse kõikides tööalase koolituse valdkondades.

- Töötajate koolitamiseks muutuste olukorras ehk tööandja majandustegevuse ümberkorraldamisel, uue tehnoloogia kasutuselevõtmisel või kvalifikatsiooninõuete uuenemisel. Toetust saavad taotleda nn toimivad ettevõtted ehk sellised, kes avalduse esitamisele eelneva 36 kuu jooksul on vähemalt 24 kuul maksnud tööandja töötuskindlustusmakset. Töötajaga, kelle koolitamiseks toetust taotletakse, peab olema sõlmitud tööleping, mis kehtib pärast avalduse esitamist veel vähemalt kuus kuud.
- Töötaja eesti keele oskuse arendamiseks, kui töötaja tööleping on sõlmitud tähtajatult või kehtib pärast taotluse esitamist vähemalt kuus kuud. Toetust saavad taotleda nn toimivad ettevõtted ehk sellised, kes avalduse esitamisele eelneva 36 kuu jooksul on vähemalt 24 kuul maksnud tööandja töötuskindlustusmakset.

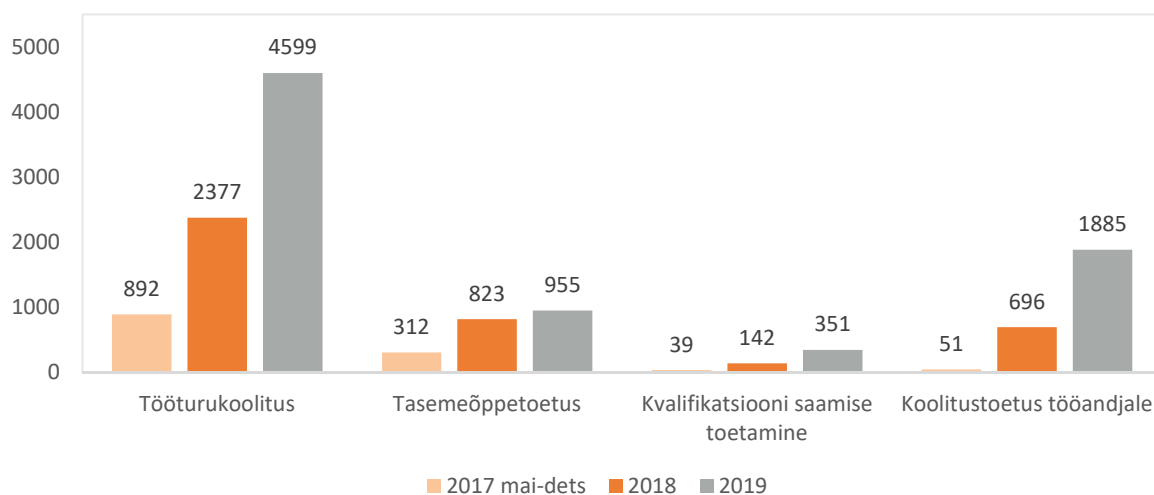
Koolitustoetusega hüvitatakse tööandjale koolituskulu, koolitusel osalemisega seotud sõidukulu ning töötaja palgakulu tunnitöötasu alammääras koolitusel osaletud aja eest. Töötukassa võib hüvitada tööandjale koolitusega seotud kulude kogusummast üldjuhul kuni 50%, kuid mitte rohkem kui 1 250 eurot töötaja kohta (v.a töötaja eesti keele oskuse arendamisel, kus hüvitatakse kuni 80% kuludest, kuid mitte rohkem 2 000 eurot töötaja kohta). Kui töötaja, kelle koolitamiseks toetust taotletakse, kuulub töötuse riskirühma (st on üle 50-aastane, tal puudub eri- või kutsealane haridus, tal on tööülesannete täitmiseks ebapiisav eesti keele oskus või tal on terviseprobleemid) võib töötukassa hüvitada kuni 80%, kuid mitte rohkem kui 2 000 eurot töötaja kohta. Kui tööandja leiab sobiva töötaja töötukassas töötuna arvel olevate inimeste seast (so koolitustoetus värbamise olukorras), võib töötukassa hüvitada kuni 100%, kuid mitte rohkem kui 2 500 eurot töötaja kohta.

2. Koondülevaade töötust ennetavate meetmete kasutamisest

2.1 Ennetavad meetmed 05.2017 – 12.2019 ja võrdlus prognoosiga

Teenuste kasutamine

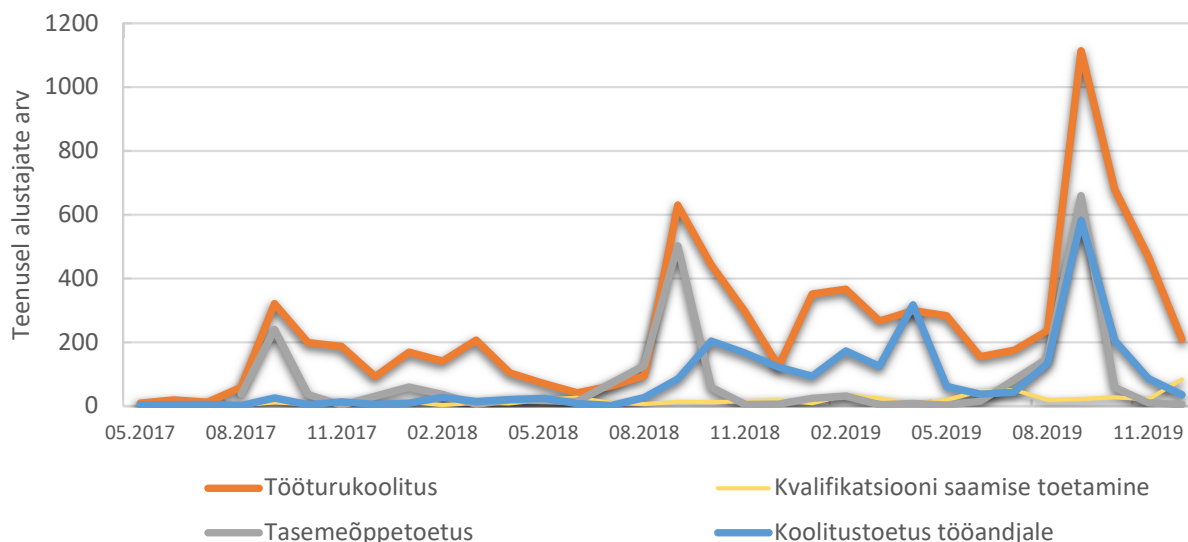
Töötust ennetavate meetmete kasutamine on alates meetmete käivitumisest pidevalt kasvanud (vt Joonis 1). Analüüsi koostamise hetkeks ehk perioodil mai 2017 – detsember 2019 on ennetavaid meetmeid kasutanud 11 207 inimest, kes on erinevaid teenuseid kasutanud kokku 13 122 korral. Kahel esimesel rakendumisaastal (ehk perioodil mai 2017 – aprill 2019, mis on edasise analüüsi fookuses) kasutas ennetavaid meetmeid 6 356 inimest kokku 7 443 korral. Seega suurem hüpe meetmete kasutamises toimus 2019. aasta teises pooles. 2019. aastal alustas teenustel kokku 7 790 inimest, mida on ligi kaks korda rohkem kui 2018. aastal. Teenuste lõikes on kõige enam kasvanud tööandja koolitustoetuse kasutamine, kus 2019. aastal oli koolitusega alustanud üle kahe ja poole korra rohkem kui 2018. aastal. Nähtub, et ennetavate meetmete kasutamine on endiselt kasvutrendis.

Joonis 1. Ennetavate meetmete alustamiste arv mai 2017 - detsember 2019 (alustamisi aastas)

Allikas: töötukassa

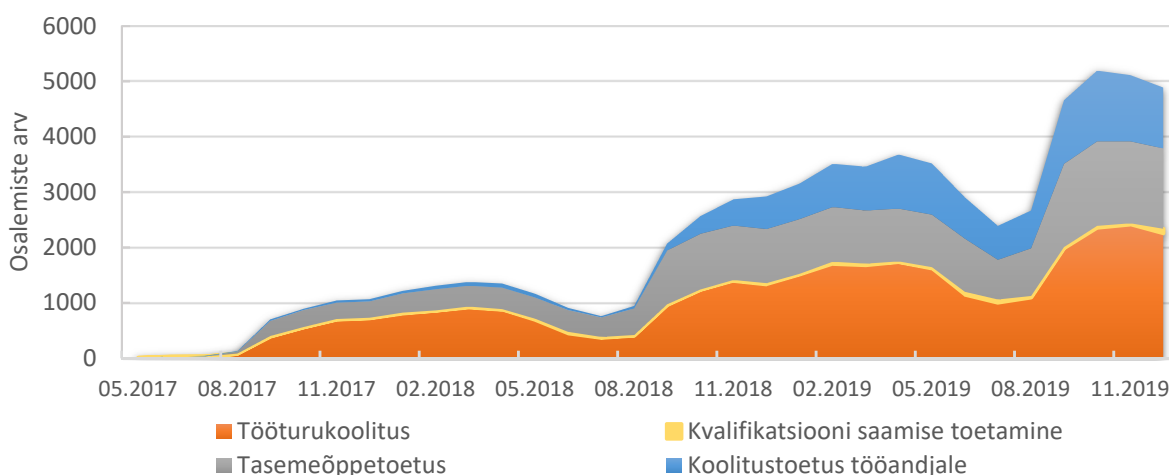
Ennetavad meetmed käivitusid esimestel kuudel küllaltki aeglaselt (vt Joonis 2). Samas arvestades, et enne tööturukoolituse ja tasemeõppe toetuse saamist peab inimene esmalt käima karjäärinõustamisel ning sobiva koolituse leidmine võib võtta aega, on mõningane viitaeg meetmete alustamisel ootuspärane. Nii on teenustel alustamiste arv kasvanud järk-järgult, olles igal aastal märgatavalt kõrgem sügiseti, kui algab palju koolitusi ja tasemeõppurid alustavad õpinguid. 2019. aasta septembris oli võrreldes eelmiste aastatega oluline kasv ka koolitustoetuse meetmes alustajate arvus. Kokku oli 2019. septembris teenustel alustajaid 2 376, mis on ligikaudu kaks korda rohkem kui 2018. aasta septembris ja viitab, et meetmed on endiselt tugevas kasvutrendis.

Joonis 2. Ennetavate meetmete alustamiste arv mai 2017 – detsember 2019 (alustamisi kuus)

Allikas: töötukassa

Tingituna alustamiste arvu trendist, ilmnes esimene hüpe osalejate arvus 2017. aasta septembris, kui algas suurem arv tööturukoolituse ja tasemeõppetoetuse saajad asusid õppima kutse- või kõrgkooli. 2018. aastal kasvas nii teenustel alustajate kui osalejate arv märgatavalt, seda paljuski koolitustoetuse arvelt, mille vastu tõusis hüppeliselt huvi pärast 01.06.2018 toimunud muudatust, mis võimaldas koolitustoetust kasutada ka töötajate eesti keele oskuse arendamiseks. Tööturukoolitusele osalejate arvu kasvu mõjutas positiivselt ka sisetulekupiiri tõstmine ja teenuse võimaldamine lisaks töölepingu alusel või avalikus teenistuses töötavatele inimestele ka töövõtu-, käsundus- või muu teenuse osutamiseks sõlmitud võlaõigusliku lepingu alusel tööd tegevatele inimestele. 2019. aasta lõpus ulatus osalejate arv üle kõigi ennetavate meetmete ligi 5 000-ni (vt Joonis 3).

Joonis 3. Ennetavates meetmetes osalemiste arv mai 2017 - detsember 2019 (osalemisi kuus)

Allikas: töötukassa

Võrdlus prognoosiga

Ennetavate meetmete väljatöötamise käigus koostas töötukassa mitmeid erinevaid arutlusel olnud alternatiivsetele meetmete tingimustele vastavaid osalejate ja kulu prognoose. Meetme lõplikele tingimustele vastav prognoos on toodud tööhõiveprogrammi seletuskirjas (vt ka Tabel 1).

Prognoositud on tööturukoolituse, tasemeõppetoetuse ja tööandja koolitustoetuse osalejad ja kulud. Kvalifikatsiooni saamisega seotud kulude hüvitamise teenusega on arvestatud tööturukoolituse prognoosis. Tööturukoolituse ja tasemeõppes osalemise toetuse mahu prognoosimisel võeti aluseks Eesti tööjõu-uuringu 2015. aasta andmete põhjal leitud sihtrühma suurused⁹ ning koolitustel ja tasemehariduses osalemise määrad¹⁰. Toetatavate koolitusvaldkondade osas eeldati, et need laienevad järk-järgult vastavalt OSKA uuringute valmimisele.

Tabel 1. Ennetavate meetmete kuu keskmise osalejate arvu ja kulude prognoos perioodiks 2017-2020.

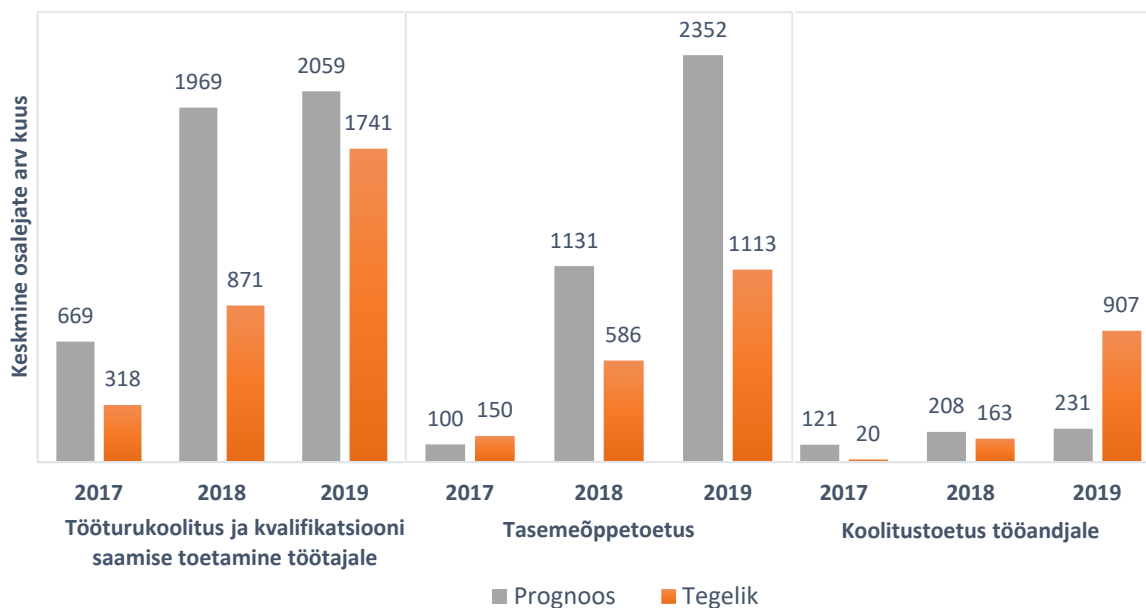
	2017 mai-dets	2018	2019	2020
Keskmine osalemiste arv kuus				
Tööturukoolitus ja kvalifikatsiooni saamise toetamine	669	1969	2059	2105
Tasemeõppetoetus	100	1130	2352	2581
Tööandja koolitustoetus	121	208	231	257
Kokku	890	3 307	4 642	4 943
Kulu aastas, eur				
Tööturukoolitus ja kvalifikatsiooni saamise toetamine	2 282 871	10 487 818	11 397 248	12 103 604
Tasemeõppetoetus	117 859	2 009 708	4 201 317	4 592 590
Tööandja koolitustoetus	1 166 408	2 988 209	3 318 305	3 699 778
Kokku	3 567 139	15 485 735	18 916 869	20 395 972

Allikas: tööhõiveprogramm 2017-2020 seletuskiri

Järgneval joonisel on osalejate arvu prognoos kõrvutatud tegelike osalejate arvudega. Tööturukoolitusel ja tasemeõppes osalemine on esimesel kahel aastal pidevalt kasvanud, kuid jääb vaatamata meetme tingimuste muutmisele alates 01.06.2018 endiselt alla esialgselt prognoositud taseme (vt Joonis 4). Tööandja koolitustoetuse kasutamine on märkimisväärselt kasvanud alates 2018. aasta teisest poolest, mil tööandjatele hakati võimaldama koolitustoetust töötajate eesti keele oskuse arendamiseks. Koolitustoetuse keskmine osalejate arv kuus ületab 2019. aastal prognoosi ligi 4 korda.

⁹ Tööturukoolituse esialgsele disainile vastava sihtrühma suuruseks oli 130 000 inimest (sh ebapiisava eesti keele oskusega ca 45 000 inimest), tingimuste muutmisel (koolituse võimaldamine VÕS lepingu alusel töötavatele inimestele, sissetulekupiiri muutmine) alates 01.06.2018 suurenes sihtrühm ca 190 000 inimeseni. Tasemeõppes osalemise toetuse algse sihtrühmas oli ca 350 000 inimest (sh nii töötajad kui töötud) tingimuste muutmisel (toetuse võimaldamine VÕS lepingu alusel töötavatele inimestele) suurenes sihtrühm ca 9 000 inimese võrra.

¹⁰ Erialastel koolitustel ja tasemeõppes osalemise kohta eeldati, et sihtrühma kuuluvate inimeste tööalastel koolitustel/tasemeõppes osalemise määr võrdsustub (arvestamata koolitusvaldkondade piirangut) järk-järgult sihtrühma mittekuuluvate inimeste tööalastel koolitustel/tasemeõppes osalemise määraga. Eesti keele koolituste osas eeldati, et ebapiisava eesti keele oskusega töötajate eesti keele koolitustel osalemise määr võrdsustub järk-järgult ebapiisava eesti keele oskusega registreeritud töötute eesti keele koolitustel osalemise määraga.

Joonis 4. Keskmine osalejate arv kuus teenuste lõikes, prognoos vs tegelik

Allikas: töötukassa

Ennetavate meetmete kulud on võrreldes algse prognoosiga märksa väiksemad (vt Tabel 2). 2017. aastal kulus ennetavatele meetmetele veidi enam kui 700 tuhat eurot, 2018. aastal ligi 3,6 miljonit eurot ja 2019. aastal 7,9 miljonit eurot. Töötukassa 2020. aasta eelarvesse on ennetavate meetmete kuludeks arvestatud 8,9 miljonit eurot.

Tabel 2. Ennetavate meetmete tegelikud kulud 2017-2019 ja eelarve aastaks 2020

	2017 mai-dets	2018	2019	2020*
Tegelik kulu aastas, eur				
Tööturukoolitus ja kvalifikatsiooni saamise toetamine	499 693	2 372 394	4 715 833	5 152 674
Tasemeõppetoetus	177 840	1 014 260	1 938 820	2 151 187
Tööandja koolitustoetus	23 023	198 861	1 135 733	1 547 992
Kokku	700 556	3 585 515	7 790 386	8 851 853

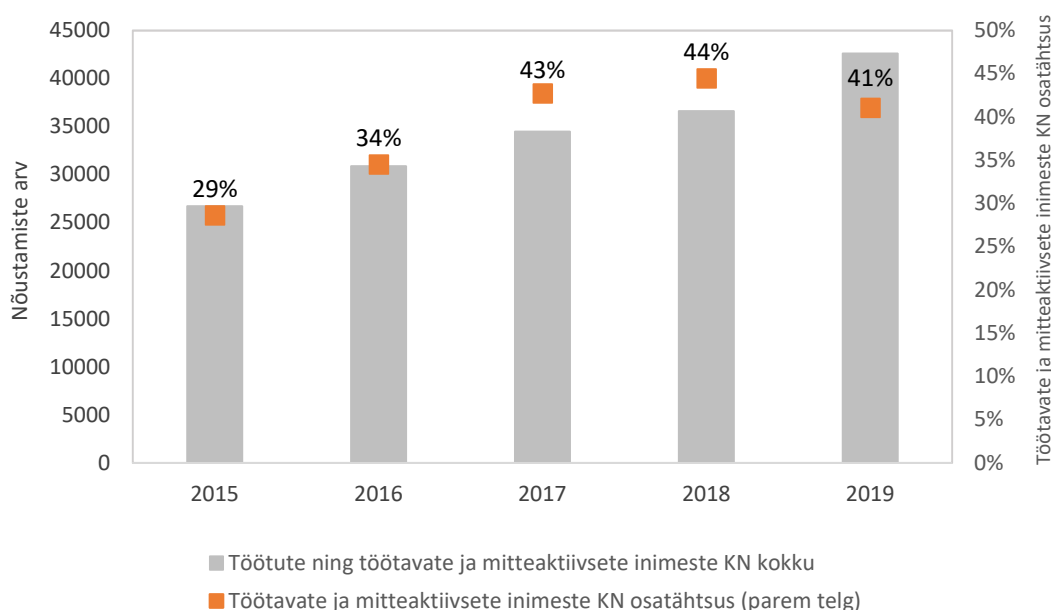
Allikas: töötukassa

Töötukassa varasem praktika uute meetmete käivitamisel on näidanud, et meetmete sissetöötamiseks kulub ligikaudu kaks aastat. Ka ennetavate meetmete puhul on näha, et meetmete käivitamine on võtnud aega ning meetmed ei ole oma täielikku potentsiaali veel saavutanud. Oodatust tagasihoidlikum teenuste kasutamine tuleneb tõenäoliselt sihtrühma vähesest teadlikkusest uutest pakutavatest meetmetest. Kuigi inimeste ja tööandjate teadlikkuse tõstmiseks ennetavatest meetmetest on koostatud erinevaid infomaterjale, meetmeid on käidud aktiivselt tutvustamas erinevatel teabepäevadel ja tööandjate juures kohapeal ning samuti on korraldatud suuremaid kampaaniaid, on töötukassal kavas tööd teadlikkuse tõstmiseks aktiivselt jätkata.

2.2 Ennetavate meetmetega seotud karjäärinõustamised

Tööturukoolitusel osalemiseks ja/või tasemeõppes osalemise toetuse saamiseks tuleb töötajal pöörduda karjäärinõustaja poole. Järgnevalt vaadatakse, kuidas on alates ennetavate meetmete käivitumisest muutunud karjäärinõustamistel osalemine ja kui suur osa karjäärinõustamistest on seotud ennetavate meetmetega.

Ennetavate meetmete käivitumisega on töötavate ja mitteaktiivsete inimeste osalemine karjäärinõustamisel kasvanud.¹¹ Alates 2017. aasta maist kuni detsembri lõpuni osalesid töötavad ja mitteaktiivsed inimesed karjäärinõustamisel 10 333 korral, võrdlusena 2016. aasta samal perioodil oli töötavate ja mitteaktiivsete inimeste karjäärinõustamisi 6 784. Töötavate ja mitteaktiivsete inimeste nõustamised moodustasid 2016. aastal veidi üle kolmandiku kõikidest karjäärinõustamistest¹², 2017. aastast alates on nende osatähtsus kõikidest karjäärinõustamistest aga rohkem kui 40% (vt Joonis 5).

Joonis 5. Töötute ning töötavate ja mitteaktiivsete inimeste karjäärinõustamised 2015-2019

Allikas: töötukassa

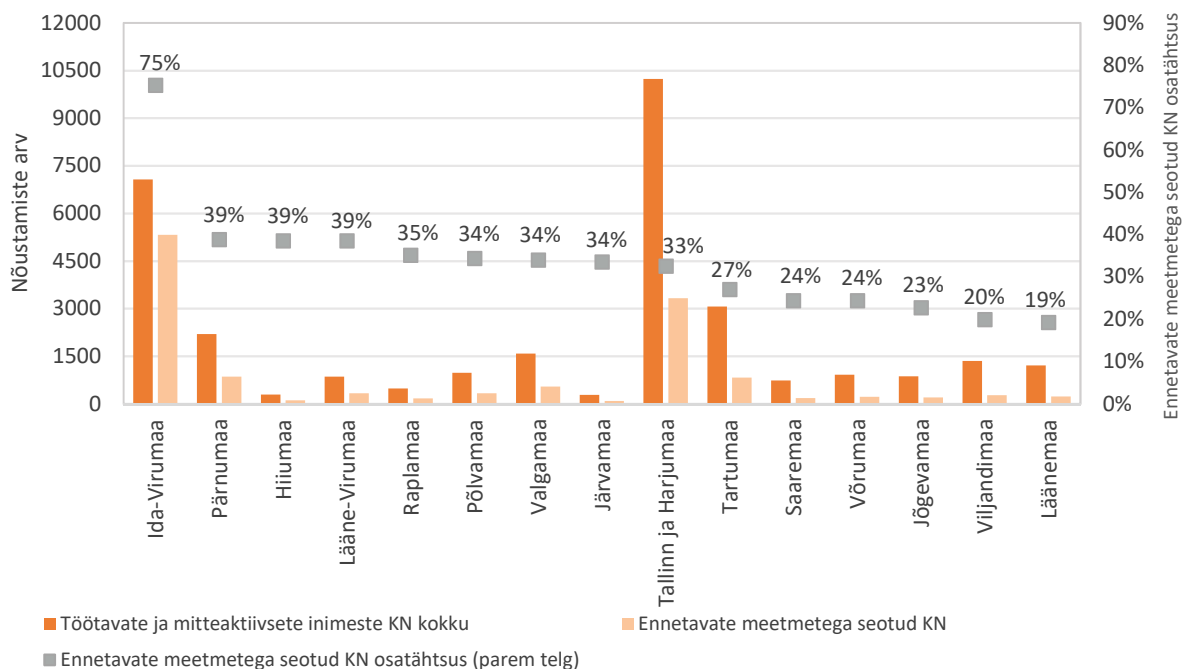
Ennetavate meetmetega seotud nõustamiste osakaal kõigist töötavate ja mitteaktiivsete inimeste karjäärinõustamistest on aasta-aastalt kasvanud. Meetmete käivitumise esimesel aastal moodustasid ennetavate meetmetega seotud karjäärinõustamised ligi kolmandiku (32%) kõikidest töötavate ja mitteaktiivsete inimeste karjäärinõustamistest. 2018. aastal oli ennetavate meetmetega seotud nõustamiste osakaal 43% ja 2019. aastal oli üle poole (51%) töötavate ja mitteaktiivsete inimeste karjäärinõustamistest seotud ennetavate meetmetega.

Kõige rohkem ennetavate meetmetega seotud karjäärinõustamisi on meetmete kahel esimesel rakendumisaastal (ehk perioodil mai 2017 – aprill 2019) toimunud Ida-Virumaal ja Harjumaal (vastavalt

¹¹ Töötavatele ja mitteaktiivsetele inimestele pakutakse karjäärinõustamist tervise- ja tööministri 25.11.2014 käskkirjaga nr 210 kinnitatud toetuse andmise tingimuste alusel „Karjäärinõustamise kättesaadavuse suurenemine“.

¹² Arvestatud on töötute ning töötavate ja mitteaktiivsete inimeste karjäärinõustamised.

41% ja 26% kõikidest ennetavate meetmetega seotud karjäärinõustamistest). Seejuures moodustasid Ida-Virumaal ennetavate meetmetega seotud nõustamised kõikidest töötavate ja mitteaktiivsete inimeste karjäärinõustamistest 75%. Teistes osakondades moodustasid ennetavate meetmetega seotud karjäärinõustamised 19%-39% kõikidest vastava osakonna töötavate ja mitteaktiivsete inimeste karjäärinõustamistest (vt Joonis 6).

Joonis 6. Ennetavate meetmetega seotud karjäärinõustamised mai 2017 - aprill 2019

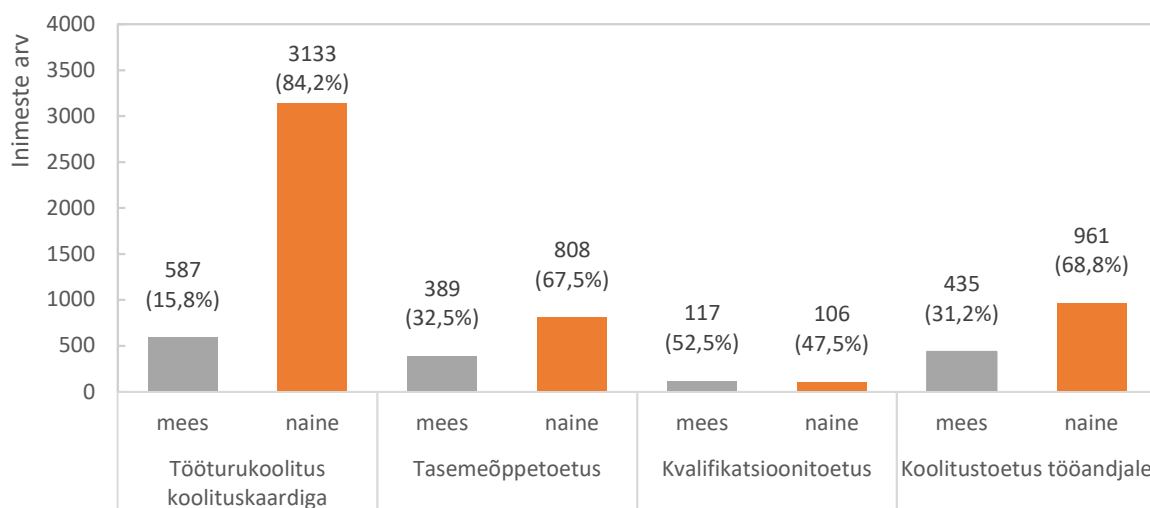
Allikas: töötukassa

2.3 Ennetavate meetmete kasutajad

Järgnevalt antakse ülevaade kahel esimesel aastal, so perioodil mai 2017 – aprill 2019 töötust ennetavaid teenuseid kasutanud inimestest (6 356 inimest). Sama valim on aluseks ka edaspidi teenustel osalenute käekäiku tööturul analüüsivates peatükkides. Valim piiritleti 2019. aasta aprillis teenustel alustanutega, et võimalikul suurel osal valimist oleks teenus lõppenud ja sellest vähemalt kuus kuud möödas.

Soo ja vanuse jaotus

Ennetavate meetmete raames käis teenustel märgatavalt rohkem naised (77%) kui mehed (23%) (võrdluseks, et 2018. aastal moodustasid 16-aastastest kuni pensioniealistest hõivatutest 53% mehed ja 47% naised). Koolitustoetuse meetme kasutajatest moodustasid naised 68,8%, tasemeõppetoetust saanutest 67,5% ja tööturukoolitusel käinutest 84,2%. See viitab meetmete kasutajate ebaproportsionaalsele soolisele jaotusele. Vaid kvalifikatsiooni saamisega seotud kulused hüvitati rohkem meestele (52,5%) kui naistele (47,5%) (vt Joonis 7).

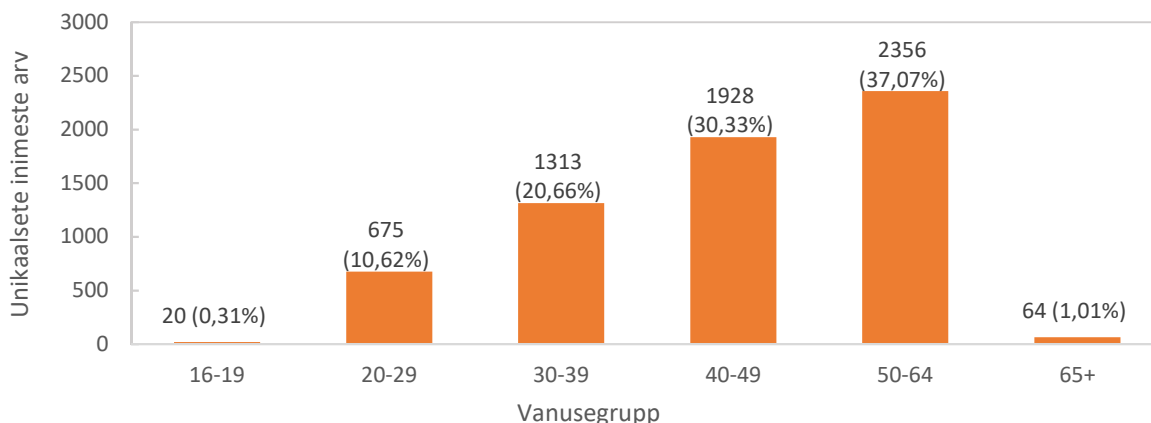

Joonis 7. Ennetavate meetmete kasutajate sooline jaotus teenuste lõikes (mai 2017 – aprill 2019)

Allikas: töötukassa

Vanuse¹³ järgi oli teenuste kasutajate seas enim 50-64 aastaseid (37,1%), samuti oli veidi vähem kui kolmandik teenustel käinutest vanusegrupist 40-49 a (30,3%). Vanemaid kui pensioniealised oli teenuste kasutajate seas 64, so umbes 1% (vt Joonis 8). On oluline märkida, et tingimustest lähtuvalt saavad vanemad kui vanaduspensioniealised osaleda koolitusel vaid tööandja koolitustoetuse raames ning taotleda kvalifikatsiooni saamisega seotud kulude hüvitamist. Erinevate meetmete lõikes oli vanuse jaotus väga sarnane, st suurem hulk osalejaid olid vanuses 40-64 a. Lähtuvalt meetmete disainist on selline vanuseline jaotus ootuspärane.

¹³ Mitmel teenusel osalenud inimeste puhul arvestati vanusega tema hiljutisema teenuse alguses.

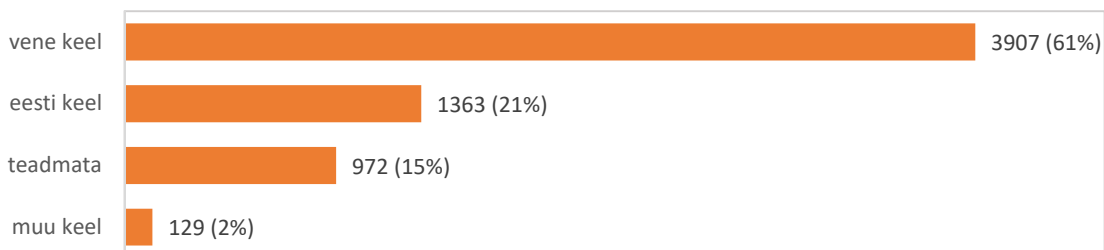

Joonis 8. Ennetavate meetmete kasutajad vanuse lõikes (mai 2017 – aprill 2019)

Allikas: töötukassa

Põhiline suhtluskeel ja haridustase

Andmed põhilise suhtluskeele ja haridustaseme kohta on töötukassal olemas tööturukoolituse, tasemeõppetoetuse ja kvalifikatsiooni saamise toetamise teenuse kasutajate kohta.¹⁴ Ennetavate meetmete kasutajate põhiline suhtluskeel oli ülekaalukalt vene keel (61% kasutajatest), järgnesid eesti keel (21%) ja muud keeled (2%) (vt Joonis 9). Hariduse lõikes oli ennetavate meetmete kasutajatel¹² peamiselt omandatud kõrgharidus (29,2%), kutseharidus oli omandatud 25,6% osalenutest ja erialase haridusega oli 20,8% (vt Joonis 10).

Joonis 9. Ennetavate meetmete kasutajad põhilise suhtluskeele lõikes (mai 2017 – aprill 2019)

Allikas: töötukassa

Joonis 10. Ennetavate meetmete kasutajad eelnevalt omandatud haridustaseme lõikes (mai 2017 – aprill 2019)

Allikas: töötukassa

¹⁴ Koolitustoetuse taotlemisel esitab taotluse inimese tööandja ja seetõttu ei kogu töötukassa detailseid isikupõhiseid andmeid (nt suhtluskeel, haridustase) teenusel käinute kohta.

Maakondlik jaotus

Piirkondlikult paistis ennetavate meetmete kasutamisel silma Ida-Virumaa, kus oli vaadeldaval perioodil enim meetmeid kasutanud inimesi. Ennetavate meetmete kasutajad moodustasid seejuures 4,13% Ida-Virumaa 15-74 aastasest tööjõust.¹⁵ Üle 1% tööjõust kasutas ennetavaid meetmeid ka Valgamaal. Üle kogu Eesti käis teenustel kokku 0,91% 15-74 aastasest tööjõust. Oluline on märkida, et tööandja koolitustoetusega koolitusel osalejad on maakondadesse jagatud asutuse registriaadressi järgi, milleks on tihti Harjumaa olenemata asutuse tegelikust tegutsemispiirkonnast.

Tabel 3. Ennetavate meetmete kasutajad maakondade lõikes (unikaalsed inimesed) ja osakaal tööjõust (mai 2017 – aprill 2019)

Maakond	Tööturu-koolitus	Kvalifikatsiooni saamise toetamine	Tasemeõppe-toetus	Koolitustoetus tööandjale *inimeste arv	Kokku	Osakaal tööjõust (15-74 a)
Harjumaa	843	55	202	938	2011	0,60%
Hiiumaa	2		20	8	30	0,60%
Ida-Virumaa	2078	41	420	273	2735	4,13%
Jõgevamaa	27	3	49	2	79	0,58%
Järvamaa	20	7	13	12	50	0,33%
Läänemaa	3	2	61		66	0,58%
Lääne-Virumaa	57	10	30	33	121	0,42%
Põlvamaa	73	16	26	6	112	0,89%
Pärnumaa	147	39	99	57	313	0,73%
Raplamaa	15	2	42	3	62	0,36%
Saaremaa	38	5	39	1	81	0,47%
Tartumaa	200	18	130	50	394	0,50%
Valgamaa	160	8	22	10	197	1,45%
Viljandimaa	29	5	27	1	61	0,26%
Võrumaa	35	12	17	2	65	0,40%
Kokku	3720	223	1197	1396	6356	0,91%

NB! Tabelis on igas lahtris unikaalsete inimeste arvud, kuid üks inimene võib esineda mitme maakonna või mitme teenuse all. „Kokku“ lahtrites on unikaalsed inimesed teenuste või maakondade üleselt, mistõttu maakondade numbreid summeerides ei saa leida unikaalsed inimesed kokku numbrit.

Allikas: töötukassa, statistikaamet

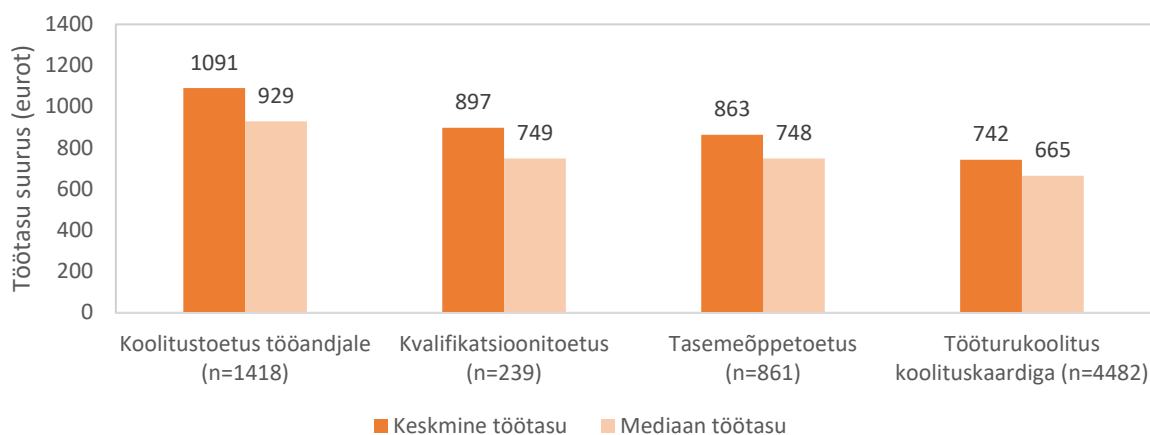
Töötasu enne teenusel alustamist

Ennetavate meetmete eesmärgiks on muuhulgas aidata osalejatel liikuda kõrgema palgaga töökohtadele. Järgnevalt on vaadeldud teenustel alustajate töötasu enne teenusel osalemist, et mõista, kas on jõutud madalalpalgaliste sihtrühmani või alustavad teenustel pigem kõrgema palgaga inimesed. Tööturukoolitusel osalejatele on määratud sissetulekupiir, millest allapoole teenusele

¹⁵ Vaadeldud on 15-74 aastast tööjõudu, kuna koolitustoetuse ja kvalifikatsiooni saamise toetamise teenuseid võivad saada ka vanemad kui vanaduspensioniealised inimesed (tööturukoolitust ja tasemeõppes osalemise toetust saavad 16-aastased kuni pensioniealised inimesed) ning tasemeõppes osalemise toetust on lisaks töötavatele inimestele võimalik saada ka registreeritud töötutel. Kogu tööjõuks on võetud 2017. ja 2018. aasta tööjõu numbrite keskmine.

suunatud inimese eelmise kalendriaasta sissetulek peab jääma - alates 01.06.2018 on selleks 12-kordne eelmise kalendriaasta kolmanda kvartali Eesti keskmine brutokuupalk (2019. aastal on sissetulekupiiriks 15 492 eurot aastas ehk 1 291 eurot kuus). Teistel teenustel sissetulekupiiri kehtestatud ei ole. Siinkohal ongi võrreldud tööturukoolitust teiste meetmetega, et tuvastada potentsiaalselt sissetulekupiirist tingitud erinevused teenuseid kasutanute profiilis.

Teenusele eelnenud 12 kuu keskmine brutotöötasu¹⁶ oli tööturukoolitusel alustajatel keskmiselt 742 eurot, tasemeõppetoetuse saajatel 863 eurot, kvalifikatsiooni saamise toetuse taotlejatel 897 eurot ja koolitustoetuse raames koolitusel käinutel 1 091 eurot (vt Joonis 11). Toodud on ka töötasu mediaanväärtused. Tööturukoolitusel alustanute (va terviseprobleemidega sisenejad, kellele sissetuleku piirmäär ei kehti) keskmine töötasu on märgatavalt kõrgem pärast sissetulekupiiri tõstmist 01.06.2018, nimelt sellele eelnenud perioodil teenusel alustanute keskmine töötasu oli 609 eurot (mediaan 562 eurot) ja sellele järgnenud perioodil teenusel alustanutel 777 eurot (mediaan 727 eurot). Siiski jääb ka hilisema perioodi keskmine töötasu kehtestatud sissetulekupiirist kaugemale ning järeldub, et meetmeid kasutavad pigem madalama kui sissetulekupiirile läheneva sissetulekuga inimesed.

Joonis 11. Ennetavate meetmete kasutajate (mai 2017 – aprill 2019) 12 kuu keskmine töötasu enne teenuse algust

Allikas: töötukassa, maksu- ja tolliamet

¹⁶ Töötasu leiti igale teenusel alustajale, kellel oli maksu- ja tolliameti andmete põhjal teenuse algusele eelnenud 12 kuu jooksul vähemalt ühel kuul töötasu. Iga kuu kohta tehtud väljamaksed summeeriti ja jagati kuude arvuga, mil töötasu oli olemas.

3. Tööturukoolitus koolituskaardiga töötajale

3.1 Tööturukoolitustel osalejad

Perioodil mai 2017 – aprill 2019 alustas tööturukoolitusega 3 720 inimest kokku 4 555 korral. 662 inimest osales mitmel koolitusel, seejuures maksimaalselt osales üks inimene üheksal koolitusel. Sotsiaal-demograafiliste tunnuste lõikes moodustasid suurima osa tööturukoolitusel alustajatest naised (84,2%). Enam kui pooled (60%) alustajatest olid 25-49 aastased, 50-aastaseid ja vanemaid oli 38%. Valdavalt olid tööturukoolitusel alustajad kõrgharidusega (41%) või kutseharidusega (34%). Põhilise suhtluskeelega oli ülekaalukalt enim vene keelt rääkivaid inimesi (76%).

Naiste osakaal oli eriti suur eesti keele koolitusel alustajate seas (90,1%), pisut madalam informatsiooni- ja kommunikatsioonitehnoloogia (IKT) õppevaldkonna ja OSKA valdkondade koolitustel alustajate seas (vastavalt 80% ja 77,1%) ning oluliselt madalam muudel ametialastel koolitustel alustajate seas (61,2%) (vt koolituste jaotumist valdkondadesse ptk 3.2). Kui eesti keele ja muudel ametialastel koolitustel alustajate seas oli ülekaalus vanusegrupp 25-49 a (vastavalt 62,3% ja 64,8%), siis tingituna sihtrühma tingimustest alustasid OSKA valdkondade ja IKT õppevaldkonna koolitustel peamiselt üle 50-aastased (vastavalt 55,3% ja 70,8%).

Maakondlik jaotus

Tööturukoolitustel käis kõige rohkem inimesi Ida-Virumaal, kus ka nende osakaal 15-64. aastastest hõivatutest¹⁷ oli suurim. Üle 1% hõivatutest käis koolitustel ka Valgamaal, teistes maakondades jäi koolitustel käinute osakaal alla 1% (vt Tabel 4).

Ida-Virumaal alustati koolitustel kokku 2 512 korral (55% kõikidest koolitustest), järgnesid Harjumaa (23%), Tartumaa (6%), Pärnumaa (4%) ja Valgamaa (4%). Seejuures Ida-Virumaa suur koolituste maht on tingitud eesti keele koolituste kõrgest osakaalust. Siiski, jättes eesti keele koolitused kõrvale, alustati koolitustel kõige enam samuti Ida-Virumaal (29%), järgnesid Harjumaa (25%) ja Tartumaa (12%) (vt Tabel 4).

Tabel 4. Tööturukoolitused maakondade lõikes (mai 2017 – aprill 2019)

Maakond	Unikaalsete inimeste arv	Osakaal hõivatutest (15-64 a)	Koolitusel alustamisi	sh eesti keele koolitused	sh ametialased ja IKT õppevaldkonna koolitused
Harjumaa	843	0,26%	1067	707	360
Hiiumaa	2	0,04%	2		2
Ida-Virumaa	2078	3,56%	2512	2090	422
Jõgevamaa	27	0,21%	33	4	29
Järvamaa	20	0,14%	20	9	11
Läänemaa	3	0,03%	3	2	1
Lääne-Virumaa	57	0,21%	74	17	57
Põlvamaa	73	0,62%	81	5	76
Pärnumaa	147	0,36%	179	30	149

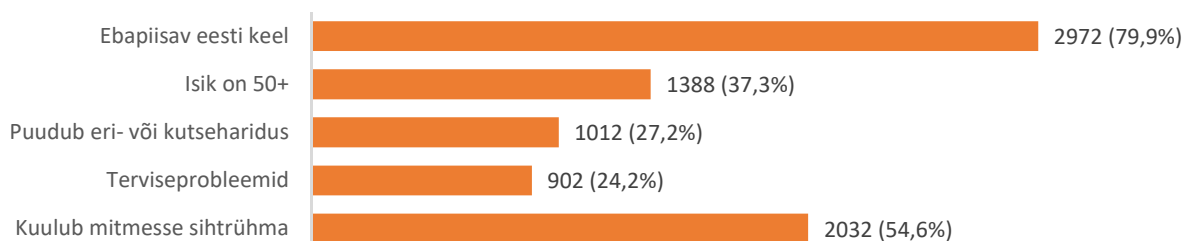
¹⁷ Vaadeldud on 15-64 aastaseid hõivatuid, kuna tööturukoolitus on suunatud ligikaudu samale vanusegrupile (16-pensioniiga). Hõivatute arvuna on kasutatud 2017. ja 2018. aasta andmete keskmist.

Raplamaa	15	0,09%	24	2	22
Saaremaa	38	0,23%	45	8	37
Tartumaa	200	0,26%	267	89	178
Valgamaa	160	1,28%	178	129	49
Viljandimaa	29	0,13%	31	5	26
Võrumaa	35	0,22%	39	2	37
Kokku	3720	0,56%	4555	3099	1456

Allikas: töötukassa, statistikaamet

Osalejad sihtrühmade lõikes

Sihtrühmade lõikes (vt täpsemalt ptk 1) moodustasid tööturukoolitustel alustajatest ebapiisava eesti keele oskusega inimesed ligi 80%. Lisaks olid 37,3% koolitusel alustajatest üle 50-aastased, 27,2% eri- või kutsehariduseta ja 24,2% tervise tõttu töökaotuse ohus. Seejuures rohkem kui pooled koolitustel alustajatest, so 55%, kuulusid mitmesse sihtrühma (vt Joonis 12).

Joonis 12. Tööturukoolitustel alustajad sihtrühmade lõikes (mai 2017 - aprill 2019)

Allikas: töötukassa

Kuigi piirkondlikul tasandil oli ebapiisava eesti keele oskusega inimeste osakaal koolitustel käinute seas kõrgeim Ida-Virumaal, osales koolitustel märgatavalt suur arv eesti keele oskuseta inimesi ka teistest maakondadest. Nii oli eesti keele oskuseta inimeste osakaal koolitustel käinute seas väljaspool Ida-Virumaad 62%. Kui jätta kõrvale ka Harjumaa, oli eesti keele oskuseta inimeste osakaal koolitustel käinute seas 43%.

Lisaks vaadeldi valimi jaotumist sihtrühmadesse jättes kõrvale eesti keele koolitustel osalejad. Nii jäi valimisse kokku 1 115 unikaalset inimest, kes alustasid kokku 1 456 ametialase (sh OSKA ja muud valdkonnad) või IKT õppevaldkonna koolitusega. Ilmnes, et kõige enam inimesi kuulus terviseprobleemidega sihtrühma (61,8%), 45,7% olid vanemad kui 50-aastased ja 41,5%-l puudus eri- või kutseharidus. Lisaks oli 34,8% koolitustel osalenutest ebapiisav eesti keele oskus (vt Joonis 13). Kusjuures ainult terviseprobleemidega sihtrühma kuulus 27,1% koolitustel alustajatest, ainult vanemaealiste sihtrühma 17,0% ja erialase hariduseta sihtrühma 13,5% koolitustel alustajatest. See tähendab, et 42,4% valimist kuulub vähemalt kahte eelmainitud sihtrühma.

Joonis 13. Tööturukoolitusel (va eesti keele koolitused) sisenejad sihtrühmade lõikes (mai 2017 – aprill 2019)

Allikas: töötukassa

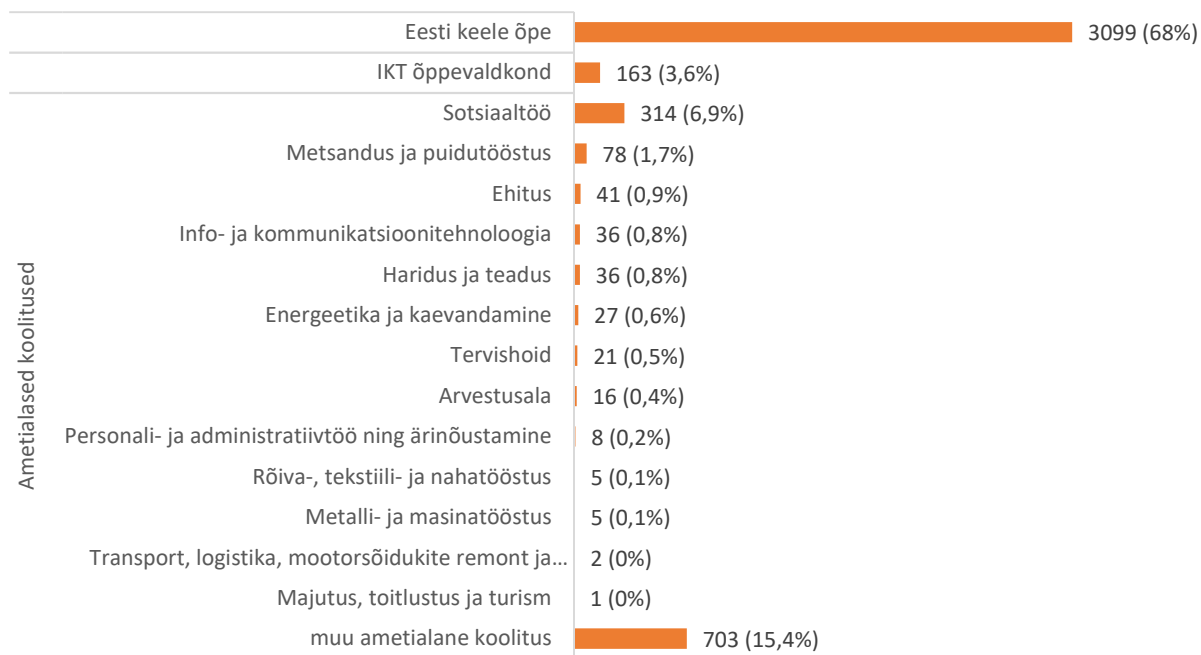
Selline inimeste jaotus sihtrühmade vahel ja sotsiaal-demograafiliste tunnuste alusel viitab sellele, et tööturukoolituse meetmega on jõutud hästi ebapiisava eesti keele oskusega naisteni, kuid väga vähesel määral eesti keelt kõneleva eri- või kutsehariduseta sihtrühmani (eriti meesteni). See on osalt tingitud meetmete oluliselt kiiremast käivitumisest Ida-Virumaal, kuid eesti keele oskusega inimeste osakaal koolitusel käinute seas oli kõrge ka teistes maakondades.

3.2 Koolitusvaldkonnad ja tulemused

Vaadeldaval perioodil alustatud 4 555 tööturukoolitust võib jaotada nelja kategooriasse (vt Joonis 14):

- eesti keele koolitused (68% alustatud koolitustest),
- IKT õppevaldkonna koolitused (4%) ja
- ametialased koolitused,
 - o sh OSKA valdkondade koolitused (13%, vt täpsemalt Lisa 2) ja
 - o sh muud ametialased koolitused (15%)¹⁸.

¹⁸ „Muud ametialased koolitused“ kategoorias alustati enim sõidukijuhi; juuksuritöö ja iluteeninduse; inglise, vene ja soome keele; massööri; lapsehoidja; raamatupidaja; ettevõtluskoolituse; koolieelikute õpetaja; kogemusnõustaja koolitustel.

Joonis 14. Tööturukoolitused valdkondade lõikes (mai 2017 – aprill 2019)

Allikas: töötukassa

Eesti keele koolitused jagunesid taseme¹⁹ järgi järgnevalt: B1 taseme koolitused (23% kõikidest koolitustest), A2 taseme koolitused (20%), B2 taseme koolitused (17%), C1 taseme koolitused (4,5%), A1 taseme koolitused (2,9%) ning erialased eesti keele koolitused (0,5%). Ametialastest koolitustest moodustasid märkimisväärse osa hooldustöötajate koolitused²⁰ (3,5% kõikidest koolitustest), mis on seotud 01.01.2020 jõustuva sotsiaalhoolekande seaduse muudatusega, ja veoautojuhi koolitused (3,6%). IKT õppevaldkonna koolitustest moodustasid suurima osa arvuti algõppe koolitused (1,1% kõikidest koolitustest).

Koolituste tulemus

Analüüsi tegemise hetkel (30.12.2019) oli perioodil mai 2017 – aprill 2019 alustatud koolitustest 78,9% lõpetatud, 17,6% katkestatud ja 3,5% veel kestis või oli tulemus teadmata (vt Joonis 15). Jättes kõrvale eesti keele koolitused, oli lõpetajate osakaal ligi 95,2%, vaid 3,8% oli koolitustest oli katkestatud ja 0,9% veel kestsid. Kõrgem katkestamine on seega omane eelkõige eesti keele koolitustele, mis võib osaliselt

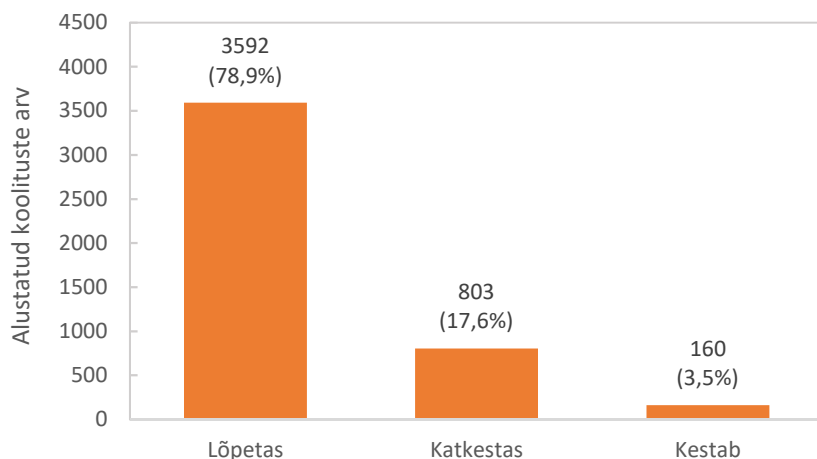
¹⁹ Eesti keele tasemed (vaata täpsemalt [Euroopa keeleõppe raamdokument](#), lk 39):

- A1 tase – omandatud esmane keeleoskus;
- A2 tase – esmase keeleoskusega algtasemel keelekasutaja;
- B1 tase – iseseisev keelekasutaja;
- B2 tase – edasijõudnud keelekasutaja;
- C1 tase – vaba suhtluse pädevus;
- C2 tase – emakeele kõneleja.

²⁰ Hooldustöötaja koolitused loeti antud statistikas sotsiaaltöö valdkonna alla, vt Lisa 3.

olla tingitud nende märgatavalt suuremast kestusest (vt järgmine lõik). Ka töötajate koolituste puhul on eesti keele koolituste katkestamise määr olnud keskmisest märgatavalt kõrgem.²¹

2018. aastal eesti keele koolituse lõpetanutest 40% osales ka eesti keele tasemeeksamil ning neist omakorda 57% sai eksamil positiivse tulemuse.

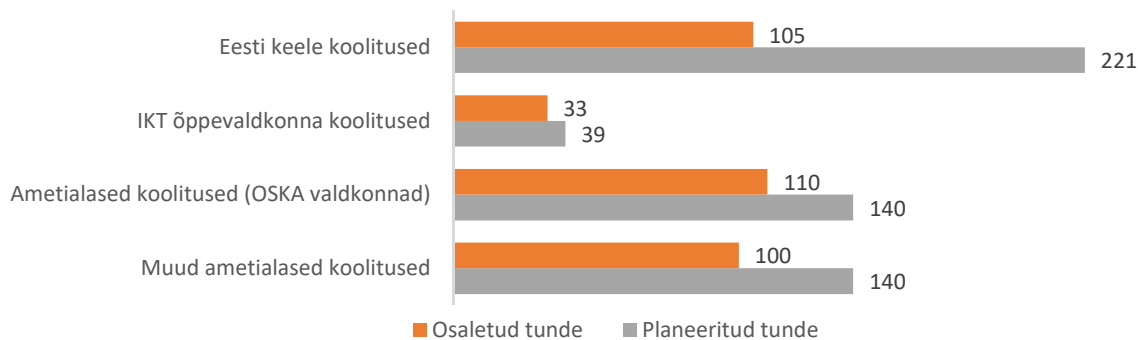
Joonis 15. Perioodil mai 2017 – aprill 2019 alustatud tööturukoolituste tulemus seisuga 30.12.2019

Allikas: töötukassa

Koolituste kestus ja maksumus

Tööturukoolitustest (v.a koolitused, mis 30.12.2019 seisuga veel keetsid) suurima planeeritud mahuga olid eesti keele koolitused, keskmiselt 221 tundi. Ametialased koolitused ja IKT õppevaldkonna koolitused olid planeeritud väiksema mahulistena, keskmiselt vastavalt 140 ja 39 tundi. Koolitustel osaletud keskmine tundide arv oli ametialastel ja IKT õppevaldkonna koolitustel ligilähedases mahus planeeritud keskmine tundide arvuga, samas kui eesti keele koolitustel oli osaletud keskmine tundide arv oluliselt madalam planeeritud tundide arvust. See on tingitud suurest katkestajate osakaalust eesti keele koolitustel (vt Joonis 16).

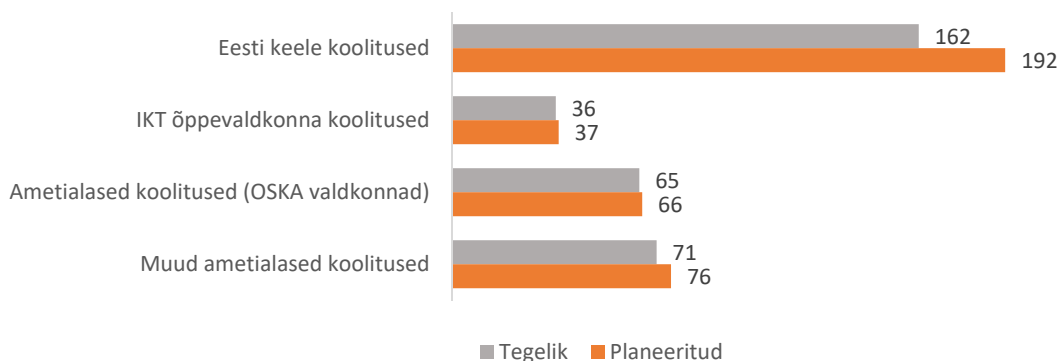
²¹ 2017. ja 2018. aastal töötajate poolt alustatud eesti keele koolitustest, mis 29.08.2019 seisuga olid lõppenud, katkestati vastavalt 26,6% ja 28% (võrdluseks, et kõikidest koolitustest katkestati vastavalt 9,8% ja 10,4%). Käesolevas analüüsis vaadeldud töötavate inimeste eesti keele koolitusest, mis olid 30.12.2019 seisuga lõppenud, katkestati 24,1%.

Joonis 16. Koolituste keskmine planeeritud maht ja tegelik osaletud tundide arv (mai 2017 – aprill 2019)

Allikas: töötukassa

Tööturukoolituste keskmine kestus päevades oli kõige pikem eesti keele koolitustel, vastavalt 192 päeva planeeritud kestust ja 162 päeva tegelikku kestust. Teised koolitused olid märgtavalt lühemad ning nende tegelik kestus on väga lähedane planeeritud kestusele, mis on kooskõlas eelnevalt leitud väga madala katkestajate osakaaluga (vt Joonis 17). Üle kõigi koolituste oli keskmine koolituse tegelik kestus 93 päeva.

Joonis 17. Koolituste keskmine kestus päevades koolituse tüüpide lõikes, planeeritud ja tegelik (mai 2017 – aprill 2019)

Allikas: töötukassa

Koolituste planeeritud maksumus (osaleja kohta) oli keskmiselt 1 353 eurot. Kõige kallimad olid eesti keele koolitused, järgnesid OSKA valdkondade ametialased koolitused, keskmise planeeritud maksumusega vastavalt 1 508 ja 1 308 eurot. IKT õppevaldkonna ja muud ametialased koolitused olid odavamad (vt Joonis 18).

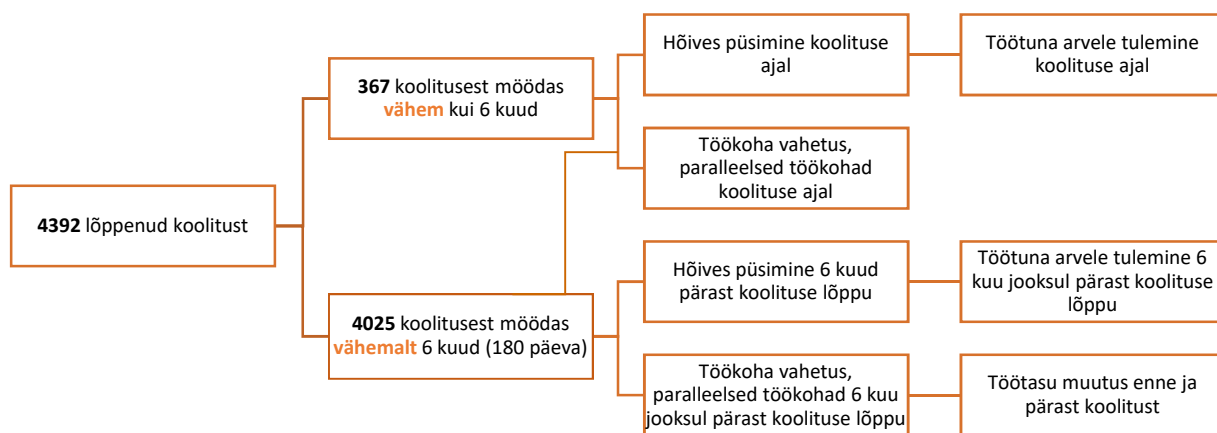

Joonis 18. Keskmine planeeritud maksumus (osaleja kohta) koolituse tüüpide lõikes (mai 2017 – aprill 2019)

Allikas: töötukassa

3.3 Teenuse kasutajate käekäik tööturul

Lähtuvalt ennetavate meetmete eesmärgist toetada kõrge töötusriskiga inimeste hõives püsimist ja liikumist uuele (parema palgaga) töökohale, vaadeldi koolituse lõpetanute (sh katkestajad) käitumist tööturul nii koolituse ajal kui ka 6 kuud pärast koolituse lõppu. Analüüsi koostamise hetkel (30.12.2019) oli perioodil mai 2017 – aprill 2019 alustatud koolitustest lõppenud 4 392 (sh 3 592 lõpetatud ja 803 katkestatud). Neist 8,4%-l oli koolitusest möödas vähem kui 6 kuud - nende puhul vaadati koolitusel käinute hõives püsimist koolituse ajal ja seda, kas inimene tuli töötuna arvele, vahetas töökohta või töötas koolituse ajal mõnel paralleelsel töökohal. 91,6% lõppenud koolituste puhul oli koolitusest möödunud rohkem kui 6 kuud - nende puhul vaadeldi eelnimetatud näitajaid nii koolituse vältel kui koolitusele järgnenud 6 kuu (180 päeva) jooksul, lisaks töötasu muutust pärast koolitust (vt Joonis 19).

Joonis 19. Analüüsitud käekäiku tööturul iseloomustavad näitajad lõppenud koolituste puhul

Allikas: töötukassa

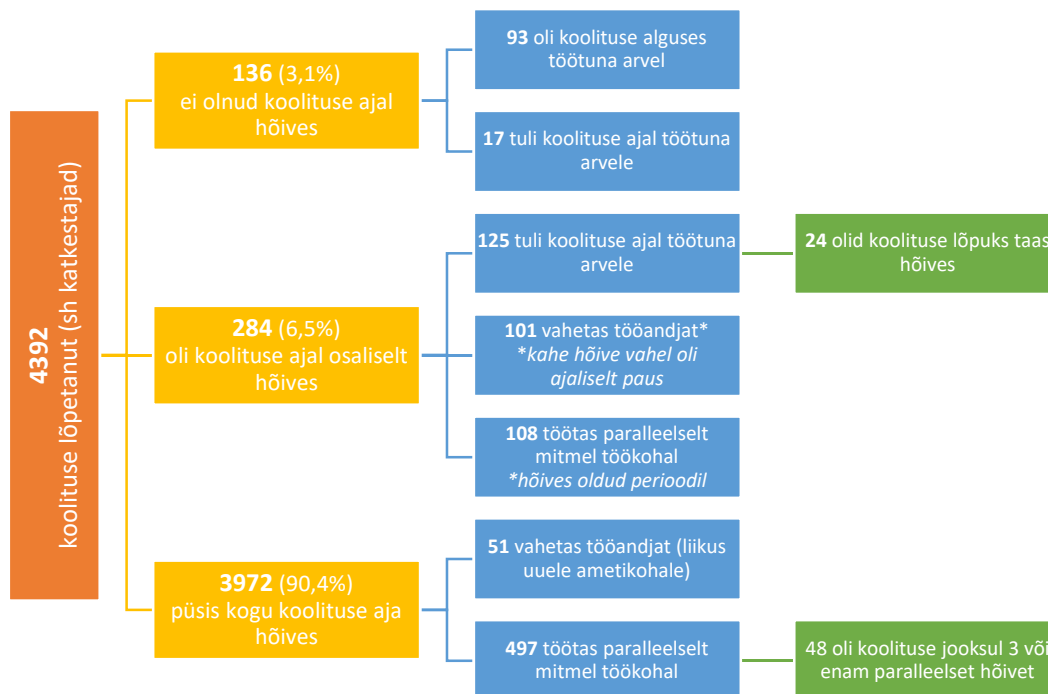
Järgnevas analüüsis mõistetakse töökohta vahetuse all juhtumit, kus inimesel üks töösuhe lõpeb ja selle järgnevalt teine algab, seejuures nende omavaheline kattuvus on maksimaalselt 60 päeva (inimesel võib eelmises töökohas veel lepingu kehtida, nt puhkuse tõttu) ja tööandja on erinev.

Paralleelse töökohta all mõistetakse juhtumit, kus inimesel on mõne teise töösuhetega kattuv töösuhe, st kaks (või rohkem) kehtivat töösuhet samal ajahetkel. Paralleelne töösuhe võib alata pärast teise töösuhete algust ja lõppeda enne teise töösuhete lõppu (näiteks õpetajad, kes teevad suvel lisatööd). Samuti loetakse paralleelseks töökohaks see töösuhe, mis kestab edasi pärast teise töösuhete lõppu, kuid mille kattuvus eelneva töösuhetega on rohkem kui 60 päeva (nt inimene töötas kahel töökohal, kuid otsustas siis ühe töösuhete lõpetada ja teisega jätkata – sellisel juhul oli inimesel paralleelne töökoht ja töökohta ta ei vahetanud).

Käekäik tööturul koolituse ajal

Tööturukoolituse lõpetanute (sh katkestajate) analüüsist ilmnes, et suurem enamus, so 90,4%, püsis kogu koolituse vältel hõives, kusjuures nendest ligi 12,5%-l oli paralleelselt mitu töökohta. Kuna inimene pidi töötama vaid koolitusele suunamise hetkel ja mitte tingimata koolituse alguses, siis ilmnes, et 3,1% koolituse lõpetanutest ei olnud koolituse ajal hõives mitte ühtegi päeva, kusjuures koolituse alguses oli arvel või koolituse ajal tuli arvele neist 81%. 284 inimesest, kes liikusid koolituse

ajal hõivest välja (võisid ka hiljem tagasi hõivesse liikuda), tuli koolituse ajal töötuna arvele 44%. Neist omakorda 24 inimest olid koolituse lõpuks tagasi hõives (vt Joonis 20). Kokku 152 inimest ehk 3,5% koolituse lõpetanutest vahetasid koolituse ajal tööandjat ja 434 inimest ehk 13,8% töötas paralleelselt mitmel töökohal.

Joonis 20. Koolituse lõpetanute käekäik tööturul koolituse ajal (perioodil mai 2017 – aprill 2019 alustatud koolitused, mis 30.12.2019 seisuga olid lõppenud)

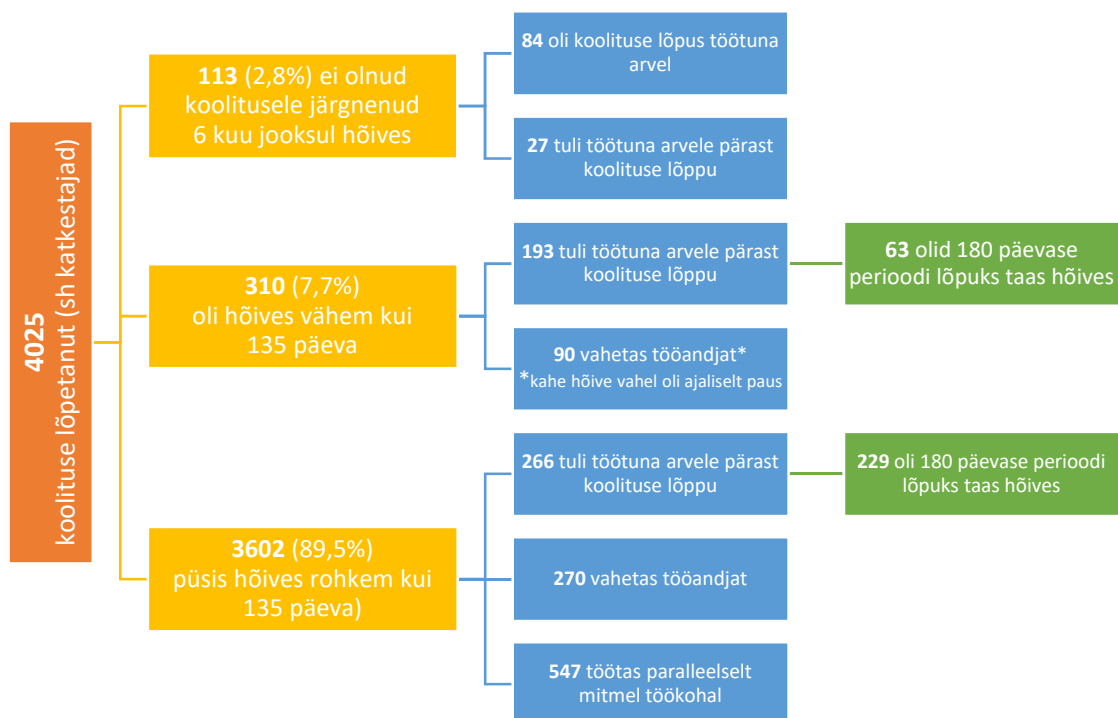
Allikas: töötukassa, maksu- ja tolliamet

Käekäik tööturul pärast koolitust

Nende 4 025 koolituse puhul, millest oli möödunud vähemalt 6 kuud (180 päeva) oli võimalik vaadata koolitusel käinute käekäiku tööturul pikema perioodi vältel, so 6 kuud pärast koolitust. 3 602 inimest ehk **89,5% koolituse lõpetanutest püsis sellele järgnenud 180 päeva jooksul hõives vähemalt 135 päeva**, mille võib lugeda positiivseks tulemuseks (vt Joonis 21). Eesti keele koolituste lõpetanutest püsisid rohkem kui 135 päeva hõives 92,9%, IKT õppevaldkonna koolituste lõpetanutest 86,5% ja ametialase koolituse lõpetanutest 82,6%. Seega püsisid eesti keele koolitustel osalenud paremini hõives võrreldes ametialastel ja IKT õppevaldkonna koolitustel osalenutega.

Ligi 3% koolituse lõpetanutest seevastu ei olnud koolitusele järgnenud poole aasta jooksul ühtegi päeva hõives. Veel 7,7% koolituse lõpetanutest püsis hõives kokku vähem kui 135 päeva, neist töötuna arvel oli koolituse lõpus ligi 25% ja lisaks tuli koolitusele järgnenud poole aasta jooksul veel arvele 63% (vt Joonis 21). Kokku 360 inimest ehk 8,9% koolituse lõpetanutest vahetasid sellele järgnenud poole aasta (180 päeva) jooksul tööandjat ja 568 inimest ehk 14% töötas paralleelselt mitmel töökohal. Eesti

Panga tööturu ülevaate²² andmetel vahetas 2018. aastal töökohta ligi 11% hõivatutest (aasta jooksul kokku).

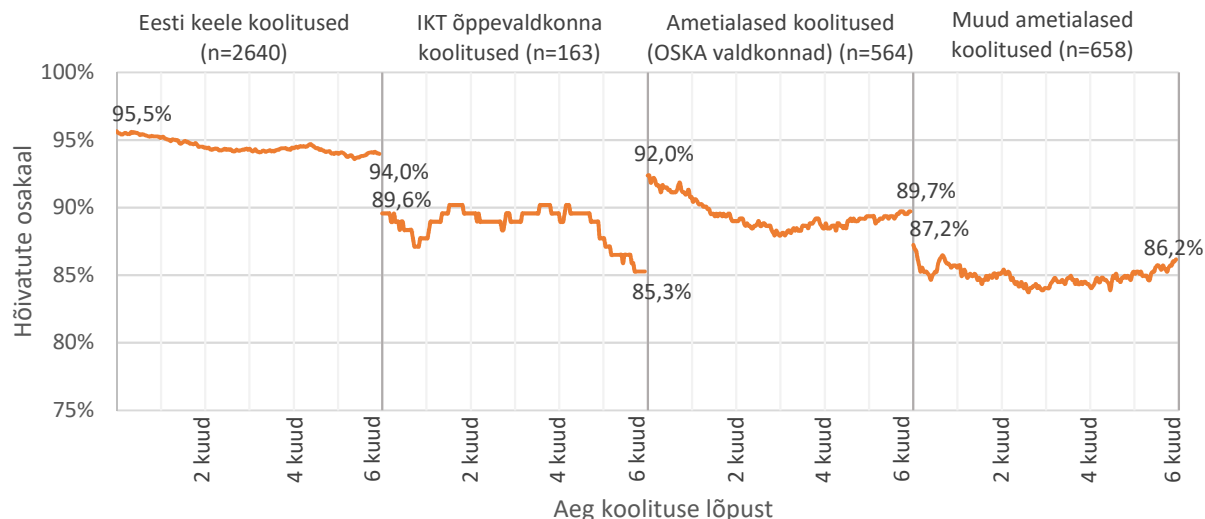

Joonis 21. Koolituse lõpetanute käekäik tööturul 6 kuu jooksul pärast koolitust (perioodil mai 2017 – aprill 2019 alustatud koolitused, mis 30.12.2019 seisuga olid lõppenud)

Allikas: töötukassa, maksu- ja tolliamet

Üle kõigi koolituse lõpetanute oli **hõivatute osakaal teenuse lõpus 93,6%, kuid langes koolitusele järgnenud kuue kuuga 91,8%-le**. Eri tüüpi koolituste lõikes oli kõrgeim hõivatute osakaal eesti keele koolituse lõpetanute seas, mis püsis võrdlemisi stabiilsena ka koolitusele järgnenud 6 kuu jooksul. OSKA valdkondade koolituse lõpetanute seas hõivatute osakaal koolitusele järgnenud 6 kuu jooksul vähenes 92%-lt 89,7%-le (vt Joonis 22).

²² Katri Urke, Orsolya Soosaar, Natalja Viilmann, „Tööturu Ülevaade 1/2019“, lk 22-23. Kättesaadav: <https://www.eestipank.ee/publikatsioon/tooturu-ulevaade/2019/tooturu-ulevaade-12019>, allalaetud 03.10.19.

Joonis 22. Hõivatute osakaal kõigist koolituse lõpetanust (sh katkestajad), koolituse lõpule järgneva 180 päeva jooksul (perioodil mai 2017 – aprill 2019 alustatud koolitused, mis 30.12.2019 seisuga olid lõppenud)

Allikas: töötukassa, maksu- ja tolliamet

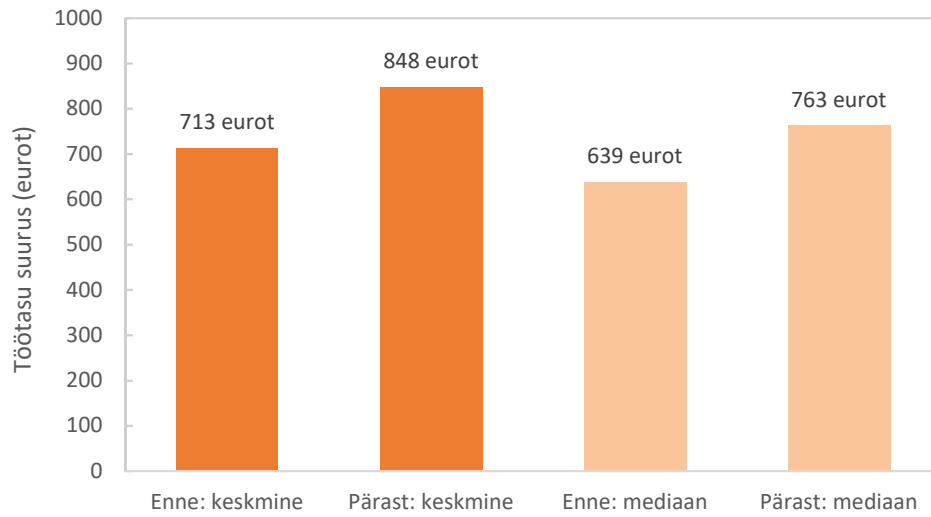
Töötasu muutus pärast koolituse läbimist

Töötasu muutust oli võimalik arvutada 2 750 koolituse lõpetanule, kes olid koolitusele eelnenud 12 kuu jooksul saanud töötasu ja kellel oli olemas töötasu 6. kuul pärast koolitust. Keskmine töötasu kasvas pärast koolituse läbimist eelnenud 12 kuu keskmise töötasuga võrreldes 19%, 713 eurolt 848 eurole, mediaan töötasu kasv oli seejuures 15% (vt Joonis 23).²³ Valdkondade lõikes kasvas eesti keele koolituse läbinutel (1 812 isikut) keskmine töötasu 20,9% ehk 683 eurolt 826 eurole (mediaan töötasu kasvas 20,6%); OSKA valdkondade alla kuuluva ametialase koolituse läbinutel (372 isikut) 21,9% ehk 732 eurolt 892 eurole (mediaan töötasu kasvas 21,9%), muu ametialase koolituse läbinutel (454 isikut) 9,9% ehk 831 eurolt 913 eurole (mediaan töötasu kasvas 15,5%) ja IKT õppevaldkonna koolituse läbinutel (112 isikut) 19,4% ehk 675 eurolt 806 eurole (mediaan töötasu kasvas 11%). Seega suurim töötasu muutus oli OSKA valdkonna koolituse läbinutel.

Arvestades, et koolitusel käidi keskmiselt 93 päeva ehk ligikaudu üks kvartal ja et töötasud olid leitud eelneva 12 kuu keskmisena ehk keskmiselt 6 kuud (2 kvartalit) enne ja 6. kuul ehk 2 kvartalit pärast koolitust, saame, et töötasude ajaline vahe on keskmiselt 5 kvartalit. Statistikaameti andmete põhjal on palgakasv vaadeldaval perioodil 5 kvartali raames olnud 5-14,6%²⁴ (keskmiselt 9,2%). Seega võib öelda, et **tööturukoolituse läbinute palgakasv on olnud keskmisest kiirem.**

²³ Siinkohal ei saa eeldada, et palgakasv oli tingitud vaid läbitud koolitusest. Täpsemad palgakasvu põhjuseid tuleks lähemalt uurida.

²⁴ Töötasude erinevus 2 kvartalit enne ja 3 kvartalit pärast koolituse algust, andmed leitud Statistikaameti statistika andmebaasi tabelist PA001: Keskmine brutopalk, tööjõukulu, töötatud tunnid ja töötajate arv tegevusalarühma järgi (kvartalid), <http://andmebaas.stat.ee/Index.aspx?lang=et&DataSetCode=PA001>.

Joonis 23. Keskmine töötasu suurus enne ja pärast koolitust (perioodil mai 2017 – aprill 2019 alustatud koolitused, mis 30.12.2019 seisuga olid lõppenud ning millele eelnenud 12 kuu jooksul oli saadud töötasu ja olemas oli ka töötasu 6. kuul pärast koolitust)

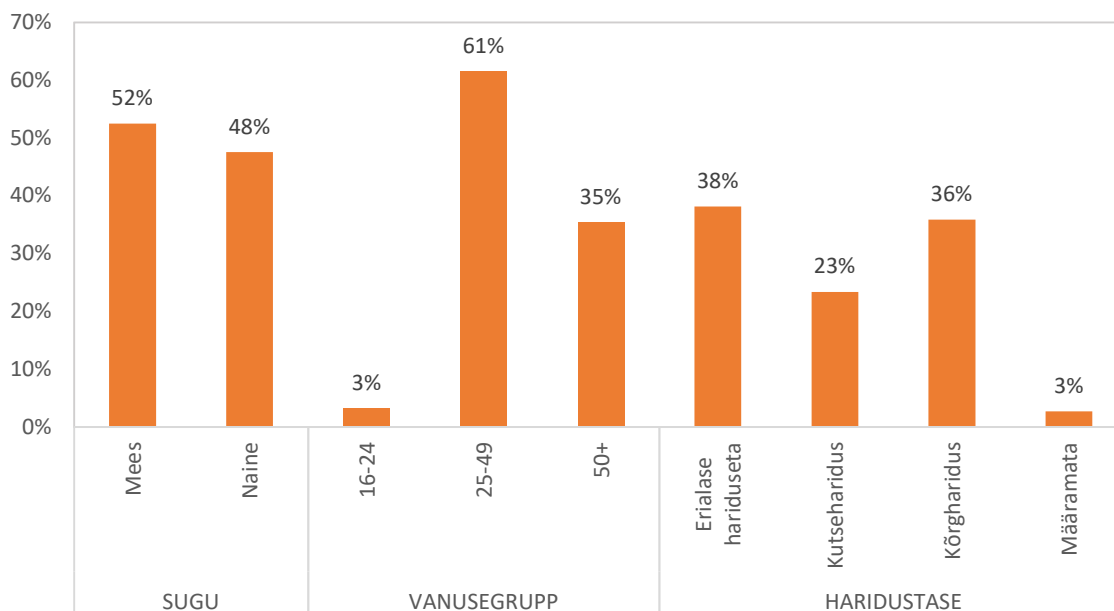
Allikas: töötukassa, maksu- ja tolliamet

4. Kvalifikatsiooni saamise toetamine töötajale

Kvalifikatsiooni saamise toetamist on perioodil mai 2017 – aprill 2019 taotlenud 265 inimest 321 korral. Positiivne otsus on tehtud 250 korral ja kvalifikatsiooni saamisega seotud kulud on hüvitatud 223 inimesele. Rohkem kui ühel korral on kvalifikatsiooni saamise toetamist taotlenud 40 inimest, seejuures maksimaalselt 5 korda kolm inimest.

Sugu, vanus ja haridustase

Erinevalt teistest töötust ennetavate meetmete teenustest hüvitati kvalifikatsiooni saamisega seotud kuludid rohkem meestel, 52%. Kõige enam (61%) on kvalifikatsiooni saamisega seotud kuludid hüvitatud vanusegruppi 25-49 kuuluvatel töötajatel. Hariduse lõikes olid kvalifikatsiooni saamisega seotud kulude hüvitamise kasutajad peamiselt erialase hariduseta või oli neil omandatud kõrgharidus (vastavalt 38% ja 36%) (vt Joonis 24). Ligikaudu kolmveerandil (73%) oli peamiseks suhtluskeeleks eesti keel ja 23%-l vene keel.

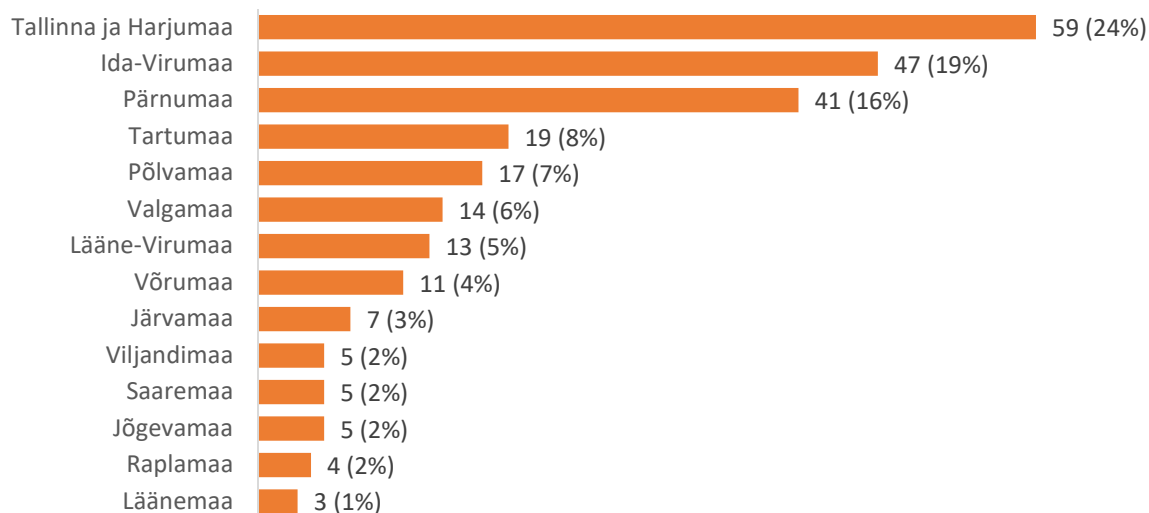

Joonis 24. Kvalifikatsiooni saamisega seotud kulude hüvitamise kasutajad soo, vanuse ja haridustaseme lõikes (mai 2017 – aprill 2019)

Allikas: töötukassa

Maakondlik jaotus

Maakondlikult on enim kvalifikatsiooni saamise kuludid hüvitatud Harjumaal, Ida-Virumaal ja Pärnumaal (vastavalt 24%, 19% ja 16% kõigist positiivsetest otsustest). Teistes maakondades jäi teenuse kasutamine oluliselt madalamaks (vt Joonis 25). Seejuures ei tehtud perioodil mai 2017 – aprill 2019 Hiiumaal ühtegi kvalifikatsiooni saamise toetamise taotlust.

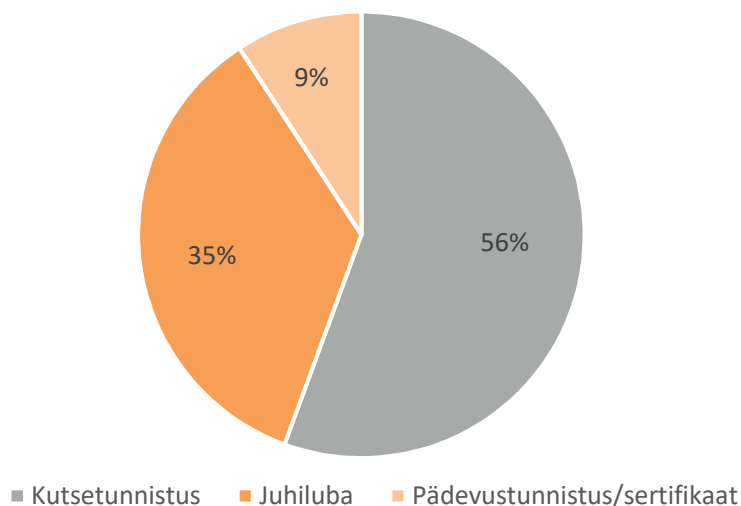

Joonis 25. Kvalifikatsiooni saamisega seotud kulude hüvitamine töötukassa osakondade lõikes (mai 2017 – aprill 2019)

Allikas: töötukassa

Tööturukoolituse valdkonnad ja erialad, mille puhul hüvitati kvalifikatsiooni saamisega seotud kulud

Kõige rohkem (139 juhul) on hüvitatud erinevate kutsetunnistuste (näiteks hooldustöötaja, lapsehoidja, veoautojuht) saamisega seotud kulud. Sellele järgneb juhiloa (88 juhul) ning pädevustunnistuse/sertifikaadi (23 juhul) omandamisega seotud kulude hüvitamine (vt Joonis 26).

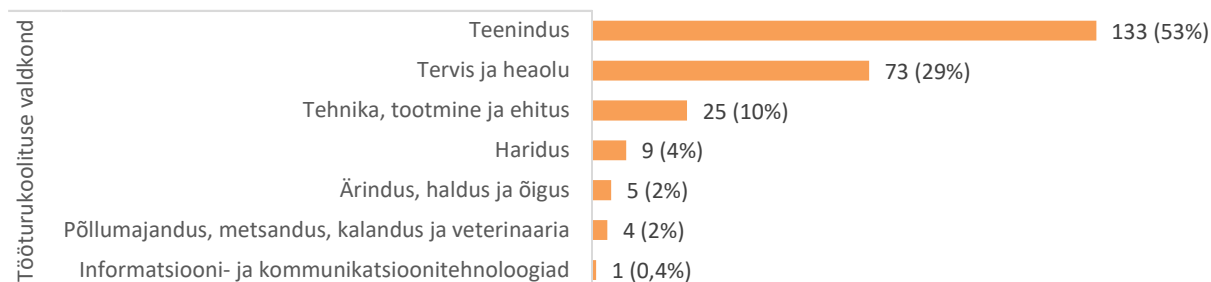

Joonis 26. Kvalifikatsiooni saamisega seotud kulude hüvitamine kvalifikatsiooni tüübi järgi (mai 2017 – aprill 2019)

Allikas: töötukassa

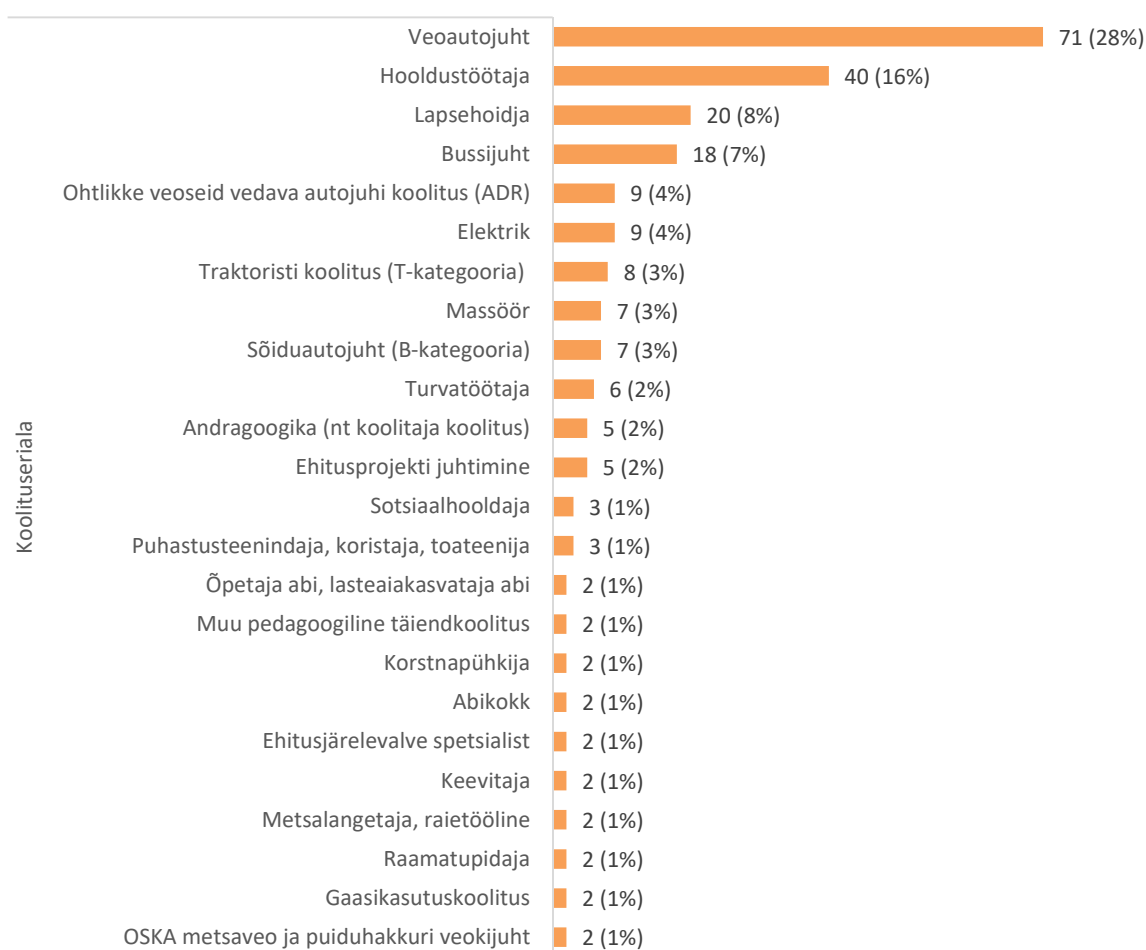
Peamine tööturukoolituse valdkond, mille järel hüvitati kvalifikatsiooni saamisega seotud kulud oli teenindus (53%), järgnesid tervise ja heaolu (29%) ning tehnika, tootmise ja ehituse (10%) valdkonnad (vt Joonis 27). Teeninduse valdkonnas hüvitati kvalifikatsiooni saamisega seotud kulud enim veoautojuhi (53% valdkonna koolitustest, 28% kõikidest koolitustest) ning bussijuhi (14% valdkonna koolitustest, 7% kõikidest koolitustest) erialal. Tervise ja heaolu valdkonnas hooldustöötaja (55% valdkonna koolitustest, 16% kõikidest koolitustest) ning lapsehoidja (27% valdkonna koolitustest, 8% kõikidest koolitustest) erialal. Tehnika, tootmise ja ehituse valdkonnas elektrik (36% valdkonna

koolitustest, 4% kõikidest koolitustest) ning ehitusprojekti juhtimise (20% valdkonna koolitustest, 2% kõikidest koolitustest) erialal (vt Joonis 28).

Joonis 27. Tööturukoolituse valdkonnad, mille puhul hüvitati kvalifikatsiooni saamisega seotud kulud (mai 2017 – aprill 2019)

Allikas: töötukassa

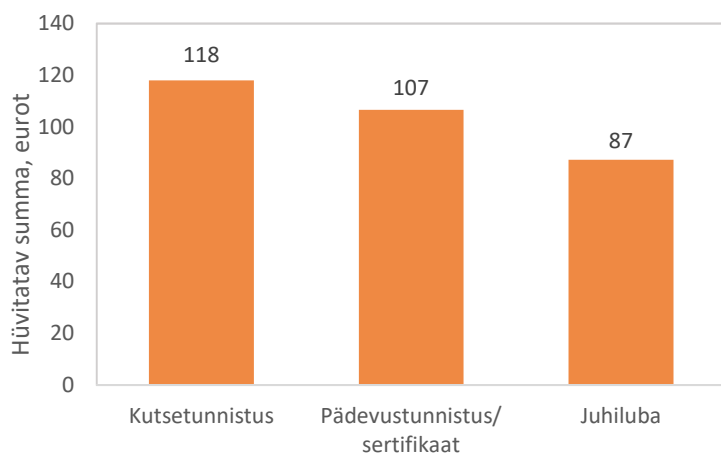
Joonis 28. Koolituserialad, mille puhul hüvitati kvalifikatsiooni saamisega seotud kulud²⁵(mai 2017 – aprill 2019)

Allikas: töötukassa

²⁵ Joonisel ei ole näidatud koolituserialasid, mille puhul hüvitati kvalifikatsiooni saamisega seotud kulud vaid ühel töötajal (kokku 19 eriala. Näiteks insener, kosmeetik, liikumisterapeut, mäetöölaine, puusepp, tegevusjuhendaja, turvajuht).

Hüvitatud summad

Keskmine hüvitatud summa kvalifikatsiooni saamisega seotud kuludeks oli pisut rohkem kui 100 eurot. Kutsetunnistuse ja pädevustunnistuse/sertifikaadi saamiseks hüvitatud summad (keskmiselt vastavalt 118 ja 107 eurot) olid suuremad kui juhilubade saamiseks hüvitatud summa (vt Joonis 29).

Joonis 29. Keskmine hüvitatud summa kvalifikatsiooni tüüpide lõikes

Allikas: töötukassa

Teenuse kasutajate käekäik tööturul

Kuna kvalifikatsiooni saamisega seotud kulud hüvitati vaatlusalusel perioodil suhteliselt väikesele arvule inimestele, siis käekäiku tööturul selle teenuse puhul eraldi ei vaadeldud.

5. Tasemeõppes osalemise toetus

5.1 Tasemeõppetoetuse saajad

Tasemeõppetoetusega on perioodil mai 2017 – aprill 2019 õpinguid alustatud 1 198 korral, kusjuures ühele inimesele määrati antud perioodi jooksul tasemeõppetoetus kaks korda. Sotsiaaldemograafiliste tunnuste lõikes moodustasid suurima osa tasemeõppetoetuse saajatest naised (67,5%). Enam kui pooled (63%) olid 25-49 aastased, 50-aastaseid ja vanemaid oli 32%. Valdavalt olid asusid tasemeõppetoetusega õppima erialase hariduseta inimesed (45%), kutseharidusega inimesi oli toetuse saajate hulgas 30% ja kõrgharidusega 23%. Põhilise suhtluskeelega järgi oli toetuse saajate seas enim eesti keele kõnelejaid (49%), vene keelt põhilise suhtluskeelena kõnelevaid inimesi oli 41%.

Maakondlik jaotus

Piirkonniti oli tasemeõppetoetuse määramisi enim Ida-Virumaal (35,1%), järgnesid Harjumaa (16,9%) ja Tartumaa (10,9%). Kõige suurem osa maakonna 15-64 aastasest tööjõust²⁶ sai tasemeõppetoetust Ida-Virumaal, järgnesid Hiiumaa ja Jõgevamaa (vt Tabel 5).

Tabel 5. Tasemeõppetoetuse määramised maakondade lõikes (mai 2017 – aprill 2019)

Maakond	Toetuse saajaid	Osakaal 15-64 a tööjõust	sh töötav	sh töötut
Harjumaa	202	0,06%	125	77
Hiiumaa	20	0,43%	17	3
Ida-Virumaa	421	0,66%	129	292
Jõgevamaa	49	0,38%	39	10
Järvamaa	13	0,09%	3	10
Läänemaa	61	0,28%	34	27
Lääne-Virumaa	30	0,23%	15	15
Põlvamaa	26	0,21%	12	14
Pärnumaa	99	0,24%	63	36
Raplamaa	42	0,26%	31	11
Saaremaa	39	0,24%	20	19
Tartumaa	130	0,17%	47	83
Valgamaa	22	0,17%	11	11
Viljandimaa	27	0,12%	14	13
Võrumaa	17	0,11%	4	13
Kokku	1197	0,18%	564	634

Allikas: töötukassa

Tasemeõppetoetust on võimalik saada nii töötavatel inimestel kui ka registreeritud töötutel. Vaatlusalusel perioodil määrati toetus kokku 564 töötavale isikule (47,1%) ja 634 töötule²⁷ (52,9%). Õpinguid töötuna (mittehõivatuna) alustanud oli rohkem Ida-Virumaal (69,3%), Järvamaal (76,9%),

²⁶ Vaadeldud on 15-64 aastast tööjõudu, kuna tasemeõppes osalemise toetus on suunatud ligikaudu samale vanusegrupile (16-pensioniiga) ning toetust on lisaks töötavatele inimestele võimalik saada ka registreeritud töötutel. Kogu tööjõud on leitud 2017. ja 2018. aasta tööjõu numbrite keskmisena.

²⁷ Hõlmab nii registreeritud töötuid kui ka teisi TÖR-i andmete kohaselt mittehõivatud inimesi

Tartumaal (63,8%), Võrumaal (76,5%) ja Põlvamaal (53,8%). Teistes maakondades oli töötuid ja töötavaid võrdselt või oli rohkem töötavana õpingute alustajaid (vt Tabel 5).

Toetuse saajad sihtrühmade lõikes

Sihtrühmade lõikes (vt täpsemalt ptk 1) jagunesid toetuse saajad viite gruppi: kolm eraldiseisvat sihtrühma ja kombinatsioonid erialase hariduse puudumisest või aegumisest ja terviseprobleemidest. Töötavana õpinguid alustanute seas olid suurima osakaaluga inimesed, kellel puudus erialane haridus (41%) või see oli omandatud rohkem kui 15 aastat tagasi (36,7%), lisaks oli aegunud või erialase hariduseta ja terviseprobleemidega isikuid kokku 14,4%. Töötuna õpinguid alustanute seas oli palju terviseprobleemidega inimesi, kokku 71,9% (vt Tabel 6). Ligikaudu kahel kolmandikul terviseprobleemidega inimestel oli seejuures vähenenud töövõime.

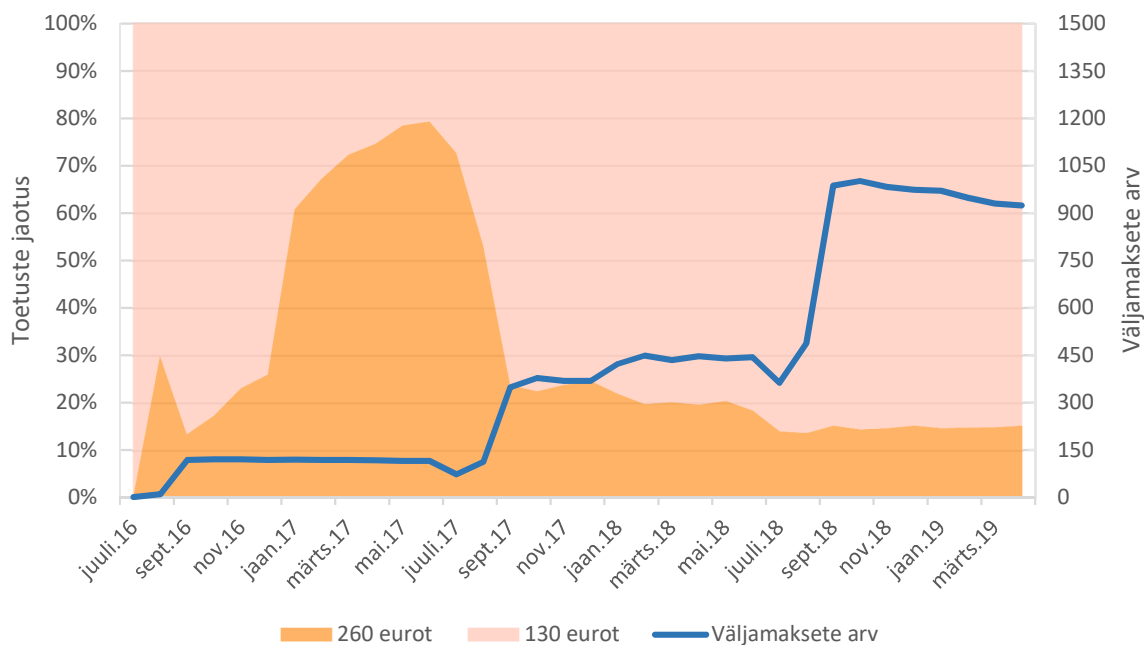
Tabel 6. Tasemeõppetoetuse saajad sihtrühmade lõikes (mai 2017 – aprill 2019)

	Töötav		Töötu	
	Inimeste arv	Osakaal	Inimeste arv	Osakaal
Puudub erialane haridus	231	41,0%	107	16,9%
Erialase hariduse omandamisest möödunud enam kui 15 aastat	207	36,7%	69	10,9%
Tervise seisundi tõttu töökaotuse ohus	40	7,1%	173	27,3%
Erialase hariduse omandamisest möödunud enam kui 15 aastat + terviseprobleemid	37	6,6%	161	25,4%
Puudub erialane haridus + terviseprobleemid	44	7,8%	122	19,2%
Sihtrühm märkimata	5	0,9%	2	0,3%
Kokku	564	47,1%	634	52,9%

Allikas: töötukassa

Toetuste jaotus suuruse järgi

Tasemeõppes osalemise toetuse suurus sõltub inimese sissetulekute suuruselt, olles 130 eurot kui inimesel on sissetulekuid ja 260 eurot kui need puuduvad. Sissetulekuks loetakse lisaks töötasule ka töötutoetust, töötuskindlustushüvitist, vanemahüvitist, riiklike pensione ja töövõimetoetust. Vaadeldaval perioodil väljamakstud toetustest on alates 2018. aasta juulist 260-eurosed toetused moodustanud ligikaudu 15% (vt Joonis 30). Sellele eelneval perioodil oli jaotus kõikumavam väikese arvu maksete tõttu. Madal 260-euroste väljamaksete osakaal viitab sellele, et suurem osa õppijatest omavad ka muid sissetulekuid lisaks tasemeõppetoetusele.

Joonis 30. Tasemeõppetoetuse jagunemine toetuse suuruse järgi (juuli 2017 – aprill 2019)

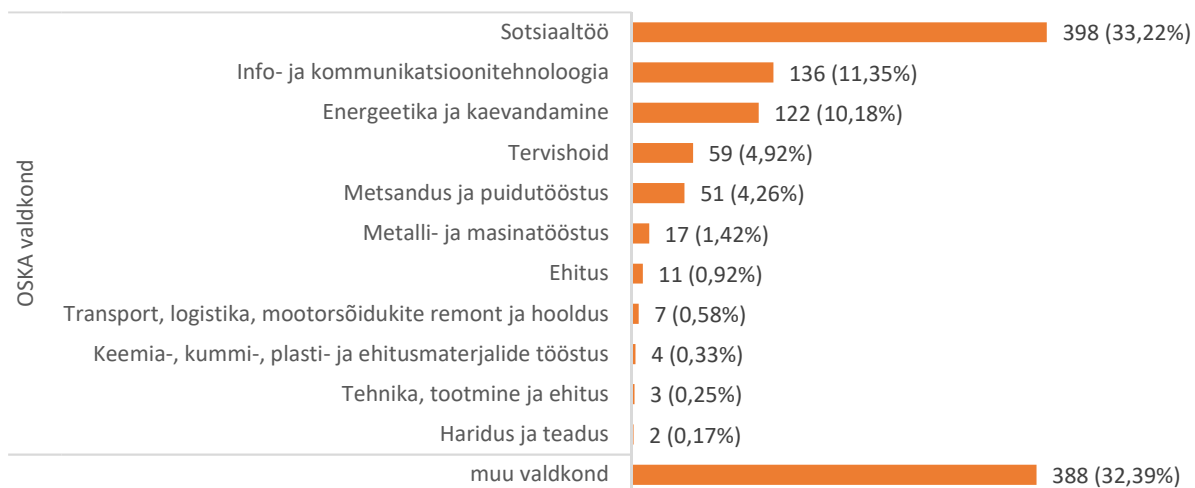
Allikas: töötukassa

5.2 Õppevaldkonnad ja õpingute tulemused

Tasemeõppetoetus OSKA valdkondade ja põhikutsealade lõikes

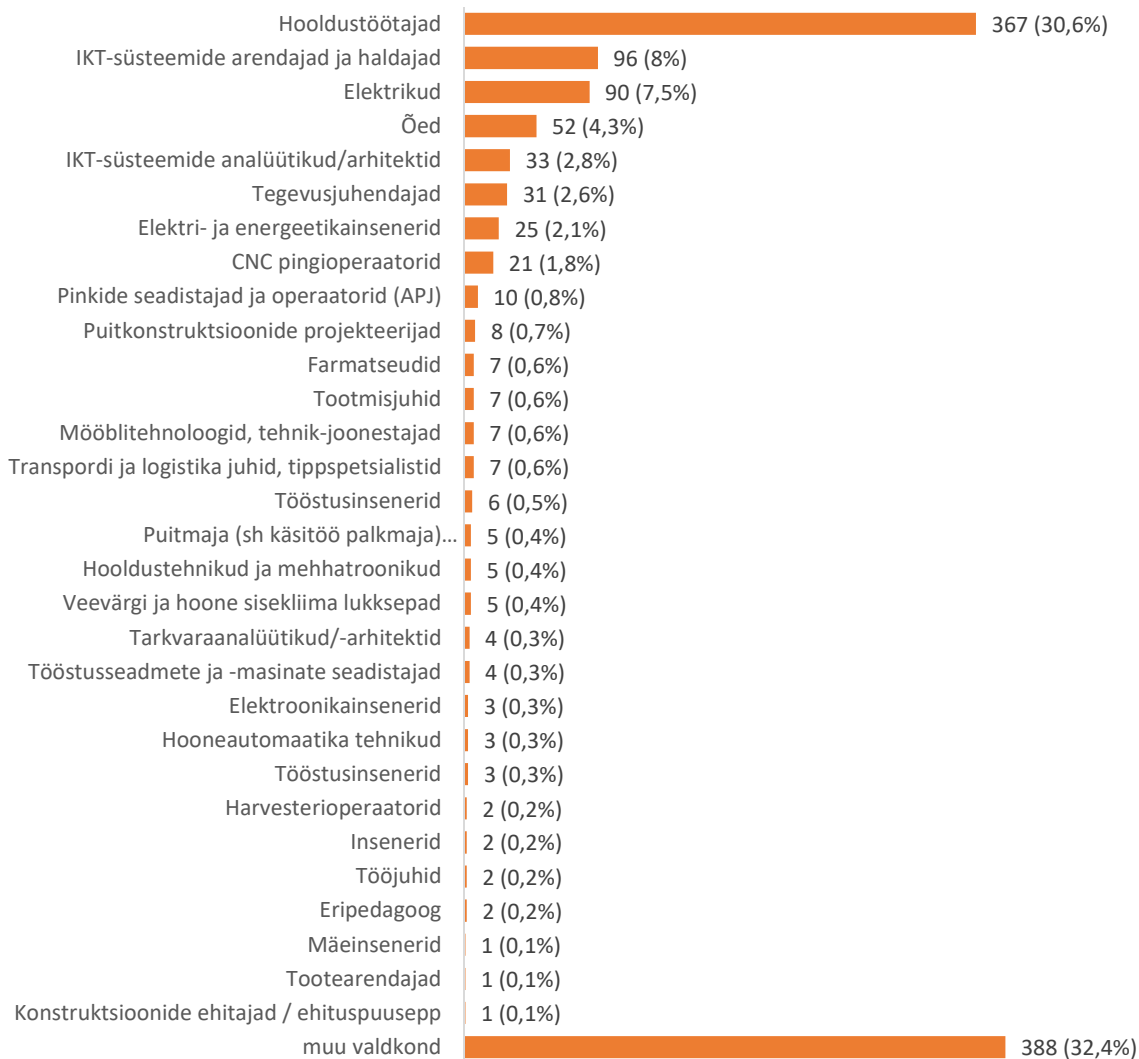
Tasemeõppetoetust on võimalik saada õppima asumisel OSKA valdkondade (vt Lisa 2) õppekavadel, va juhul, kui isikul on terviseseisundi tõttu kõrge töötusrisk. Esimese kahe aasta jooksul määratud toetustest 67,1% toetasid õppimist OSKA valdkonna õppekaval, seejuures enim sotsiaaltöö valdkonnas²⁸ (33,2%), järgnesid IKT valdkond (11,4%) ja energeetika (10,2%) (vt Joonis 31). Sotsiaaltöö valdkonna õppekavadest moodustasid suurima osa hooldustöötaja õppekavad (92% valdkonna õppekavadest, 30,6% kõikidest õppekavadest), lisaks kuulusid sinna alla ka tegevusjuhendajad. IKT valdkonnas õpiti kõige enam IKT-süsteemide arendajaks ja haldajaks (71% valdkonna õppekavadest, 8% kõikidest õppekavadest), lisaks süsteemi analüütikuks/arhitektiks. Energeetika valdkonnast õpiti kõige enam elektrikuks (74% valdkonna õppekavadest, 7,5 % kõikidest õppekavadest), aga ka elektri- ja energeetikainseneriks (vt Joonis 32). Muu valdkonna alla kuulusid näiteks abikoka, veotöötaja ja laotöötaja õppekavad.

²⁸ Sotsiaaltöö valdkonna alla loeti mh kõik hooldustöötaja õppekavad, vt Lisa 3.

Joonis 31. Tasemeõppes osalemise toetuse määramised valdkondade lõikes (mai 2017 – aprill 2019)

Allikas: töötukassa

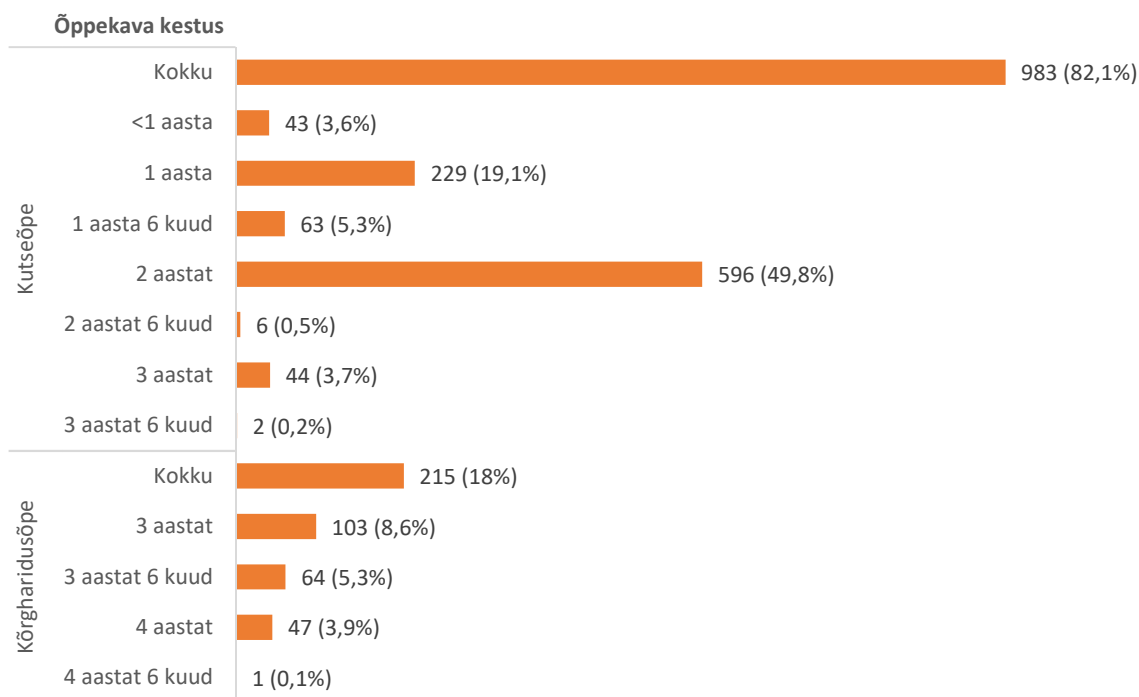

Joonis 32. Tasemeõppetoetuse määramised põhikutsealade lõikes (mai 2017 – aprill 2019)

Allikas: töötukassa

Õpingute kestus ja tulemused

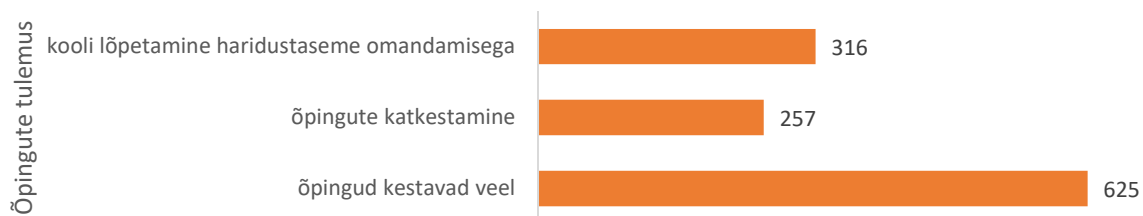
Tasemeõppetoetust saanud õppisid peamiselt kutseõppes (82,1%). Keskmiselt oli õpingute planeeritud kestus 2 aastat, seejuures jäi õppekava pikkus kutseõppes vahemikku 4 kuud kuni 3,5 aastat ja kõrgharidusõppes 3 kuni 4,5 aastat (vt Joonis 33).

Joonis 33. Õppekavad õppetüübi ja kestuse lõikes (mai 2017 – aprill 2019)

Allikas: töötukassa

Analüüsi tegemise hetkeks (16.12.2019) oli perioodil mai 2017 – aprill 2019 tasemeõppetoetusega alustatud õpingutest (1 198) lõpetatud või katkestatud 573 (vt Joonis 34). Rohkem kui pooltel meetmes osalejatel õpingud alles kestsid. Kõikidest alustatud õpingutest oli katkestatud 21%. Õpingutest, mis analüüsi koostamise hetkeks olid lõppenud, oli katkestatud ligi 45%. Katkestanutest ligi 50% katkestasid õpingud 6-kuu jooksul ja ligi 70% esimese õppeaasta jooksul.

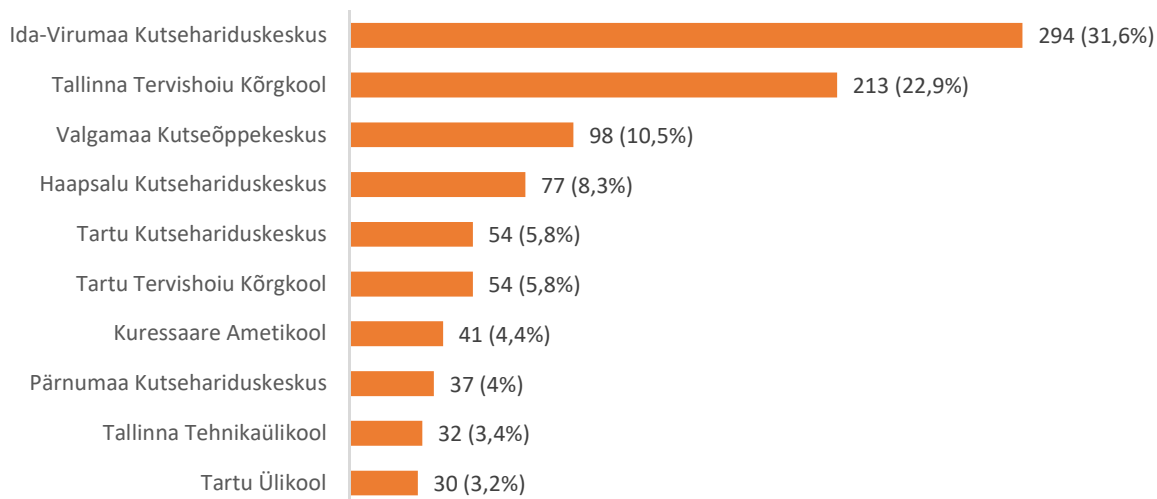
Joonis 34. Tasemeõppetoetust saanute (mai 2017 – aprill 2019) õpingute tulemused 16.12.2019 seisuga

Allikas: töötukassa

Töötavatest õpinguid alustanutest (564) oli analüüsi koostamise hetkeks (16.12.2019) õpingud lõpetanud või katkestanud 226, neist 62 ehk 27% olid katkestajad. Töötutest (634) oli õpingud lõpetanud või katkestanud 349, neist 196 ehk 56%. Samas kuna suur osa katkestajatest katkestab õpingud juba suhteliselt alguses ning õppekavad on võrdlemisi pikad, siis võib katkestamise osakaal lõppenud koolitustest olla mõnevõrra ülehinnatud.

Õppeasutused

Kõige rohkem õpiti tasemeõppetoetusega maakondlikes kutseõppeasutustes, nt Ida-Virumaa Kutsehariduskeskuses ja Valgamaa Kutseõppekesuses. Populaarne oli õppimine ka Tallinna ja Tartu Tervishoiu Kõrgkoolides. Ülikoolides (Tallinna Tehnikaülikoolis ja Tartu Ülikoolis) õpiti vähem, mõlemas pisut rohkem kui 3% kõigist toetuse saajatest (vt Joonis 35).

Joonis 35. TOP10 õppeasutust, kuhu meetmes osalejad õppima asusid (mai 2017 – aprill 2019)

Allikas: töötukassa

5.3 Tasemeõppes osalejate käekäik tööturul

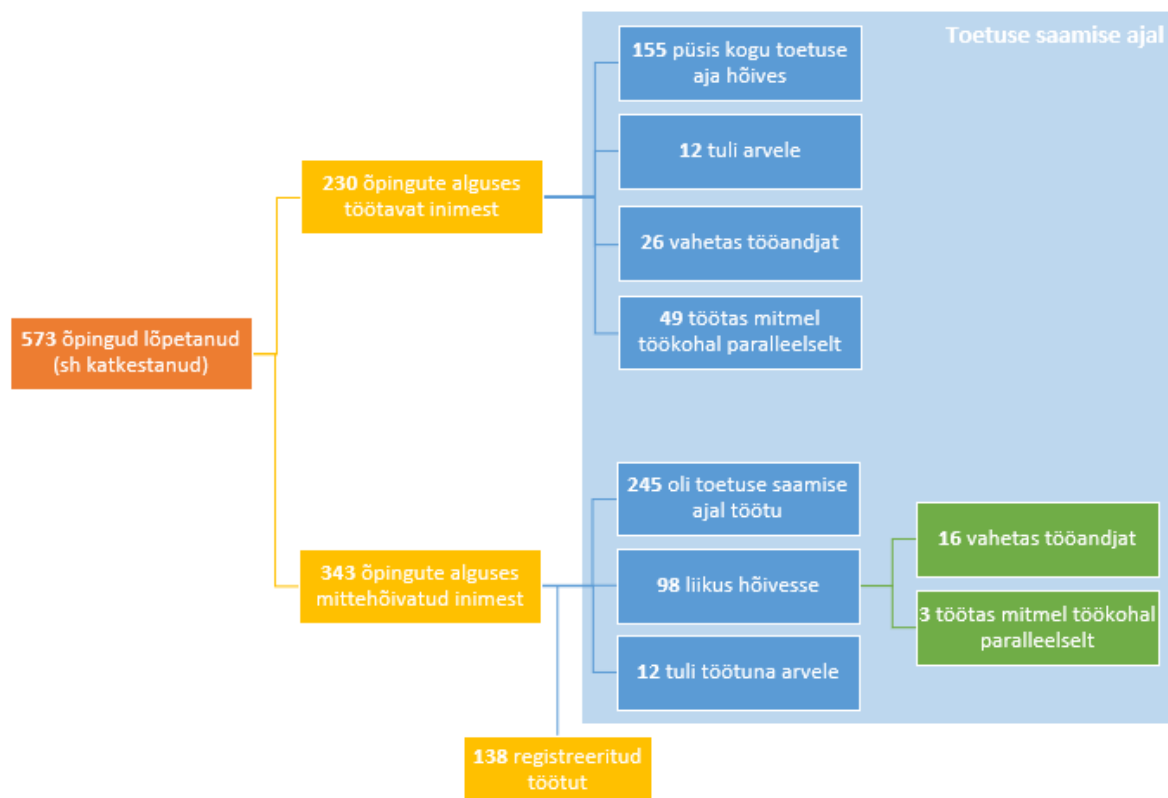
Sarnaselt tööturukoolituse lõpetanutega vaadeldi ka tasemeõppetoetuse saajate käekäiku tööturul nii õpingute ajal kui 6 kuud pärast õpingute lõppemist (sh katkestamist). Õpingud lõpetanud vaadeldi kahes grupis: õpingute alguses töötavad (hõivatud) ja töötud (mittehõivatud) inimesed. Mõlema grupi puhul vaadati, kas lõpetanud on õpingute ajal arvele tulnud või hõivesse liikunud ning kui paljud on õpingute ajal vahetanud tööandjat või töötanud mitmel töökohal paralleelselt (vt ptk 3.3 lõik 2). Samu näitajaid vaadati ka 6 kuu jooksul pärast õpingute lõppu, lisaks ka hõives püsimist õpingutele järgnenud 180 päeva jooksul. Töötasu muutust tasemeõppetoetuse saajate puhul ei vaadatud, sest valim oli liialt väike.

Käekäik tööturul õpingute ajal

573-st õpingud lõpetanud inimesest töötas õpingute alguses 230 (40%). Neist suurem osa töötas ka kogu toetuse saamise perioodil. Seejuures 26 inimest vahetasid õpingute kestel tööandjat ja 49 töötasid mitmel töökohal samaaegselt. Mittehõivatuna alustas õpinguid 343 inimest (60%), kellest 138 olid registreeritud töötud²⁹. Nendest 98 liikusid õpingute ajal hõivesse, seejuures 16 vahetas tööandjat

²⁹ Õpingute alguskuupäeva seisuga registreeritud töötud. Inimesed, kelle arvelolek lõppes vahetult enne õpingute algust on siin loetud ülejäänud mittehõivatute hulka.

ja 3 töötas mitmel töökohal paralleelselt. Lisaks tuli veel 12 õpingute algul mittehõivatud inimest toetuse saamise ajal töötuna arvele (vt Joonis 36).

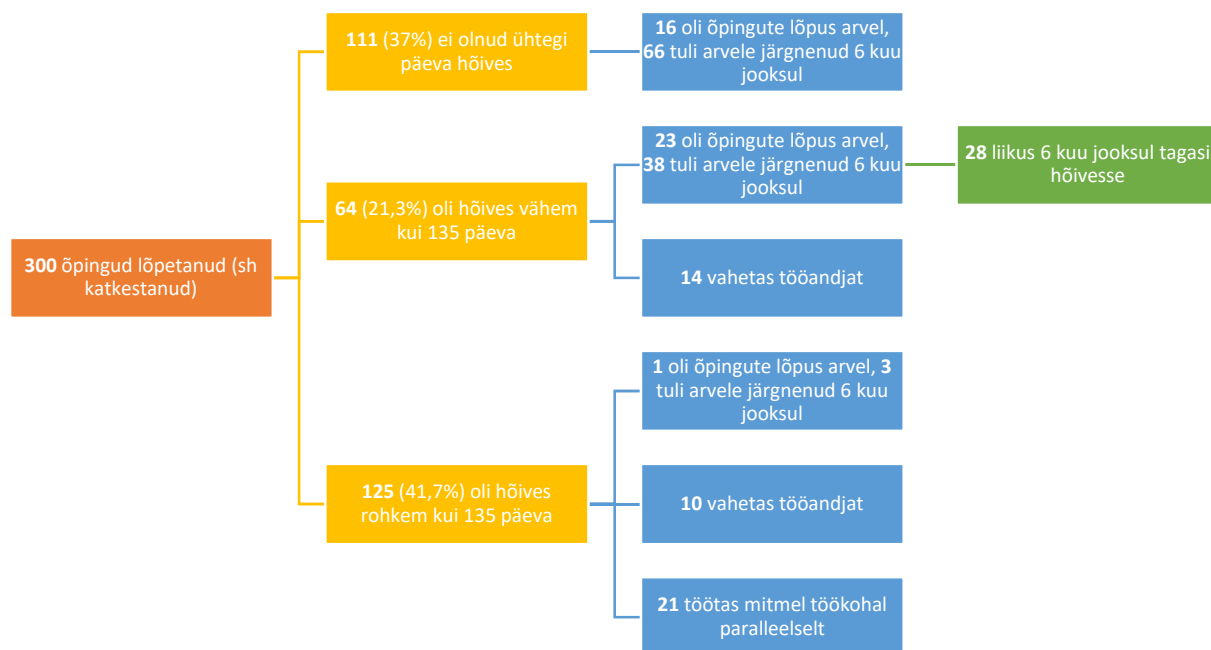
Joonis 36. Tasemeõppetoetust saanute käekäik tööturul õpingute ajal (perioodil mai 2017 – aprill 2019 alustatud õpingud, mis 16.12.2019 seisuga olid lõppenud)

Allikas: töötukassa, maksu- ja tolliamet

Käekäik tööturul pärast õpingute lõppu

Õpingute lõpetamisest (sh katkestamisest) oli 6 kuud (180 päeva) möödas 300 juhul, kusjuures nendest 195 alustasid õpinguid mittehõivatuna ja 105 töötavana. Õpingud lõpetanute puhul vaadeldi nii hõives püsimist kui ka seda, kui paljud vahetasid tööandjat või töötasid mitmel paralleelsel töökohal. Ilmnes, et 6 kuud pärast õpingute lõppu püsib hõives (rohkem kui 135 päeva) pisut rohkem kui 40% lõpetanutest. Märkatav osa, so 37%, ei olnud ühtegi päeva vaadeldava 6 kuu jooksul hõives, kusjuures 97% neist alustasid ka õpinguid töötuna. 64 inimesest, kes püsisid õpingutele järgnenud 6 kuu jooksul vähem kui 135 päeva hõives, tuli nimetatud perioodi jooksul arvele 38 inimest ja 23 oli arvel juba enne õpingute lõppu. Ka neist suur osa, so 84%, alustas õpinguid mittehõivatuna. 41,7% õpingud lõpetanutest püsisid hõives rohkem kui 135 päeva, seejuures vaid 10 vahetas tööandjat ja 21 töötas paralleelselt mitmel töökohal (vt Joonis 37).

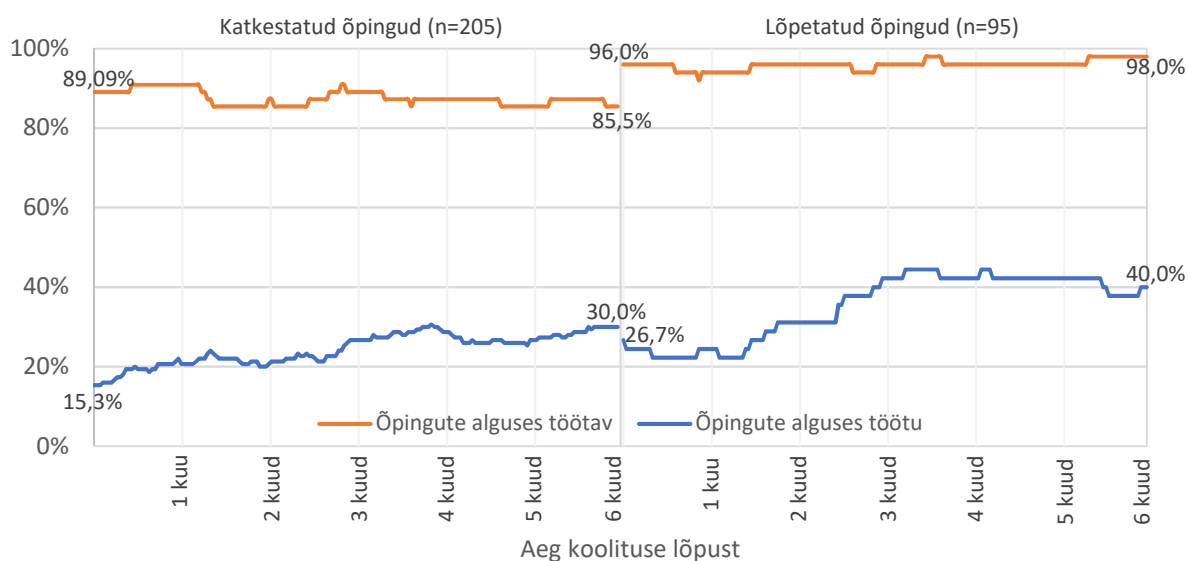
Kuigi tasemeõpe kestab kauem kui koolitus, on selgelt näha, et töötute sihtrühm on tööturul hädas ka pärast õpingute lõppu. See võib olla tingitud suurest terviseprobleemidega inimeste osakaalust töötuna õpinguid alustanute seas. Samuti on huvitav, et tasemeõppetoetuse saajad ei ole väga aktiivsed töökoha vahetajad ei õpingute ajal ega pärast seda. Siiski on oluline meeles pidada, et õpingud kestavad keskmiselt 2 aastat ja seega analüüsi tegemise hetkeks (16.12.2019) oli valim pigem väike ja hõlmas palju katkestajaid.

Joonis 37. Tasemeõppetoetust saanute käekäik tööturul 6 kuu jooksul pärast õpingute lõppu (perioodil mai 2017 – aprill 2019 alustatud koolitused, mis 16.12.2019 seisuga olid lõppenud)

Allikas: töötukassa, maksu- ja tolliamet

Õpingute lõpus oli hõivatute osakaal üle kõigi lõpetanute (sh katkestajad) töötavana õpinguid alustanute seas 92,4% ja langes järgnenud 6 kuuga 91,4%-ni. Seejuures töötavate sihtrühmas õpingud haridustaseme omandamisega lõpetanute seas oli hõivatute osakaal märgatavalt kõrgem, koguni 96%, tõustes järgneva 6 kuuga ligi 98%-ni (vt Joonis 38). Mittehõivatuna õpinguid alustanute seas oli hõivatute osakaal üle kõigi lõpetajate (sh katkestajad) õpingute lõpus vaid 18% ja tõusis 6 kuuga 32,3%-ni. Seejuures töötute sihtrühmas õpingud haridustaseme omandamisega lõpetanute seas oli hõivatute osakaal õpingute lõpus ligi 26,7%, kasvades järgneva 6 kuuga 40%-ni (vt Joonis 38).

Joonis 38. Hõivatute osakaal tasemeõppetoetust saanute seas õpingutele järgnenud kuue kuu jooksul (perioodil mai 2017 – aprill 2019 alustatud õpingud, mis 16.12.2019 seisuga olid lõppenud)

Allikas: töötukassa

6. Koolitustoetus tööandjale

6.1 Koolitustoetust kasutanud tööandjad

Perioodil mai 2017 – aprill 2019 taotles koolitustoetust 309 tööandjat. Kõige rohkem taotleti koolitustoetust muutuste olukorras (204 tööandjat) ja töötajate eesti keele oskuse arendamiseks (79 tööandjat, vt Tabel 7). Esitatud taotlustest rahuldati 54%, kõige kõrgem oli rahuldamise määr töötajate eesti keele oskuse arendamiseks esitatud koolitustoetuse taotluste puhul (86%). Toetuse andmisest keeldumise peamisteks põhjusteks oli töötajate mittevastavus sihtrühma nõuetele (näiteks värvatav töötaja ei olnud enne tööle asumist vähemalt 12 kuud järjest töötuna arvel; töötajaga sõlmitud tööleping ei vasta teenuse tingimustele) või muude koolitustoetuse taotlemiseks vajalike nõuete mittetäitmine (näiteks tööandja ei ole taotluse esitamisele eelneva 36 kuu jooksul maksnud tööandja töötukindlustusmaksu vähemalt 24 kuul; koolituse maht ei vasta nõuetele).

Tabel 7. Esitatud koolitustoetuse taotlused (mai 2017 – aprill 2019)

		Muutuste olukord	Töötajate eesti keele oskuse arendamine	Värbamise olukord	
				s.h töötaja värbamine	s.h pikaajalise töötü värbamine
Taotluse esitanud tööandjad ³⁰		204	79	11	31
s.h tööandjad, kelle taotlus rahuldati	arv	87	68	3	13
	osakaal	43%	86%	27%	42%

Allikas: töötukassa

Koolitustoetust on vaatlusalusel perioodil saanud 168 tööandjat 1 396 töötaja koolitamiseks, seejuures alustasid töötajad koolitusega 1 440 korral. Koolitustoetust saanud asutustest pisut rohkem kui pooled (51,8%) said toetust muutuste olukorras, 40,5% töötajate eesti keele oskuse arendamiseks ja 9,5% värbamise olukorras (sh vähemalt 12 kuud töötuna arvel olnud isiku värbamiseks). Üks asutus võis vaatlusalusel perioodil saada koolitustoetust mitu korda ja erinevates olukordades.

Tegevusvaldkond

Koolitustoetust saanud asutuste kõige levinum tegevusvaldkond on töötlev tööstus (24% asutustest), järgneb tervishoid ja sotsiaalhoolekanne (19%) ja haridus (10%) (vt Tabel 8).

Tabel 8. Koolitustoetust saanud asutused valdkondade lõikes (mai 2017 – aprill 2019)

Tegevusvaldkond	Asutuste arv	Osakaal	Alustatud koolituste arv	Osakaal
Töötlev tööstus	40	24%	242	17%
Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne	31	19%	238	17%
Haridus	17	10%	177	12%
Veondus ja laondus	16	10%	305	21%

³⁰ Üks tööandja võib olla esitanud koolitustoetuse taotluse mitmes olukorras.

Tegevusvaldkond	Asutuste arv	Osakaal	Alustatud koolituste arv	Osakaal
Ehitus	14	8%	37	3%
Hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite ja mootorrataste remont	13	8%	290	20%
Majutus ja toitlustus	8	5%	58	4%
Haldus- ja abitegevused	8	5%	65	5%
Kutse-, teadus- ja tehnikaalane tegevus	6	4%	9	1%
Finants- ja kindlustustegevus	3	2%	3	0,2%
Muud teenindavad tegevused	3	2%	4	0,3%
Info ja side	2	1%	3	0,2%
Kinnisvaraalaane tegevus	2	1%	2	0,1%
Avalik haldus ja riigikaitse; kohustuslik sotsiaalkindlustus	1	1%	1	0,1%
Kunst, meelelahutus ja vaba aeg	1	1%	1	0,1%
Elektrienergia, gaasi, auru ja konditsioneeritud õhuga varustamine	1	1%	2	0,1%
Veevarustus; kanalisatsioon, jäätme- ja saastekäitlus	1	1%	3	0,2%
Kokku	168		1440	

Allikas: töötukassa

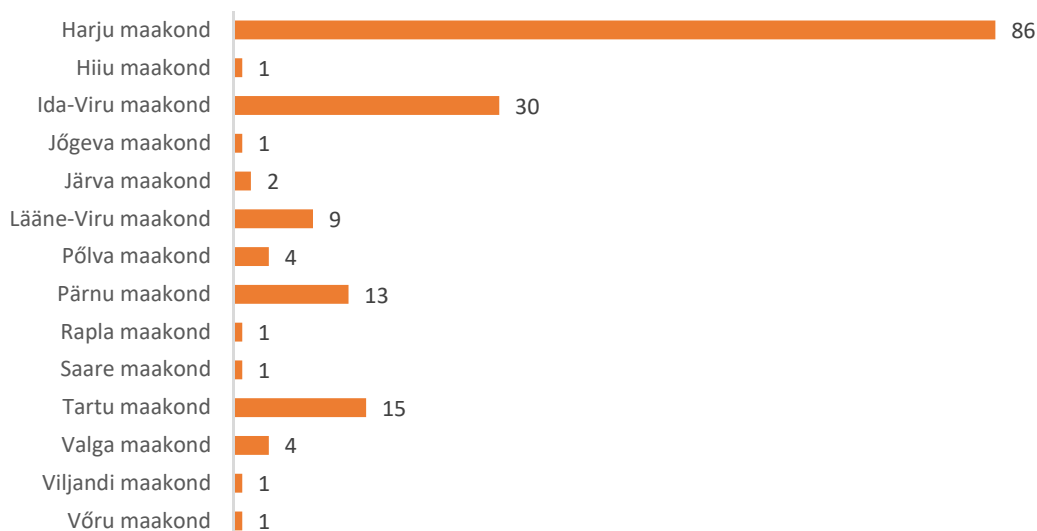
Muutuste olukorras koolitustoetust saanud asutuste levinuim tegevusvaldkond oli tervishoid ja sotsiaalhoolekanne (32% muutuste olukorras toetust saanud asutustest). See on seotud 01.01.2020 jõustuva sotsiaalhoolekande seaduse muudatusega, mis kehtestab hooldustöötajatele nõude kvalifikatsiooni olemasolule (st isikul peab olema läbitud kutseõppe tasemeõppe õppekava, täiendkoolituse õppekava või omistatud kutse). Pisut vähem on muutuste olukorras toetust saanud töötleva tööstuse ettevõtted (30% muutuste olukorras toetust saanud asutustest).

Töötajate *eesti keele oskuse arendamiseks* on koolitustoetust kõige enam kasutanud hariduse valdkonna ettevõtted (koolid ja lasteaiad), kokku 14 asutust (21% eesti keele arendamiseks toetust saanud asutustest). Järgnesid töötlev tööstus (19%), hulgi- ja jaekaubandus (13%) ja veondus ja laondus (13%).

Värbamise olukorras toetuse saajaid ei olnud piisavalt palju, et neid tegevusalade järgi järjestada, kuid kõige rohkem inimesi koolitasid värbamisolukorras töötleva tööstuse ettevõtted.

Maakondlik jaotus

Maakondade lõikes said koolitustoetust kõige enam Harjumaa asutused (86 asutust), kuid tuleb tähele panna, et maakondade vahel jaotamiseks oli kasutada vaid asutuse registriaadress, mis paljudel juhtudel võib erineda asutuse füüsilisest aadressist ja tõsta olulisel määral Harjumaal paiknevate asutuste arvu. Näiteks AS Eesti Raudtee koolitas oma töötajaid üle Eesti (Jõhvis, Valgas, Tapal jne), kuid asutuse registriaadress on Põhja-Tallinnas. Asutuste arvu poolest järgnesid Harjumaale Ida-Virumaa (30), Tartumaa (15) ja Pärnumaa (13 asutust) (vt Joonis 39).

Joonis 39. Koolitustoetust saanud asutused maakondade lõikes (mai 2017 – aprill 2019)

Allikas: töötukassa

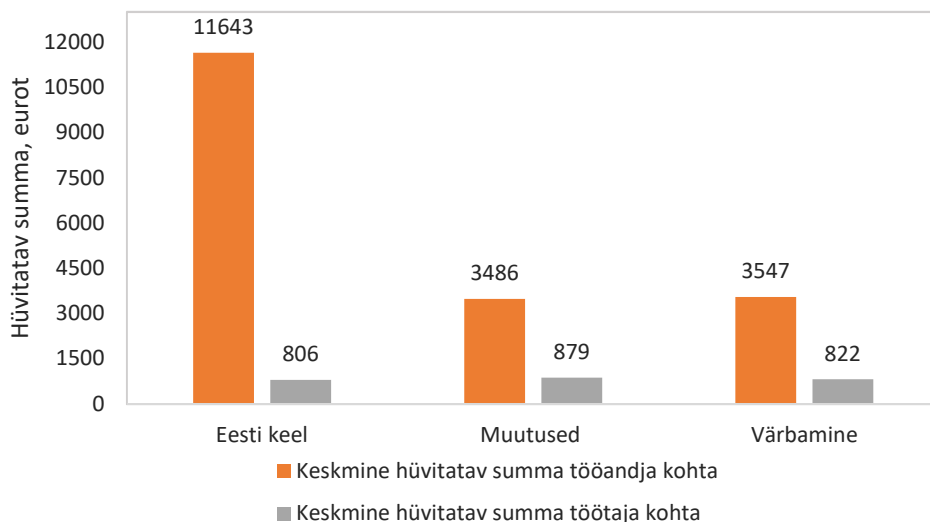
6.2 Tööandjatele hüvitatavad summad

Koolitustoetusega tööandjale hüvitatav keskmine summa oli veidi üle 6 800 euro.³¹ Keskmine hüvitatav summa töötaja kohta oli 825 eurot. Muutuste ja värbamise olukorras jäi keskmine tööandjale hüvitatav summa 3 500 euro juurde, eesti keele koolituste puhul oli see aga oluliselt kõrgem, üle 11 600 euro tööandja kohta (vt Joonis 40). Eesti keele koolituste puhul mõjutab tööandjale hüvitatavat summat suur osalejate hulk (alustatud üle 1 000 eesti keele koolituse). Vaadates hüvitatava summa suurust töötaja kohta on see eesti keele koolituste (keskmiselt 806 eurot) puhul madalam kui värbamise (keskmiselt 822 eurot) ja muutuste (keskmiselt 879 eurot) olukorras.

Koolitustoetus võimaldab katta nii koolituskulud kui ka koolitusel osalemisega seotud sõidukulud ja tööjõukulud. Sõidukulude hüvitamist taotles (lisaks koolituskulude hüvitamisele) 24% (41 tööandjat) kõikidest koolitustoetust saanud tööandjatest. Värbamise olukorras taotlesid sõidukulude hüvitamist pooled värbamise olukorras koolitustoetust saanud tööandjatest (8 tööandjat), muutuste olukorras taotles sõidukulude hüvitamist ligi kolmandik tööandjatest (26 tööandjat) ning eesti keele koolituste korral 10% ehk 7 tööandjat töötajate eesti keele oskuse arendamiseks koolitustoetust saanud tööandjatest. Keskmine hüvitatav sõidukulude summa tööandja kohta oli 426 eurot. Muutuste olukorras oli see 485, eesti keele koolituste korral 396 ning värbamise olukorras 260 eurot.

Tööjõukulude hüvitamist taotlesid ligi pooled ehk 47% (79 tööandjat) kõikidest koolitustoetust saanud tööandjatest. Veidi üle kahe kolmandiku tööandjatest, kes said koolitustoetust värbamise olukorras taotlesid ka tööjõukulude hüvitamist (69% ehk 11 tööandjat). Muutuste olukorras taotlesid tööjõukulude hüvitamist üle poolte tööandjatest (52% ehk 45 tööandjat) ning eesti keele koolituste korral veidi üle kolmandiku tööandjatest (35% ehk 24 tööandjat).

³¹ Tegemist on eeldatava summaga, mida töötukassa oma otsuse alusel on valmis hüvitama. Tegelikud summad võivad eeldatavatest summadest erineda (kulud hüvitatakse tagasiulatuvalt kuludokumentide alusel).

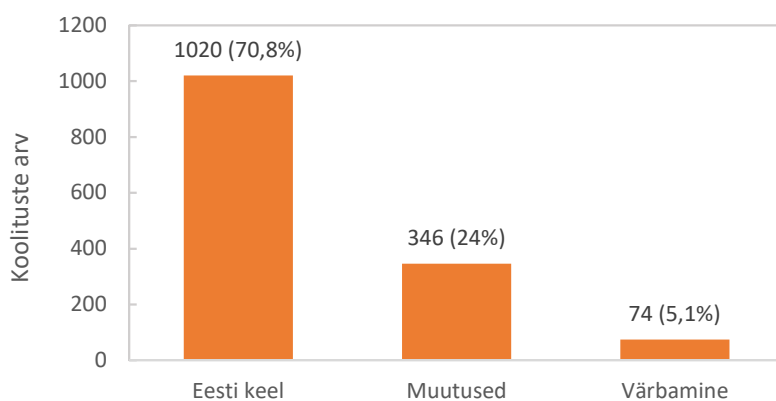

Joonis 40. Koolitustoetus tööandjale: keskmine hüvitatav summa tööandja/töötaja kohta toetuse liigi lõikes (mai 2017 – aprill 2019)

Allikas: töötukassa

6.3 Koolitustel osalejad

Koolitustoetuse abil osales perioodil mai 2017 – aprill 2019 koolitustel 1 396 inimest (neist 982 töötajate eesti keele oskuse arendamiseks, 345 muutuste olukorras, 52 uue töötaja värbamiseks ja 17 tööle asumisele eelnevalt vähemalt 12 kuud järjest töötuna arvel olnud töötaja koolitamiseks), kokku alustati 1 440 koolitusega. Rohkem kui ühel koolitusel osales 41 inimest. Toetuse taotlemise olukordade järgi olid alustatud koolitustest 70,8% töötajate eesti keele oskuse arendamiseks, 24% muutustega toimetulekuks ja 5,1% töötaja värbamiseks (3,6% uue töötaja värbamiseks ja 1,5% tööle asumisele eelnevalt vähemalt 12 kuud järjest töötuna arvel olnud töötaja koolitamiseks) (vt Joonis 41).

Joonis 41. Koolitustoetus tööandjale: koolitusel osalejad olukordade lõikes (mai 2017 – aprill 2019)

Allikas: töötukassa

Koolitusel käinud sihtrühmade lõikes

Teatud sihtrühmadel on koolitustoetust võimalik saada kõrgemas määras: nendeks on üle 50-aastased, eri- või kutsealase hariduseta, ebapiisava eesti keele oskusega ja/või terviseprobleemidega inimesed (vt täpsemalt ptk 1). Enam kui 90% koolitustoetusega koolitusel alustajatest kuulusid vähemalt ühte eelnimetatud sihtrühma (vt Tabel 9).

Eesti keele koolituste suurest mahust tulenevalt oli suur ka ebapiisava eesti keele oskusega sihtrühma kuuluvate koolitusel alustajate osakaal, pisut enam kui 80%. 43,6% koolitusel alustajatest olid vanemad kui 50-aastased, 12%-l olid terviseprobleemid ja 8,8% oli puuduva eri- või kutseharidusega. Seejuures veidi vähem kui pooled koolitusel alustajatest, so 44%, kuulusid vähemalt kahte eelnimetatud sihtrühma (vt Tabel 9).

Tabel 9. Koolitustoetus tööandjale: koolitusel osalejad sihtrühmade lõikes (mai 2017 – aprill 2019)

Sihtrühm	Inimeste arv	Osakaal
Ebapiisav eesti keele oskus	1156	80,3%
Isik on 50+	628	43,6%
Puudub eri- või kutseharidus	126	8,8%
Terviseprobleemid	173	12,0%
Ei kuulu sihtrühma	134	9,3%
Kuulub mitmesse sihtrühma	636	44,2%

Allikas: töötukassa

Jättes eesti keele koolitustel käinud inimesed valimist välja, kuulub kõige enam osalejaid 50-aastaste ja vanemate sihtrühma (40,7%), ligikaudu 30% osalejatest on ebapiisav eesti keele oskus ja/või puuduv eri- või kutseharidus ja 18,6%-l osalejatest on terviseprobleemid. Seejuures vähemalt kahte nimetatud sihtrühma kuulub 35,5% osalejatest (vt Tabel 10).

Tabel 10. Koolitustoetus tööandjale: koolitusel osalejad (va eesti keele oskuse arendamiseks) sihtrühmade lõikes (mai 2017 – aprill 2019)

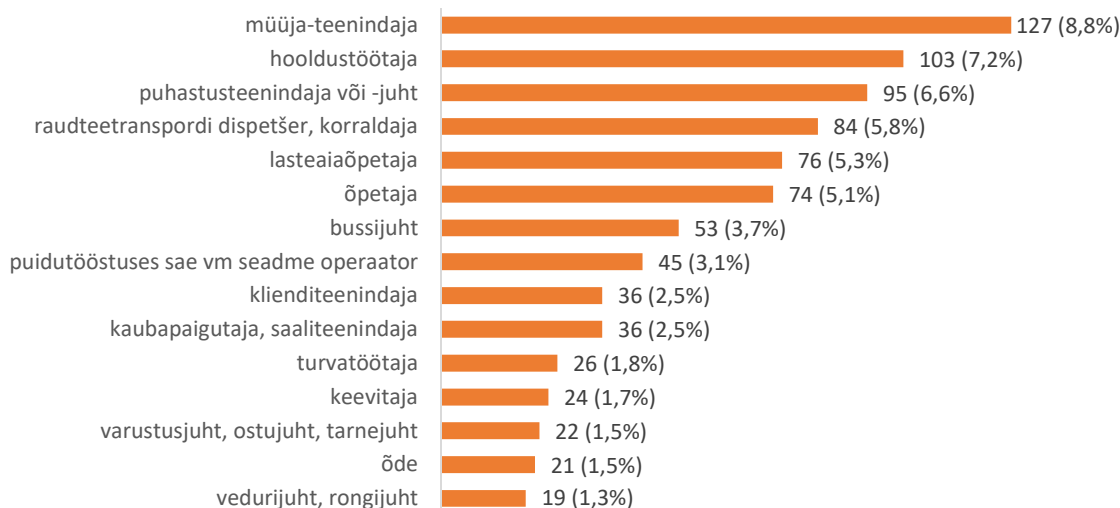
Sihtrühm	Inimeste arv	Osakaal
Ebapiisav eesti keele oskus	136	32,4%
Isik on 50+	171	40,7%
Puudub eri- või kutseharidus	126	30,0%
Terviseprobleemid	78	18,6%
Ei kuulu sihtrühma	134	31,9%
Kuulub mitmesse sihtrühma	149	35,5%

Allikas: töötukassa

Koolitusel käinud ametite lõikes

Ameti järgi koolitati enim müüjaid, hooldustöötajaid, puhastusteenindajaid, raudtee dispetšereid ja (lasteaia)õpetajaid (vt

Joonis 42). Seejuures enim ametialaseid ja IKT koolitusi (kõik va eesti keele koolitused) said hooldustöötajad ja puhastusteenindajad, lisaks seadmete operaatorid ja tegevusjuhendajad.

Joonis 42. Koolitustoetus tööandjale: koolitustel osalejad ametinimetuse järgi (mai 2017 – aprill 2019)

Allikas: töötukassa

6.4 Koolitusvaldkonnad ja tulemused

Koolitused õppesuuna- ja rühma lõikes

Üldiselt ei ole koolitustoetuse kasutamisel koolituse valdkond piiratud, va uue töötaja värbamiseks, kus uus töötaja tuleb rakendada mõnele OSKA põhikutsealadest ja seega on valdkonnad piiratud OSKA valdkondadega. Tulenevalt eesti keele oskuse arendamise suurest vajadusest tööandjate seas ja sellest tingitud eesti keele koolituste suurest mahust, olid 72% koolitustoetuse raames alustatud koolitustest eesti keele koolitused (vt Tabel 11). Järgnesid puhastusteenindaja koolitused (6,5%) ja hooldustöötaja koolitused (5,9%), värbamisolukorras koolitati peamiselt puidupingi operaatoreid ja puidutöötajaid.

Tabel 11. Koolitustoetus tööandjale: koolitused õppesuuna ja -rühma lõikes (mai 2017 – aprill 2019)

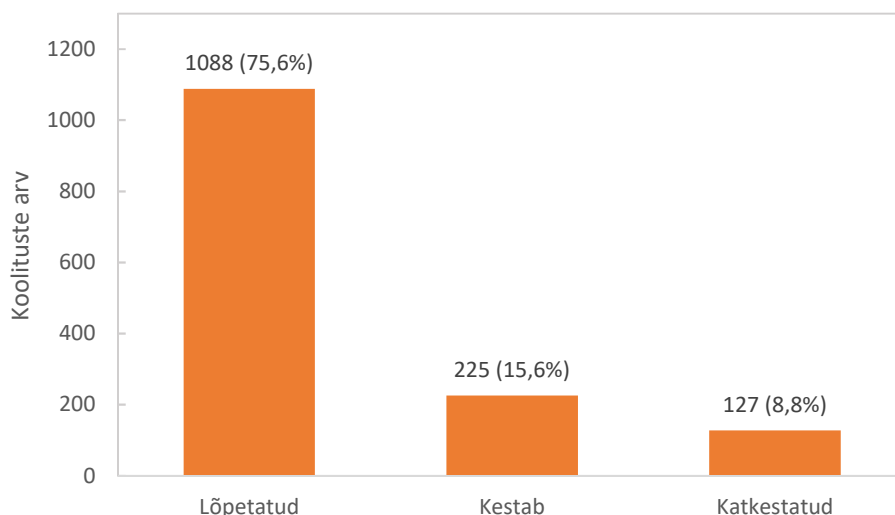
Õppesuund	Õppekavarühm	Koolitatute arv	Osakaal
Keel	<i>Eesti keel</i>	1037	72,0%
	<i>Muu keeleõpe</i>	37	2,6%
Heaolu	<i>Eakate ja puudega täiskasvanute hooldamine</i>	85	5,9%
	<i>Sotsiaaltöö ja nõustamine</i>	20	1,4%
Isikuteenindus	<i>Koduteenindus</i>	94	6,5%
	<i>Juuksuritöö ja iluteenindus</i>	1	0,1%
Tootmine ja töötlemine	<i>Materjalitöötlus (puu, paber, plast, klaas)</i>	50	3,5%
	<i>Toiduainete töötlemine</i>	1	0,1%
Tehnikaalad	<i>Mehaanika ja metallitöö</i>	27	1,9%
	<i>Elektrienergia ja energeetika</i>	5	0,3%
	<i>Mootorliikurid, laevandus ja lennundustehnika</i>	2	0,1%
Informatsiooni- ja kommunikatsioonitehnoloogiad	<i>Arvutikasutus</i>	23	1,6%
Arhitektuur ja ehitus	<i>Ehitus ja tsiviilrajatised</i>	16	1,1%
Tervis	<i>Õendus ja ämmaemandus</i>	13	0,9%

Õppesuund	Õppekavarühm	Koolitatute arv	Osakaal
	<i>Meditsiin</i>	1	0,1%
Transporditeenused	<i>Transporditeenused</i>	10	0,7%
Ärindus ja haldus	<i>Juhtimine ja haldus</i>	6	0,4%
	<i>Majandusarvestus ja maksundus</i>	1	0,1%
Hügieen ja töötervishoid	<i>Töötervishoid ja -kaitse</i>	7	0,5%
Sotsiaal- ja käitumisteadused	<i>Psühholoogia</i>	2	0,1%
Turvateenused	<i>Vara- ja isikukaitse</i>	1	0,1%
Haridus	<i>Aineõpetajate koolitus</i>	1	0,1%

Allikas: töötukassa

Lõpetamine ja katkestamine

Koolitustoetuse raames alustatud koolitustest oli analüüsi koostamise hetkeks (30.12.2019) lõpetatud 75,6% ja katkestatud 8,8%, osa koolitusi veel kestis (vt Joonis 43). Lõpetatud eesti keele koolitustest katkestati 13,6%, muudest koolitustest vaid 3,7%. Kuigi eesti keele koolituse katkestanute osakaal on kõrge, katkestati koolitustoetuse raames vähem eesti keele koolitusi kui koolituskaardiga alustatud eesti keele koolitusi.

Joonis 43. Koolitustoetus tööandjale: perioodil mai 2017 – aprill 2019 alustatud koolituste tulemus 30.12.19 seisuga

Allikas: töötukassa

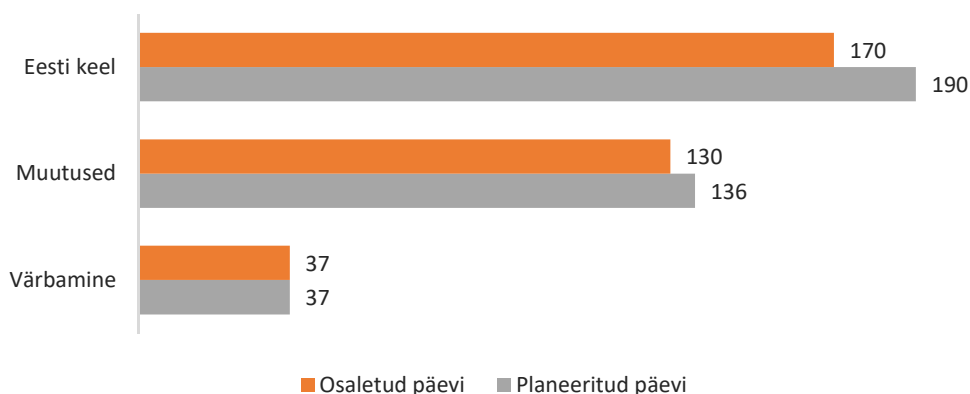
Koolituste planeeritud ja tegelik maht

Koolituste, millel osaleti koolitustoetusega (v.a koolitused, mis 30.12.2019 seisuga veel kestsid) keskmiseks planeeritud mahuks oli 118 tundi. Neist suurima planeeritud mahuga olid eesti keele koolitused, keskmiselt 141 tundi (vt Joonis 44). Ka koolituste kestus oli kõige pikem eesti keele koolitustel. Koolitustel osaletud keskmine päevade arv oli muutuste ja värbamise olukorras samas suuruses planeeritud keskmise päevade arvuga. Eesti keele koolituste puhul jäi osaletud päevade arv aga veidi väiksemaks planeeritust (vt Joonis 45). See näitab, et muutuste ja värbamise olukorras oli koolituste katkestamisi suhteliselt vähe, eesti keele koolitusi katkestati aga mõnevõrra rohkem.

Joonis 44. Koolitustoetus tööandjale: koolituste planeeritud maht tundides toetuse liigi lõikes (mai 2017 – aprill 2019)

Allikas: töötukassa

Joonis 45. Koolitustoetus tööandjale: koolituste keskmine kestus päevades toetuse liigi lõikes (mai 2017 – aprill 2019)

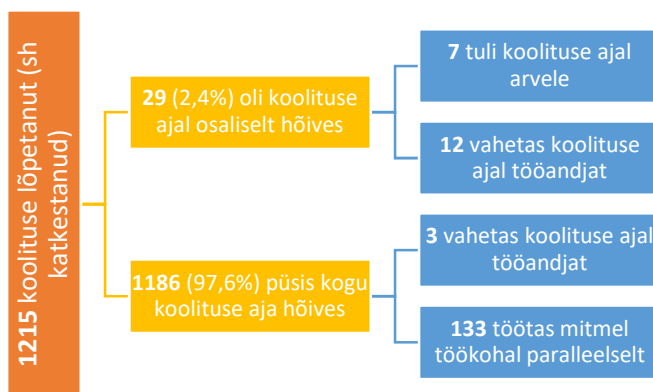
Allikas: töötukassa

6.5 Teenuse kasutajate käekäik tööturul

Koolitustoetuse meetme raames koolitustel käinutest 1215 olid analüüsi tegemise hetkeks (30.12.2019) koolituse lõpetanud (sh katkestanud) ning nendest 968-l oli koolituse lõpust möödas vähemalt 6 kuud. Kõigi lõpetajate (sh katkestajad) puhul vaadeldi nende hõives püsimist (sh arvele tulekut), tööandja vahetamist ja mitme paralleelse töökoha olemasolu koolituse ajal (vt ptk 3.3 lõik 2). Nendel, kellel oli koolitusest 6 kuud möödas, vaadati samu näitajaid ka pärast koolituse lõppu ja lisaks töötasu muutust enne ja pärast koolitust.

Käekäik tööturul koolituse ajal

Enamus koolituse lõpetanustest, so 97,6%, püsisid kogu koolituse aja hõives. Neist rohkem kui 10% töötasid paralleelselt mitmel töökohal. Neid, kellel töösuhe koolituse ajal lõppes oli vaid 2,4%, seejuures 12 inimest vahetas koolituse ajal tööandjat.

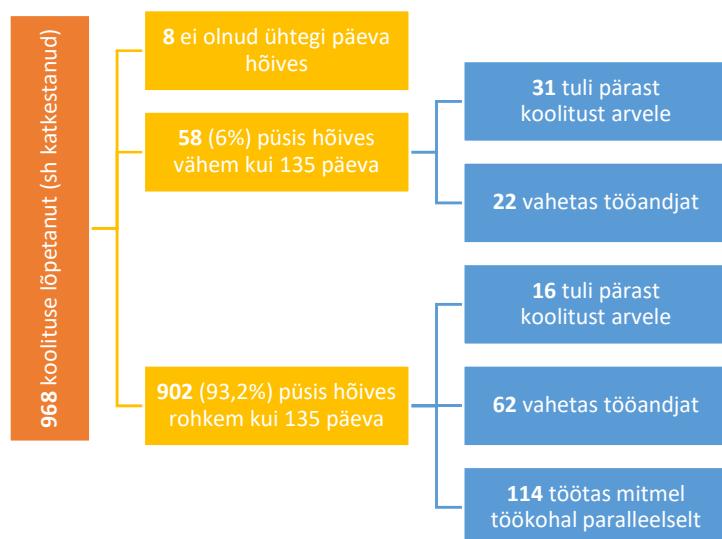

Joonis 46. Koolitustoetuse raames koolitusel käinute käekäik tööturul koolituse ajal (perioodil mai 2017 – aprill 2019 alustatud koolitused, mis 30.12.2019 seisuga olid lõppenud)

Allikas: töötukassa, maksu- ja tolliamet

Käekäik tööturul pärast koolituse lõppu

Koolituse lõpetamisele (või katkestamisele) järgnenud 6 kuu jooksul püsis rohkem kui 135 päeva hõives ligi 93% koolitusel käinutest. Kui koolituse ajal paralleelset töökohta omanute osakaal oli ligi 11%, siis 6 kuu jooksul pärast koolitust kasvas nende inimeste osakaal veelgi olles pisut üle 12%. Seega alustati pärast koolituse lõppu tihti mõnel paralleelsel töökohal. Samuti vahetas 6 kuu jooksul pärast koolituse lõppu tööandjat 8,7% koolituse lõpetanutest. Seejuures Eesti Panga tööturu ülevaate³² andmetel vahetas 2018. aastal töökohta ligi 11% hõivatutest (aasta jooksul kokku). Arvele tuli koolitusele järgnenud 6 kuu jooksul ligi 5% koolitusel käinutest.

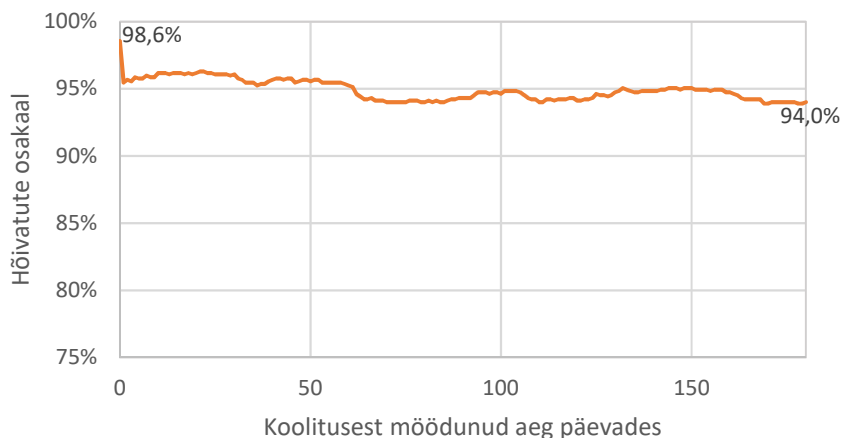

Joonis 47. Koolitustoetus tööandjale: koolitustoetuse raames koolitusel käinute käekäik tööturul 6 kuu jooksul pärast koolituse lõppu (perioodil mai 2017 – aprill 2019 alustatud koolitused, mis 30.12.2019 seisuga olid lõppenud)

Allikas: töötukassa, maksu- ja tolliamet

³² Katri Urke, Orsolya Soosaar, Natalja Viilmann, „Tööturu Ülevaade 1/2019“, lk 22-23. Kättesaadav: <https://www.eestipank.ee/publikatsioon/tooturu-ulevaade/2019/tooturu-ulevaade-12019>, allalaetud 03.10.19.

Hõivatute osakaal teenuse lõpus oli 98,6% ja langes koolitusele järgnenud kuue kuuga 94%-le (vt Joonis 48). See tähendab, et koolitusel käinud püsisid koolitusele järgnenud 6 kuu jooksul väga hästi hõives.

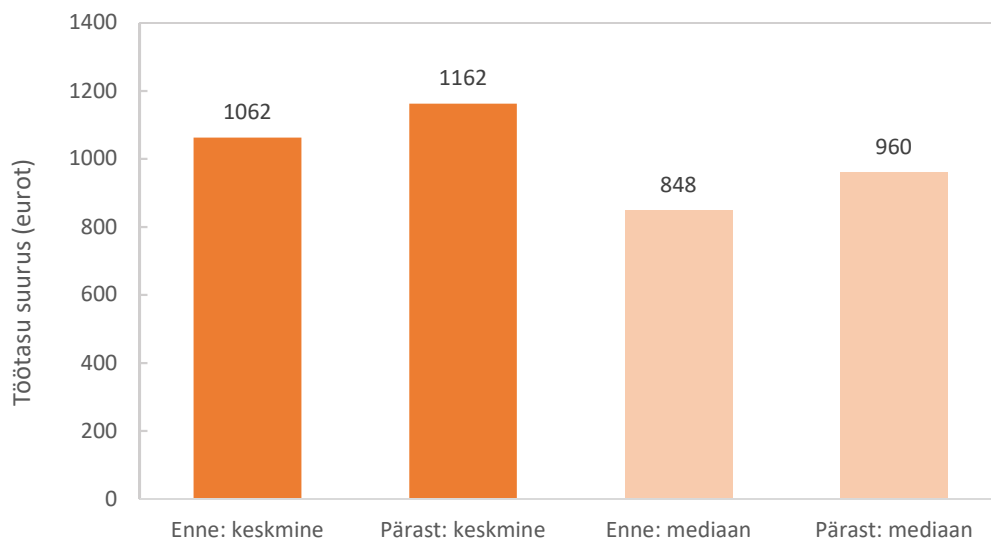

Joonis 48. Koolitustoetus tööandjale: hõivatute osakaal koolitusel osalejatest koolitusele järgnenud 6 kuu jooksul (perioodil mai 2017 – aprill 2019 alustatud koolitused, mis 30.12.2019 seisuga olid lõppenud)

Allikas: töötukassa, maksu- ja tolliamet

Töötasu muutus pärast koolitust

Töötasu muutust oli võimalik arvutada 505 koolitusel osalenule. Keskmine töötasu kasvas pärast koolituse läbimist eelnenud 12 kuu keskmise töötasuga võrreldes 9,4%, 1062 eurolt 1162 eurole, mediaan töötasu kasv oli seejuures 13,2% (vt Joonis 49).

Joonis 49. Koolitustoetus tööandjale: keskmine töötasu suurus enne ja pärast koolitust (perioodil mai 2017 – aprill 2019 alustatud koolitused, mis 30.12.2019 seisuga olid lõppenud ning millele eelnenud 12 kuu jooksul oli saadud töötasu ja olemas oli ka töötasu 6. kuul pärast koolitust)

Allikas: töötukassa, maksu- ja tolliamet

Kokkuvõtlikult meetmete kasutamisest ja tulemustest

Alates 2017. aasta maist pakub töötukassa töötuse ennetamisele suunatud meetmeid, mille eesmärgiks on aidata kaasa tööpuuduse vähendamisele, töøjõupuuduse leevendamisele, tootlikkuse kasvule ning toetada majanduse struktuurimuutusi kõrgema lisandväärtusega töökohtade osakaalu kasvu suunas. Töötust ennetavad meetmed on mõeldud töötajatele, kellel on risk jääda töötuks tulenevalt individuaalsetest karakteristikutest, ettevõtte tegevusest või kvalifikatsiooninõuete muutusest riigi poolt. Töötust ennetatakse läbi inimeste oskuste ja teadmiste arendamise nelja teenuse abil, milleks on töötusriskis olevate töötajate koolitus koolituskaardiga; kvalifikatsiooni saamise toetamine; tasemeõppes osalemise toetus ning koolitustoetus tööandjale muutuste ja värbamise olukorras ja töötajate eesti keele oskuse arendamiseks.

Kuigi töötust ennetavad meetmed käivituvad oodatust aeglasemalt, on huvi uute teenuste vastu järjest kasvanud. Kahel esimesel rakendumisaastal on teenustel osalenud ligi 6 400 inimest. 2019. aastal oli töötust ennetavatel teenustel alustajaid pea kaks korda rohkem kui 2018. aastal. Võrreldes osalejate arvu prognoose tegelike osalejate arvuga on tööandja koolitustoetuse kasutajate arv ületanud prognoositud taseme, kuid teistel ennetavate meetmete raames pakutavatel teenustel ei ole osalejate arv veel prognoositud tasemeni jõudnud.

Esimesel kahel aastal ehk perioodil mai 2017 – aprill 2019 töötust ennetavatel teenustel alustanud inimesed moodustasid 0,91% kogu Eesti 15-74-aastasest töøjõust. Valdavas enamuses on teenuste kasutajad naised (77%), vanuses 50-64 aastat (37%), vene keelt kõnelevad (61%) ja kõrg- (29%) või kutseharidusega (26%). Piirkondlikult oli enim teenuste kasutajaid Ida-Virumaal ja Valgamaal, moodustades vastavalt rohkem kui 4% ja 1% kogu piirkonna töøjõust. Teistes piirkondades oli ennetavate meetmete kasutajaid alla 1% kogu piirkonna töøjõust. Teenuste kasutajate keskmine töötasu enne teenust jääb keskmise- ja alampalga vahele, olles madalaim tööturukoolitusel alustajatel ja kõrgeim koolitustoetuse abil koolitusel alustajatel.

Tööturukoolituse meetme raames alustatud koolitustest suur osa olid eesti keele koolitused (68%), ülejäänud koolitused jagunesid ametialasteks koolitusteks (28%, sh OSKA valdkonna koolitused 13% ja muud ametialased koolitused 15%) ja IKT õppevaldkonna koolitusteks (4%). Sarnane osakaal oli eesti keele koolitustel ka tööandja koolitustoetuse meetmes. Teistest valdkondadest paistis silma sotsiaaltöö valdkond, kus 01.01.2020 jõustuva sotsiaalhoolekande seaduse muudatuse tõttu on palju hooldustöötajaks õppijaid nii koolituskaardiga koolitusel alustajate, tasemeõppes õppijate kui ka koolitustoetuse abil koolitatute seas. Ka kutsetunnistuse saamisega seotud kulused hüvitas töötukassa enim hooldustöötaja erialal.

Üldise tendentsina paistab silma eesti keele koolituse katkestajate kõrge osakaal (tööturukoolituse meetme raames 24,1% ja tööandja koolitustoetuse raames 13,6%). Teiste valdkondade koolituste katkestajate osakaal oli oluliselt madalam, vastavalt 3,8% ja 3,7%. Katkestajate osakaal oli kõrge ka tasemeõppes, kuid see on tingitud asjaolust, et suure osa alustatud õpingute planeeritud lõppkuupäev on alles 2020. aastal või hiljem.

Töötust ennetavate meetmete raames teenustel osalenud töötajad püsisid hästi hõives nii teenuse ajal kui ka sellele järgnenud 6 kuu jooksul – tööturukoolitusel või koolitustoetuse abil koolitusel käijatest üle 90% püsisid hõives kogu teenuse aja ja ligi 90% töötajatest teenusele järgnenud 6 kuu jooksul vähemalt 135 päeva. Tasemeõppetoetust saanud inimesed olid tööturul liikuvamad.

Töökohta vahetas teenusele järgnenud 6 kuu jooksul keskmiselt 9% teenusel osalenutest (üle kõigi meetmete, va kvalifikatsiooni saamise toetamine). Samuti oli teenusel osalejate töötasu kasv võrdlemisi kiire, keskmiselt 14,5% viie kvartali jooksul (statistikaameti andmetel kasvas keskmine brutokuupalk viie kvartali jooksul vaadeldaval perioodil keskmiselt 9,8%). Töötasu kasvu põhjus ei pruugi siiski olla vaid ennetavates meetmetes osalemine.

Olulisemad näitajad tööturukoolituse, koolitustoetuse ja tasemeõppetoeuse kohta on toodud järgnevas tabelis (vt Tabel 12).

Tabel 12. Kokkuvõtlik tabel töötust ennetavate meetmete kasutamisest ja tulemustest perioodil mai 2017 - september 2019

	01.05.2017 – 30.04.2019					
	Tööturukoolitus koolituskardiga		Koolitustoetus tööandjale		Tasemeõppes osalemise toetus	
	Eesti keele koolitused	Muud koolitused	Eesti keele koolitused	Muud koolitused	Töötü sihtrühm	Töötav sihtrühm
Teenusel alustamisi	3 099	1 456	1020	420	634	564
Alustajad sihtrühmade lõikes						
<i>ebapiisav eesti keel</i>	79,9%		80,3%		-	
<i>vanus 50+</i>	37,3%		43,6%		-	
<i>puudub eri- või kutseharidus</i>	27,2%		8,8%		28,2%	
<i>erialane haridus >15 a tagasi</i>	-		-		23,1%	
<i>tervisprobleemid</i>	24,2%		12,0%		17,8%	
<i>kuulub mitmesse sihtrühma</i>	54,6%		44,2%		30,4%	
Teenus lõppenud ¹	2 950	1 442	814	401	343	230
<i>katkestanute osakaal</i>	24,1%	3,8%	13,6%	3,7%	30,6%	10,8%
<i>6 kuud teenusest möödas</i>	2 642	1 385	598	370	195	105
Hõives püsimine teenuse ajal (osakaal lõpetanutest, sh katkestajad)						
<i>ei olnud hõives</i>	3,1%		-		71,4%	-
<i>osaliselt</i>	6,5%		2,4%		28,6%	32,6%
<i>kogu aja hõives</i>	90,4%		97,6%		-	67,4%
Hõives püsimine 6 kuu jooksul pärast teenust (osakaal lõpetanutest, sh katkestajad, kellel teenuse lõpust möödas 6 kuud)						
<i>0 p</i>	2,8%		0,8%		55,4%	2,9%
<i><135 p</i>	7,7%		6,0%		27,7%	9,5%
<i>>=135 p</i>	89,5%		93,2%		16,9%	87,6%
Hõivatute osakaal (osakaal lõpetanutest, sh katkestajad, kellel teenuse lõpust möödas 6 kuud)						
<i>teenuse lõpus</i>	95,6%	89,6%	99%	97,8%	18%	92,4%
<i>6 kuud hiljem</i>	94%	87,5%	94,1%	93,8%	32,3%	91,4%
Töökohta vahetamine						
<i>teenuse ajal</i>	3,5%		1,2%		4,7%	11,3%
<i>6 kuu jooksul pärast teenuse lõppu</i>	8,9%		8,7%		7,2%	9,5%
Mitu töökohta paralleelselt						
<i>teenuse ajal</i>	13,8%		10,2%		0,9%	21,3%
<i>6 jooksul pärast teenuse lõppu</i>	14%		14,8%		2%	18,1%
Keskmise töötasu muutus pärast vs enne teenust <i>*ajaline vahe keskmiselt 5 kvartalit</i>	20,9%	15,4%	6%	14,7%	-	

¹ lõpetatud või katkestatud 2019. a lõpu seisuga

Lisa 1. Töötust ennetavate meetmete tingimused

I Tööturukoolitus koolituskaardiga töötajale

Sihtrühm			
16-aastane kuni vanaduspensioniealine			
Alates 01.06.2018 – töötab töölepingu, töövõtu-, käsundus- või muu teenuse osutamiseks sõlmitud võlaõigusliku lepingu alusel või on avalikus teenistuses. <i>Enne – töötab töölepingu alusel või avalikus teenistuses</i>			
töötuskindlustusstaži vähemalt 12 kuud eelneva 36 kuu jooksul			
Vähemalt 50 aastane	Eri- või kutsealase hariduseta	Ebapiisava eesti keele oskusega	Tervise tõttu ei saa senisel töökohal töötamist jätkata
Eelmise kalendriaasta sissetulek* alla 15 492 euro ehk keskm sissetulek kuus alla 1291 euro (alates 01.06.2018 – sissetulek eelmisel kalendriaastal oli madalam kui 12-kordne kolmanda kvartali Eesti keskmine brutokuupalk Statistikaameti avaldatud andmete alusel. <i>Enne – eelmise kalendriaasta sissetulek oli madalam 12-kordse kuu töötasu alammäära ja koefitsiendi 1,7 korrutisest</i>)			olenemata sissetuleku suurusest
Koolituse valdkonnad			
Arvuti ja muud IKT koolitused, OSKA valdkonna koolitused	Alates 01.06.2018 - eesti keele koolitused (A2-, B1-, B2-, C1-tasemeeksamikks ettevalmistav ja A1-taseme eesti keele koolitus). <i>Enne - võimaldati eesti keele koolitusi laiemalt ka erialase eesti keele oskuse arendamiseks.</i>	kõik koolitused, mis tervisest tulenevalt sobivad ja töötamist toetavad	
Tingimused			
Kuni 2500 eurot kolme aasta jooksul. Koolitus peab lõppema õpiväljundite hindamisega (väljastatakse tunnistus).			

*Sissetulekuna võetakse arvesse tasud, millelt EMTA andmetel on makstud sotsiaalmaksu (töötajale/avalikule teenistujale makstud töötasu ja muud tasud, töövõtu- või käsunduslepingu alusel makstud tasud, juhtimis- ja kontrollorgani liikmetele makstud tasud jm) ning välisriigist saadav töötasu. Sissetulekuna arvestatakse ka töötuskindlustushüvitist, vanemahüvitist, ajutise töövõimetuse hüvitist ja tööandja makstavat haigushüvitist.

II Tasemeõppes osalemise toetus

Sihtrühm	
Töötaja	Registreeritud töötü
16-aastane kuni vanaduspensioniealine	
alates 01.06.2018 – töötab töölepingu, töövõtu-, käsundus- või muu teenuse osutamiseks sõlmitud võlaõigusliku lepingu alusel või on avalikus teenistuses. <i>Enne – töötab töölepingu alusel või avalikus teenistuses</i>	
töötuskindlustusstaži vähemalt 12 kuud taotluse esitamisele eelneva 36 kuu jooksul	
<ul style="list-style-type: none"> - eri- või kutsealase hariduseta ning põhi- või üldkeskhariduse omandamisest/katkestamisest on möödas vähemalt 5 aastat. - eri- või kutsealase hariduse (sh kõrghariduse) omandamisest on möödunud vähemalt 15 aastat. - tervise tõttu ei saa senist tööd jätkata või tööd leida. 	
Toetuse taotlemise ajal ei õpi kutse- ega kõrgkoolis ega ole õpinguid eelneva 12 kuu jooksul katkestanud.	
Õpingud	
Kutseharidus, rakenduskõrgharidus, bakalaureuseõpe: riikliku koolitustellimuse alusel või riigi tegevustoetusest rahastatav õppekoht.	
Ühe kutse-, rakenduskõrghariduse või bakalaureusekraadi omandamiseks.	
Õppekavad, mis valmistavad ette töötamiseks põhikutsealal, mille OSKA uuringute kohaselt on kasvav tööjõuvajadus ja mille tööjõu nõudlus ületab pakkumist või erandina töötukassa määratud kutse- või ametialal, mille tööjõuvajadus tuleneb muust eelnimetatud uuringus põhjendatud asjaolust (v.a. terviseprobleemide korral).	

Kui ametikohal jätkamine või töö leidmine on takistatud tervises seisundi tõttu, saab isik asuda õppima õppekaval, mis toetab tema töötamist.
Toetuse maksmise tingimused
Toetuse suurus - 130 eurot kuus (kui isik töötab* või saab töötuskindlustushüvitist, töötutoetust, vanemahüvitist, riiklikku pensioni või töövõimetoetust) või
Toetuse suurus - 260 eurot kuus (kui isik ei tööta ega saa eelpool nimetatud sissetulekut).
Toetuselt peetakse kinni tulumaks.
Toetust makstakse avalduse esitamisest arvates, kuid mitte enne Eesti Hariduse Infosüsteemi märgitud õppimise algusest.
Makstakse nominaalse õppekava täitmise aja jooksul. Nominaalaja sisse lähevad ka suvekuud.
Toetust makstakse kõik 12 kuud.
Ei maksta akadeemilisel puhkusel viibimise ajal.
Kui klient katkestab või lõpetab õpingud, vahetab õppekava ja uus õppekava ei vasta valdkonna põhikutsealale, õppekohta ei rahastata riikliku koolitustellimuse alusel või riigi tegevustoetusest, töötuna arvelolek lõpetatakse asjaoludel, mis ei anna õigust teenusel osalemist jätkata, lõpetatakse toetuse maksmine.

* on hõivatud tööturuteenuste ja -toetuste seaduse § 6 lõike 5 punktides 3-5¹ nimetatud tasustatud tegevusega.

III Kvalifikatsiooni saamise toetamine töötajale

Sihtrühm
Töötaja , kes töötab avalduse esitamise hetkel töölepingu, töövõtu-, käsundus- või muu teenuse osutamiseks sõlmitud võlaõigusliku lepingu alusel või on avalikus teenistuses
Tingimused
Ta on tööotsija, töötaja või töötajana eelnevalt läbinud vastava: <ul style="list-style-type: none"> - tööturukoolituse või - koolituse, mille eest on tööandjale makstud koolitustoetust või - tööturukoolituse, mille eest on töötukassa tema tööandjale hüvitanud koolituskulud.
Eksam on sooritatud: <ul style="list-style-type: none"> - alates 01.05.2017; - koolituse lõpetamisest kolme aasta jooksul; - positiivsele tulemusele.
Kvalifikatsiooni kulusid saame hüvitada kolme aasta jooksul kokku 500 eurot.
Hüvitatavad kulud
<ul style="list-style-type: none"> - eksamile eelneva konsultatsiooni tasu; - eksami tasu; - taotletud tunnistuse tasu.

IV Koolitustoetus tööandjale

	Uue töötaja värbamiseks	Tööle asumisele eelnevalt vähemalt 12 kuud järjest töötuna arvel olnud töötaja koolitamiseks	Töötajate koolitamiseks: <ul style="list-style-type: none"> • muutuste olukorras • töötaja eesti keele oskuse arendamiseks (alates 01.06.2018)
Taotleja	Eraõiguslik juriidiline isik, füüsilisest isikust ettevõtja tööandjana ja kohaliku omavalitsuse üksuse asutus. Avaldus tuleb esitada enne koolituse algust.		
	Otsib TK vahendusel sobivaid töötajaid TK töötuna arvel olevate isikute seast, avaldades töökuulutuse . Kui TK vahendusel sobivat töötajat ei leia, võib töötaja leida muul viisil. Toetust võib taotleda nii TK vahendusel kui ka muul viisil leitud töötaja koolitamiseks.		Tööandja on maksnud tööandja töötuskindlustusmaks vähemalt 24 kuul avalduse esitamisele eelneva 36 kuu jooksul.

	Uue töötaja värbamiseks	Tööle asumisele eelnevalt vähemalt 12 kuud järjest töötuna arvel olnud töötaja koolitamiseks	Töötajate koolitamiseks: <ul style="list-style-type: none"> • muutuste olukorras • töötaja eesti keele oskuse arendamiseks (<i>alates 01.06.2018</i>)
Töötaja	Töötajaga sõlmitakse tähtjatu või vähemalt 6-kuuline tööleping . Ei maksta töötaja eest, kelle tööandja on avalduse esitamisele eelneva 6 kuu jooksul koondanud.	Töötaja tööleping on sõlmitud tähtajatult või kehtib pärast koolitustoetuse avalduse esitamist vähemalt kuus kuud. Toetust makstakse ühe aasta jooksul tööle asumisest arvates.	Töötaja tööleping on sõlmitud tähtajatult või kehtib pärast koolitustoetuse avalduse esitamist vähemalt kuus kuud. Ei maksta töötaja eest, kelle tööandja on avalduse esitamisele eelneva 6 kuu jooksul koondanud.
Valdkonnad	Töötaja tööle võtmisel põhikutsealale , mille osas on OSKA uuringuga tuvastatud kasvav tööjõuvajadus ning mille tööjõu nõudlus ületab pakkumist.	Kõik valdkonnad.	<ul style="list-style-type: none"> • Muutuste olukorras kõik valdkonnad • Tööandja valib eesti keele koolituse lähtudes oma vajadustest. Kui on vaja korraldada töötajatele eesti keele tasemeeksamik ettevalmistavat koolitust, siis tuleb valida koolitaja, kellel on vastav tegevusluba.
Hüvitatavad kulud	Koolitustoetusega hüvitatakse tööandjale: <ul style="list-style-type: none"> - koolituskulu - tööjõukulu töötaja koolitusel osaletud aja eest tunnitöötasu alammääras (2017.a: 2.78; 2018.a: 2.97; 2019.a: 3.20) - töötaja koolitusel osalemisega seotud sõidukulu 		
Maksmise tingimused	Töötukassa võib hüvitada tööandjale kulude kogusummast üldjuhul kuni 50% , kuid mitte rohkem kui 1250 eurot töötaja kohta (välja arvatud töötaja eesti keele oskuse arendamisel).		
	Kui töötaja, kelle koolitamiseks toetust taotletakse, kuulub töötuse riskirühma (st on 50-aastane või vanem, tal puudub eri- või kutsealane haridus, tal on tööülesannete täitmiseks ebapiisav eesti keele oskus või tal on terviseprobleemid) võib töötukassa hüvitada kuni 80% , kuid mitte rohkem kui 2000 eurot töötaja kohta.		
	Kui tööandja võtab tööle töötukassas registreeritud töötut TK pakutud kandidaatide hulgast, võib TK hüvitada tööandjale kuni 100% , kuid mitte rohkem kui 2500 eurot töötaja kohta.	<i>NB! Kui tööandja on otsinud töötajaid TK kaudu ja tegemist on OSKA valdkonnaga, siis on samaväärne värbamise olukorraga ning TK hüvitab ka pikaajaliste töötute koolitamisel kuni 100%, kuid mitte rohkem kui 2500 eurot töötaja kohta.</i>	
	Kui vähese tähtsusega abi (VTA) ülemmäär on täitunud, siis makstakse koolitustoetust riigiabi grupierandina (GERA) ning töötukassa võib hüvitada kuni 50%, kuid mitte rohkem kui eelpool nimetatud piirmäärad. Tööandja esitab lisaks GERA kinnituse.		
Koolitus	Koolituse maht on vähemalt 80 akadeemilist tundi ja kestus kuni üks aasta .		
	Koolituse läbivijaks on täienduskoolitusasutuse pidaja, välja arvatud juhul, kui soovitud täienduskoolitust ei korralda ükski täienduskoolitusasutuse pidaja.		
	Koolitus peab vastama täienduskoolituse standardis sätestatud nõuetele ehk koolitus toimub vastavalt õpiväljundipõhisele õppekavale ning selle läbimist kinnitab tõend või tunnistus.		

Lisa 2. Toetatavad põhikutsealad

Põhikutsealad, mis OSKA valdkondlike tööjõuvajaduse uuringute kohaselt on kasvava tööjõuvajadusega ning mille tööjõu nõudlus ületab pakkumist. Põhikutsealad on esitatud analüüsis hõlmatud perioodi lõpu seisuga (aprill 2019), toetatavate põhikutsealade loetelu täieneb jooksvalt vastavalt OSKA uuringute valmimisele.

OSKA valdkond		Põhikutseala
1	Arvestusala	Finantskontrollerid, majandusarvestuse analüütikud, arendusjuhid
2	Ehitus	Hooneautomaatika tehnikud
		Insenerid
		Katuseehitajad (lamekatusekatjad)
		Konstruksioonide ehitajad (puitkonstruktsioonide ehitajad, ehituspuusepad)
		Tööjuhid
		Veevärgi ja hoone sisekliima lukksepad
3	Energieetika ja kaevandamine	Elektrikud
		Elektri- ja energieetikainsenerid
		Energieetika ja elektriala tehnikud, tootmisoperaatorid ja töödejuhatajad
		Mehaanikud ja lukksepad (energieetika, elektrivõrkude ehitus ja elektripaigaldus)
		Mäeinsenerid
		Tööstusinsenerid
4	Haridus ja teadus	Eripedagoogid
		Logopeedid
5	Info- ja kommunikatsioonitehnoloogia	Elektroonikainsenerid
		Elektroonikatehnikud
		IKT-kompetentsiga juhid
		IKT-süsteemide analüütikud/arhitektid
		IKT-süsteemide arendajad ja haldajad
		Tarkvaraanalüütikud/-arhitektid
		Tarkvaraarendajad
		Telekommunikatsiooniinsenerid
		Tootmise operaatorid (sh seadmete ja juhtmeköidiste koostajad)
6	Keemia-, kummi-, plasti ja ehitusmaterjalide tööstus	Tööstusinsenerid
		Tööstusseadmete ja -masinate mehaanikud
		Tööstusseadmete ja -masinate seadistajad (kummi- ja plastitööstuses)
7	Majutus, toitlustus ja turism	Peakokad
8	Metalli- ja masinatööstus	APJ pinkide seadistajad ja operaatorid
		Hooldustehnikud ja mehhatroonikud
		Insenerid
		Müügi- ja turundusjuhid metalli- ja masinatööstuses
		Tarnealajuhid
		Tootejuhid

OSKA valdkond		Põhikutseala
9	Metsandus ja puidutööstus	CNC pingioperaatorid
		Forvarderioperaatorid
		Harvesterioperaatorid
		Liinioperaatorid
		Metsaveo- ja hakkuriautojuhid
		Mööblitehnoloogid, tehnik-joonestajad
		Puitkonstruktsioonide projekteerijad
		Puitmaja (sh käsitöö palkmaja) ehitajad/tootjad, puitkonstruktsioonide püstitajad
		Tootearendajad
		Tootmisjuhid
		Tootmisseadmete tehnikud
10	Personali- ja administratiivtöö ning ärinõustamine	Karjääriteenuste keskastme spetsialistid
		Karjääriteenuste tippspetsialistid
		Tervishoiusekretär
11	Põllumajandus ja toiduainetööstus	Hooldustehnikud ja mehhatroonikud
		Tööstusinsenerid
12	Rõiva-, tekstiili- ja nahatööstus	Insenerid
		Konstruktorid
		Tehnikud
		Tehnoloogid
13	Sotsiaaltöö	Hooldustöötajad
		Tegevusjuhendajad
		Tugiisikud
14	Tervishoid	Farmatseudid
		Hooldustöötajad
		Õed
15	Transport, logistika, mootorsõidukite remont ja hooldus	Laeva elektromehaanikud
		Transpordi- ja logistikajuhid, tippspetsialistid

Lisa 3. Toetatavad põhikutsealad, mis kuuluvad mitmesse valdkonda ja nende kasutamine statistikas

Toetatavad põhikutsealad		Statistikas arvestatud	
OSKA põhikutseala	OSKA valdkond	põhikutseala	valdkond
Hooldustehnikud ja mehhatroonikud	Metalli- ja masinatööstus	Hooldustehnikud ja mehhatroonikud	Metalli- ja masinatööstus
	Põllumajandus ja toiduainetööstus		
Hooldustöötajad	Sotsiaaltöö	Hooldustöötajad	Sotsiaaltöö
	Tervishoid		
Insenerid	Ehitus	Insenerid	Ehitus
	Metalli- ja masinatööstus		
	Rõiva-, tekstiili- ja nahatööstus		
Tööstusinsenerid	Energeetika ja kaevandamine	Tööstusinsenerid	Energeetika ja kaevandamine
	Keemia-, kummi-, plasti ja ehitusmaterjalide tööstus		
	Põllumajandus ja toiduainetööstus		